

GWIDA GHALL-EDUKATURI FUQ IL-PEDAGOĠIJA U L-ASSESSJAR

L-UŻU TAL-APPROĊĊ LI JIFFOKA FUQ IL-KISBIET MIT-TAGHLIM

IL-LETTERATURA INGLIŻA

LIVELLI **8** **9** **10**

Learning
Outcomes
Framework

Learning Outcomes Framework

Dan id-dokument jagħmel parti mill-Proġett ESF1.228 bl-isem 'id-Disinn tal-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim, marbut mal-programmi ta' Tagħlim u Assessjar b'rabta mat-Taħriġ' implimentat fil-Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013, parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew tal-Unjoni Ewropea bir-rata ta' ko-finanzjament: 85% Fondi tal-UE; 15% Fondi Nazzjonali.

© Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni 2015

Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni,
Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol,
Triq l-Assedju l-Kbir, il-Furjana VLT 2000
Malta

Pubblikatur: Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni

L-ebda parti minn dan id-dokument ma tista' tiġi kkupjata jew preżentata bħala verżjoni uffiċjali, jew bħala dokument li ġie prodott b'affiljazzjoni jew approvat mid-DQSE.

Disinn Grafiku: Outlook Coop

II-Kontenut

L-Introzzjoni	5
1. II-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Sugġett	9
2. II-Pedagoġija	
A. II-Pedagoġija u l-prattiki għat-tagħlim	18
B. L-embedding fit-tagħlim tat-Temi Krosskurrikulari	23
Ċ. It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell	28
D. It-tagħlim ta' livelli differenti fl-istess sena	34
E. It-tagħlim ta' livell wieħed fuq sentejn	35
3. L-Assessjar	
A. Metodoloġiji li jassiguraw assessjar xieraq	37
B. Metodoloġiji ta' assessjar inklussiv	41
Ċ. Modi ta' assessjar ta' min joqgħod fuqhom u validi	43
D. L-Assessjar tat-Temi Krosskurrikulari	45
E. Ir-Rappurtaġġ tal-Progress.....	46
Ir-Referenzi	49
L-Appendiċi: It-Temi Krosskurrikulari	51

L-Introduzzjoni

Wara l-approvazzjoni tal-Qafas Nazzjonali tal-Kurrikulu (NCF) fl-2012, gie varat pjan ambizzjuż bil-għan li jpoġġi t-teorija fil-prattika. Mibni fuq il-Kurrikulu Minimu Nazzjonali (2000), dan jindirizza dawk in-nuqqasijiet li jeżistu fil-proċess tat-tagħlim f'Malta fejn l-enfasi qed iddur mit-tagħlim tas-sugġett għal fuq it-tagħlim tal-istudenti.

Il-qafas tal-Kurrikulu Minimu Nazzjonali ħadem fuq id-dokumenti marbuta ma' ċerta *policies* maħruġa mill-Kummissjoni Ewropea. Dawn kienu jinkludu l-*Key Competences for Lifelong learning – A European Reference Framework* (inkluż fl-anness tar-Rakkomandazzjonijiet; 2006/962/EC); l-*Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training* (ET 2020; 2009) u l-*Europe 2020 – A Strategy for Smart Sustainable and Inclusive Growth* (COM (2010) 2020) li kien kontinwazzjoni tal-*Lisbon Strategy for Growth and Jobs* (Memo 06/478/12 Dec 2006).

Fl-isfond tal-iżvilupp storiku Malti, u fuq il-bażi tal-kurrikulu u d-dokumentazzjoni tal-UE, l-NCF ifittex li jipprovdi direzzjoni strategika billi jirrazzjonalizza l-bidliet meħtieġa u l-implikazzjonijiet tagħhom fuq il-kontenut tas-settur/sugġett, il-pedagogiji u l-assessjar. L-NCF gie pprezentat b'perspettiva ta' tagħlim tul il-ħajja filwaqt li jiccelebra d-diversità billi jaħseb għall-istudenti kollha f'kull stadju tal-edukazzjoni tagħhom. Huwa għandu l-għan li jintroduci aktar ekwità u diċentralizzazzjoni fis-sistema nazzjonali. L-NCF ifittex li jipprezenta kurrikulu mingħajr kantunieri li jirrifletti tranżizzjoni mingħajr skossi, filwaqt li jkompli jibni u jestendi fuq il-pedamenti sodi tal-edukazzjoni bikrija. Fuq kollox, l-NCF għandu l-għan li jipprovdi edukazzjoni ta' kwalità għal kull student/a billi jnaqqas il-persentaġġ ta' persuni li jitolqu kmieni mill-iskola filwaqt li jhegġi għom ikomplu l-edukazzjoni oġġla.

L-NCF ippropona *Learning Outcomes Framework* (LOF) bħala l-bażi għat-tagħlim u l-assessjar matul is-snin tal-edukazzjoni obbligatorja. L-għan tal-*Learning Outcomes Framework* huwa li jehles lill-iskejjel u lill-istudenti minn għarfien impost ċentralment b'sillabi li jiffukaw fuq l-għarfien impost, u jagħtihom aktar libertà sabiex jiżviluppaw programmi li jissodisfaw il-qafas tal-għarfien, l-attitudnijiet u r-riżultati mibnija fuq il-ħiliet li huma meqjusa bħala l-livelli edukattivi nazzjonali għall-istudenti kollha f'Malta. Għaldaqstant, l-LOF huwa maħsub sabiex eventwalment iwassal għal aktar awtonomija fil-kurrikulu tal-kulleġġi u l-iskejjel bil-għan li jindirizzaw aħjar il-bżonnijiet tat-tagħlim tal-istudenti tagħhom.

Numru ta' dokumenti lokali oħra li ġew ippubblikati f'dawn l-aħħar xhur ukoll kienu ta' kontribut għall-ħtieġa ta' approċċ li jiffoka fuq ir-riżultati tat-tagħlim fl-istrutturi edukattivi preżenti. B'mod partikolari, il-*Framework for the Education Strategy for Malta 2014-2024* (2014), l-*Istrategija Nazzjonali Tal-Litteriżmu Għal Kulħadd f'Malta u Għawdex 2014-2019* (2014), *A Strategic Plan for Early School Leaving in Malta 2014* (2014), *Education for All: Special Needs and Inclusive Education in Malta* (2014), *Malta National Lifelong Learning Strategy 2020* (2015) u r-*Respect for All Framework* (2014) kollha jiffokaw fuq il-ħtieġa li jiġu offruti opportunitajiet indaqs lill-istudenti kollha sabiex jiksbu riżultati edukattivi ma' tmiem l-edukazzjoni tagħhom u li jippermettulhom jieħdu sehem f'tagħlim tul il-ħajja, u b'hekk jitnaqqsu l-ħafna każijiet ta' studenti li jitolqu kmieni mill-iskola filwaqt li jiġi assigurat li l-istudenti kollha jiksbu l-ħiliet bażiċi fil-litteriżmu, fil-matematika, fix-xjenza u fit-teknoloġija.

Il-Proġett ESF 1.228 – *Design of Learning Outcomes Framework, Associated Learning and Assessment Programmes and Related Training* huwa maħsub li jwassal dan l-approċċ tal-*Learning Outcomes Framework* lill-edukaturi u l-partijiet ikkonċernati fil-edukazzjoni obbligatorja. Dan jindirizza l-iżvilupp olistiku tal-istudenti kollha u jiddefendi l-edukazzjoni ta' kwalità għal kulħadd bħala parti mill-istrategija koerenti għat-tagħlim tul il-ħajja li għandha l-għan li tassigura

li t-tfal kollha jkollhom l-opportunità jiksbu l-ħiliet u l-attitudnijiet meħtieġa sabiex ikunu ċittadini attivi tal-futur li jirnexxu fuq il-post tax-xogħol u fis-soċjetà irrispettivament mill-istat soċjo-ekonomiku, kulturali, razzjali, etniku, reliġjuż, tal-ġeneru u sesswali.

L-LOF ser jippermetti flessibilità fit-tagħlim u fil-programmi tat-tagħlim sabiex jiġu indirizzati bżonnijiet speċifiċi filwaqt li nibnu fuq il-kwalitajiet fil-kuntest ta' komunitajiet tat-tagħlim f'kulleggi u skejjel differenti. Dan il-kunċett ta' flessibilità qed ikun inkoraġġit matul il-qafas kollu. Filwaqt li wieħed irid jirrikonoxxi l-fatturi li jmorru lil hinn mill-iskola li jaffettwaw ir-riżultati tal-istudenti, bħall-faqar u l-esklużjoni soċjali, l-LOF ifittex li jtejjeb l-esperjenzi tat-tagħlim tal-istudenti billi jinkoraġġixxi l-kreattività, il-litteriżmu kritiku, l-impreditorija u l-innovazzjoni f'kull livell. Dawn jippermettu li l-istudenti jilhq u l-potenzjal tagħhom billi jżewġu flimkien dak li jkunu tgħallmu mal-kuntesti personali tagħhom. B'riżultat ta' hekk, l-istudenti jitgħallmu jiżviluppaw attitudni pożittiva u apprezzament akbar lejn it-tagħlim.

Il-bidla minn kurrikulu bbażat fuq kontenut preskrittiv għal approċċ li jiffoka fuq ir-riżultati tat-tagħlim ser tħalli effett fuq il-programmi kollha fl-iskejjel u fuq l-eżamijiet barranin u l-assessjar mat-tmiem tal-edukazzjoni obbligatorja f'Malta.

L-LOF gie ddisinjat ukoll sabiex jilhaq l-erba' għanijiet edukattivi msemmija fl-*Education Strategy for Malta 2014 – 2024* (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2014), fosthom li:

- jitnaqqsu d-differenzi fir-riżultati edukattivi bejn is-subien u l-bniet u bejn studenti li jattendu skejjel differenti, jitnaqqas in-numru ta' studenti li jmorru ħażin, jiżdied il-livell fil-litteriżmu, fil-matematika u fix-xjenza u t-teknoloġija, u jogħla l-livell tal-istudenti;
- jingħata s-sapport għal riżultati aħjar lil tfal f'riskju ta' faqar jew li ġejjin minn familji bi dħul baxx u jitnaqqsu r-rati ta' studenti li jieqfu kmieni mill-iskola;
- tiżdied il-partecipazzjoni fit-tagħlim tul il-ħajja u t-tagħlim għall-adulti;
- tiżdied ir-rata ta' studenti li jkomplu jistudjaw u jiżdied il-livell tar-riżultati f'edukazzjoni u taħriġ oġhla, vokazzjonali u terzjarju.

Il-Programmi ta' Tagħlim u Assessjar (LAPs) li ġew żviluppati għal kull suġġett ser jassiguraw li ċ-ċentru jkun l-istudent. Għaldaqstant, l-attivitajiet ta' tagħlim ser ikunu mfassla sabiex jistimolaw il-kreattività u l-immaginazzjoni; jgħinu lill-istudenti jagħmlu l-ġudizzji tagħhom meta jeditjaw/jikkoreġu x-xogħol tagħhom; jiżviluppaw il-ħiliet investigattivi u kostruttivi tal-istudenti billi tintuża midja differenti u jiġu inkoraġġuti ħiliet riċettivi (is-smiġħ u l-qari) li jwasslu għal ħiliet produttivi (it-taħdit u l-kitba). L-LAPs huma maħsuba wkoll sabiex tinholq atmosfera fejn l-istudenti jiżviluppaw il-ħiliet personali tagħhom sabiex isolvu l-problemi u l-abiltà tagħhom biex jaħsbu u jirraġunaw b'mod loġiku; jirriflettu fuq ir-riżultati u l-konsegwenzi filwaqt li jesploraw alternattivi possibbli, u japplikaw kuntesti interessanti u realistiċi li jagħmlu sens għalihom.

Bl-użu tal-LAPs, l-għalliema ser ikunu mħeġġa joħolqu sitwazzjonijiet u riżorsi li jkunu interessanti b'mod intrinsiku, li jinkludu fihom il-kultura, u li joffru sfida konjittiva filwaqt li jippermettu lill-istudenti jsiru ħaġa waħda mal-informazzjoni varja li jkunu kisbu.

IL-PROGRAMM TA' TAGĦLIM U ASSESSJAR GĦAL-LETTERATURA INGLIŻA

Dan id-dokument, li hu maħsub għal min jieħu d-deċiżjonijiet, l-educaturi u l-għalliema fil-klassi, jippreżenta l-Programm ta' Tagħlim u Assessjar (LAP) għal-Letteratura Inġliża.

L-LAP jinkludi:

- **Il-Learning Outcomes Framework (LOF)** – dan jinkludi sett ta' *subject learning outcomes* (SLOs) li jispjega x'għandu jkun jaf, jifhem jew ikun kapaċi jagħmel l-istudent bħala riżultat tal-proċess tat-tagħlim. Dawn ir-riżultati tat-tagħlim huma ddisinjati biex jintużaw f'numri varji ta' kuntesti ta' tagħlim u mgħallma permezz ta' metodi differenti. Dawn jistabbilixxu r-riżultat aħħari aktar milli jiddeskrivu l-proċess ta' tagħlim jew l-attivitajiet ta' tagħlim.
- **Noti fuq il-Pedagoġija u l-Assessjar** – ir-riżultati tat-tagħlim huma miktuba b'tali mod li jwasslu informazzjoni fuq il-pedagoġija u, flimkien mal-istrateġiji tal-assessjar marbuta ma' kull riżultat, jissettjaw idea ċara tal-assessjar. Dan id-dokument jelenka modi ta' tagħlim prattiku kif ukoll linji gwida għall-assessjar li jistgħu jintużaw mill-educaturi filwaqt li jiġu addattati mill-educaturi nfushom sabiex jilħqu l-bżonnijiet tal-istudenti tagħhom.

Dan id-dokument sar b'kollaborazzjoni bejn Outlook Coop Learning Outcomes Framework Joint Venture li tinkludi lil Outlook Coop b'hal s-sħab ewlieni, East Coast Education Ltd, u l- University College London Institute of Education, flimkien mad-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni (DQSE). Is-Sur Barry Smith (Direttur Tekniku tal-Joint Venture), is-Sur Godfrey Kenely (id-Direttur tal-Kuntratti tal-Joint Venture), Dr Michelle Attard Tonna (Kap tal-Proġett) u s-Sur Gaetano Bugeja (Project Leader) mexxew lill-esperti tal-proġett.

II-Kontributuri

Nixtiequ nirringrazzjaw lill-esperti msemmija hawn taħt li taw il-kontribut tagħhom fl-iżvilupp tal-Learning Outcome Framework u d-Dokument fuq il-Pedagoġija u l-Assessjar għal-Letteratura Ingliża.

L-Esperti tas-Suġġett:

AQUILINA Mario
TABONE Jane Elizabeth
VASSALLO Odette

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett

IL-LETTERATURA INGLIŻA

LIVELLI 8 9 10

Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett (SLOs) għal-Letteratura Ingliża jinkludu minn Livell 8 sa Livell 10.

Fi ħdan il-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim (LOF), f'Livell 10 huwa meqjus bħala l-livell għall-istudenti 'tajbin ħafna u b'talent'. Il-kisbiet mit-tagħlim fi ħdan dan il-livell huma l-ogħla tal-ispettru kollu u jwasslu lill-istudenti għal aktar tagħlim.

Il-kunċett bażiku huwa aħjar, *aktar* milli *aktar*. F'Livell 10, l-istudenti juru fehim aktar profund u applikazzjoni usa' tal-kontenut fil-Livell 9 li jimmarka t-tmiem tal-edukazzjoni obbligatorja. Il-kisbiet mit-tagħlim tal-Livell 10 jiffokaw fuq tliet fatturi ewlenin:

- zieda fil-livell ta' fehim sofistikat tal-kontenut ta' Livell 9
- aktar awtonomija ta' tagħlim fl-iżvilupp tal-fehim u l-ħiliet
- zieda fl-applikazzjoni u s-soluzzjoni ta' problemi.

Wieħed ta' min jinnota li kull Livell ta' Kisbiet mit-Tagħlim jista' jkompli jiġi estiż, u s-suġġerimenti għal dawn ser inkunu inkluzi fil-parti tal-Pedagoġija u l-Assessjar f'dan id-dokument.

LIVELL 8

L-Aspett tas-Suġġett: Il-Letteratura tal-Ingliż fil-Ħin u l-Post

1. Kapaċi, bi gwida, nittratta u nirrispondi oralment firxa wiesgħa ta' testi letterarji, bħall-poeżija, il-proża u d-drama, miktuba għall-adulti u ż-żgħażaġħ bl-Ingliż, eż. *testi narrattivi aktar sempliċi li jittrattaw kwistjonijiet inqas kumplessi.*
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
2. Kapaċi, bl-għajjnuna, nifhem u napprezza kif testi letterarji jirriflettu fuq il-ħajja u l-ideat f'kuntesti differenti u kif in-nies jirrispondu għal dawn.
3. Konxju/a li u nista' niddiskuti kif testi letterarji juru kif nies differenti jirreaġixxu b'mod differenti għall-ħajja u għal dak li tippreżenta.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFSI
4. Kapaċi nuri l-għarfien tiegħi ta' karattri billi npoġġi lili nnifsi fil-perspettiva tagħhom, eż. *billi nipparteċipa f'loġħob tal-irwol jew nikteb kitba fi djarju mill-perspettiva tagħhom.*
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
5. Kapaċi nittratta testi letterarji li jittrattaw ma' kwistjonijiet estetici, personali, emozzjonali, soċjali, morali u politici. Kapaċi nwieġeb mistoqsijiet u nikteb paragrafi qosra dwar dawn il-kwistjonijiet kif jidhru fit-testi letterarji li nistudja.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
6. Kapaċi nifhem kif il-letteratura tippreżenta opinjonijiet differenti dwar kwistjonijiet estetici, personali, emozzjonali, soċjali, morali u politici. Kapaċi nwieġeb mistoqsijiet u nikteb paragrafi qosra dwar dawn il-kwistjonijiet kif ipprezentati fit-testi letterarji li nistudja.
 IL-KOMUNIKAZZJONI GĦAD-DIVERSITÀ
7. Konxju/a li l-letteratura tista' tgħinni niżviluppa l-abbiltà li nżomm moħħi miftuħ. Kapaċi nippermetti lil-letteratura biex tgħinni nsir aktar kreattiv/a, innovattiv/a u kritiku/a, eż. *billi nikteb kitba fi djarju mill-perspettiva ta' karattru; billi nieħu sehem f'diskussjonijiet u loġħob tal-irwol dwar is-suġġett.*
 KONJITTIVA
8. Permezz tal-qari tiegħi ta' testi minn kulturi differenti, kapaċi nifhem kif il-letteratura tpingi modi differenti tal-ħajja u tal-benesseri. Kapaċi naqra testi minn kulturi differenti li huma xierqa għall-età tiegħi u għall-kapaċitajiet tal-lingwa tiegħi.
 NITGĦALLEM NGĦIX MA' HADDIEHOR

9. Permezz tal-qari tiegħi ta' testi minn jew dwar kuntesti differenti, kapaċi nara fejn l-ideat u l-aspettattivi taż-żmien tal-kittieb/a influwenzaw il-kitba tiegħu/tagħha.
10. Kapaċi nuża riżorsi onlajn biex insir naf aktar dwar il-letteratura Ingliża.
 IL-KOMUNIKAZZJONI
11. Kapaċi, bl-għajjnuna, naqra testi magħżula mis-sekli li għaddew, li jinnegozjaw bidliet fil-vokabolarju, fl-użu tal-vokabolarju u fl-istruttura tas-sentenza.
 IL-QARI U L-FEHIM
12. Kapaċi nispjega li drammi, poeżiji u rumanzi huma miktuba għal tipi differenti ta' udjenza u li l-prattiki differenti fil-qari, fit-twettiq u fis-smiġħ huma xi kultant meħtieġa. Għalhekk kapaċi naqra rumanzi fis-skiet, kapaċi nagħraf il-kwalità tas-smiġħ tal-poeżija u n-natura drammatika ta' skripts tad-drammi.
 IL-QARI U L-FEHIM
13. Kapaċi nirrispondi għal test letterarju li qrajt, għall-prestazzjoni tad-drama jew preżentazzjoni tal-poeżija li osservajt, billi nesprimi l-opinjoni tiegħi b'mod ċar.
14. Kapaċi nirrispondi b'lehen għoli u bil-miktub għal domandi li juru li għandi fehim ta' saffi differenti ta' tifsira u kif dawn it-tifsiriet jiġu mwassla f'test letterarju li qrajt jew fi prestazzjoni tad-drama jew preżentazzjoni tal-poeżija li osservajt.

L-Aspett tas-Suġġett: Għarfien ta' ġeneri u mezzi letterarji

1. Kapaċi nagħraf il-vuċi u l-perspettiva tan-narratur fit-testi li naqra u kapaċi nibda biex niddifferenzja bejn l-ilhna tal-awtur, tan-narratur u tal-karattri.
2. Nagħraf il-karatterizzazzjoni fit-testi letterarji u kapaċi nikkummenta dwar l-iżvilupp ta' dawn il-karattri kif tiżvolgi l-istorja/it-trama/il-poeżija.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
3. Kapaċi nifhem kif il-karattri, it-trama, l-issettjar, it-temi u x-xbihat kollha jingħaqdu flimkien biex jiffurmaw test letterarju.
3. Kapaċi, bi gwida, napplika għarfien mgħallem b'modi ġodda u kreattivi, eż. *billi nikteb il-poeżiji, l-iskripts tad-drammi jew l-istejjer qosra tiegħi stess.*
 PRATTIKA
4. Konxju/a tad-differenzi bejn il-proża, il-poeżija u d-drama. Kapaċi niddeskrivi d-differenzi bejn dawn it-tliet tipi ta' testi letterarji.
5. Kapaċi nidentifika firxa ta' mezzi letterarji, eż. *xbihat, personifikazzjoni, mezzi tal-ħoss poetiku* u forom poetiċi, eż. *sunett* u kapaċi nispjega l-effetti letterarji u l-funzjonijiet ta' dawn il-mezzi.
6. Kapaċi, bl-appoġġ, ninterpreta t-tifsira, it-tema u l-istruttura ta' poeżiji u biċċiet oħra ta' testi letterarji.
 IT-TAGĦLIM KONJITTIV
7. Konxju/a tat-tipi differenti ta' xbihat bħal viżivi u fonetiċi, u kapaċi nifhem l-effettività ta' tali xbihat. Kapaċi nsib eżempji ta' kull tip u nikkummenta dwar il-funzjoni tagħhom.
8. Konxju/a tal-ħsejjes tal-poeżija, eż. *rima, ritmu, alliterazzjoni u assonanza*. Kapaċi nsib eżempji ta' dawn il-mezzi u nikkummenta dwar l-effettività tagħhom.
9. Kapaċi ngħid lil ħaddieħor kif iġegħelni nħossni test letterarju. Kapaċi nagħti l-opinjoni tiegħi dwar dan bħala biċċa ta' test u niddeciedi jekk nirrakkomandax lil ħaddieħor jew le u nagħti raġunijiet għal dan.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA

L-Aspett tas-Suġġett: Il-Kitba dwar il-Letteratura Ingliża

1. Kapaċi nikteb paragrafi u esejs qosra dwar aspetti differenti tat-testi letterarji li studjajt, *eż. forma u struttura poetika, karatterizzazzjoni u trama.*
2. Kapaċi nwieġeb mistoqsijiet, bħal dawk li jistaqsu dwar struttura u mezz letterarji, stabbiliti għal testi letterarji kemm studjati kif ukoll dawk mhux studjati.
 IT-TAGħLIM KREATTIV
3. Kapaċi, bi gwida, inwieġeb mistoqsijiet kemm tal-ogħla ordni kif ukoll tal-ordni l-aktar baxxa, inklużi dawk li jitolbu għall-analiżi tiegħi ta' testi tal-proża, drama u poeżija mhux studjati.
4. Kapaċi, bi gwida, inwieġeb mistoqsijiet li jitolbu għas-sinteżi u l-interpretazzjoni tiegħi ta' ideat dwar testi tal-proża u tal-poeżija mhux studjati. Kapaċi ninkludi r-reazzjoni/jiet personali tiegħi għat-test, u niddeċiedi jekk nirrakkomandahx lill-oħrajn jew le.
5. Kapaċi nikteb paragrafu qasir biex nesprimi l-fehmiet u l-opinjoni tiegħi dwar test tal-proża, drama jew poeżija mhux studjat, u nagħti raġunijiet għal dawn il-fehmiet u l-opinjoni.
6. Kapaċi nikteb apprezzamenti kritiċi f'tul ta' esej tat-test/i letterarju/i stabbilit/i bbażat/i fuq il-mistoqsija jew it-titlu mogħti. Kapaċi nikteb risposta li hija diretta u tal-punt bl-użu tat-terminoloġija korretta. Konxju/a li għandi nevrta li sempliċiment nagħti sommarju tat-test/i letterarju/i.
7. Kapaċi nikteb dwar is-seting, it-trama, il-karattri, it-tema ta' test/i stabbilit/i letterarju/i, dejjem b'referenza għall-mistoqsija/titlu mogħti.
8. Kapaċi nipprovdi l-opinjoni personali tiegħi tat-test/i letterarju/i mogħti/ja bil-kitba tiegħi, u niġġustifika d-dikjarazzjonijiet tiegħi.
9. Kapaċi nirreferi mill-qrib għat-testi letterarji bl-użu ta' evidenza, bħal kwotazzjonijiet, parafrasi u kummentarju, biex nappoġġja l-kitba tiegħi dwarhom. Kapaċi nippreżenta dawn il-kwotazzjonijiet bl-użu ta' konvenzjonijiet stabbiliti xierqa.

LIVELL 9

L-Aspett tas-Suġġett: Il-Letteratura tal-Ingliż fil-Ħin u l-Post

1. Kapaċi nittratta u nirrispondi oralment firxa wiesgħa ta' testi letterarji bħall-poeżija, il-proża u d-drama, miktuba għall-adulti u ż-żgħażaġħ bl-Ingliż, *eż. testi narrattivi aktar kumplessi li jittrattaw kwistjonijiet kumplessi.*
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
2. Kapaċi nifhem u napprezza kif testi letterarji jirriflettu fuq il-ħajja u l-ideat f'kuntesti differenti u kif in-nies jirrispondu għal dawn.
3. Konxju/a li l-letteratura turi kif nies differenti jirreagixxu b'mod differenti għall-ħajja u għal dak li tipprezenta. Kapaċi nifhem il-perspettivi varji.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFS
4. Kapaċi nittratta testi letterarji li jesploraw kwistjonijiet estetici, personali, emozzjonali, soċjali, morali u politiċi. Kapaċi nirrifletti b'mod kritiku fuq u nikteb esejs dwar kif it-testi letterarji studjati jittrattaw dawn il-kwistjonijiet.
 IT-TAGĦLIM SOĊJALI
5. Kapaċi nifhem kif il-letteratura tipprezenta opinjonijiet differenti dwar kwistjonijiet estetici, personali, emozzjonali, soċjali, morali u politiċi. Kapaċi nikteb esejs dwar dawn il-kwistjonijiet kif ipprezentati fit-testi letterarji li naqra.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFS
6. Konxju/a li l-letteratura tista' tgħinni niżviluppa l-ħsieb kritiku tiegħi u biex inżomm moħħi miftuħ.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
7. Kapaċi nuri kif differenzi fil-vuċi u fil-perspettiva jinkisbu billi nispjega l-għażliet letterarji u narrattivi tal-awturi li naqra.
8. Kapaċi nispjega kif ċirkostanzi u esperjenzi jinfluwenzaw l-għażliet tal-ħajja, l-opinjonijiet u l-attitudnijiet ta' karattri u personagġi poetici li niltaqa' magħhom fil-qari tiegħi. Kapaċi naqra testi minn kulturi differenti li huma aktar impenjattivi u li jittrattaw kwistjonijiet aktar kumplessi.
 NITGĦALLEM NGĦIX MA' ĦADDIEĦOR
9. Konxju/a ta' kif il-letteratura tista' tpingi d-dinja bħala post mimli b'identitajiet diversi.
 IT-TAGĦLIM SOĊJALI
10. Kapaċi, permezz tal-qari tiegħi ta' testi minn kuntesti differenti, nuri li filwaqt li ideat, motivazzjonijiet u emozzjonijiet jibqgħu kostanti matul is-sekli, l-espressjoni, il-ġestjoni u l-aċċettazzjoni ta' daww l-ideat, motivazzjonijiet u emozzjonijiet jistgħu jinbidlu.
11. Kapaċi nispjega għaliex il-letteratura hija prodott tal-era li nkitbet fiha u kapaċi nanalizza d-differenzi bejn testi letterarji mill-passat u daww li huma aktar kontemporanji.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
12. Kapaċi nirrifletti fuq l-ideat u l-kuntesti li influwenzaw il-kitba tat-testi letterarji li nistudja.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
13. Kapaċi, bi gwida, naqra testi minn Shakespeare u mis-sekli 19, 20 u 21 b'kunfidenza u fehim xieraq.
14. Kapaċi nuża riżorsi onlajn jew mezzi oħra interattivi biex inkompli nitgħallem dwar il-letteratura Ingliża.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGĦLIM
15. Kapaċi nirrispondi għal test letterarju li qrajt jew prestazzjoni tad-drama/prezentazzjoni ta' poeżija li osservajt billi nesprimi l-ħsiebijiet tiegħi b'leħni u nuri livell tajjeb ta' kuxjenza kritika.
16. Kapaċi niddiskuti mistoqsijiet dwar il-livelli sottili u simbolici tat-tifsira ta' test letterarju, drama, jew prezentazzjoni ta' poeżija b'mod kritiku u fil-fond.

L-Aspett tas-Suġġett: Għarfien ta' ġeneri u mezzi letterarji

1. Kapaċi, billi nirrifletti fuq it-tekniki tan-narrattiva u t-tekniki letterarji magħzula mill-awtur, nispjega kif jinkisbu differenzi ta' vuċi u l-perspettiva.
2. Konxju/a li awturi differenti jużaw stili letterarji differenti u kapaċi niddeskrivi l-aspetti ta' dawn l-istili.
 L-GĦARFIEN TIEGĦI NNIFSI
3. Kapaċi nidentifika firxa wiesgħa ta' mezzi letterarji, eż. *antiteżi*, *metafora estiża*, *analoġija* u xi forom poetiċi, eż. *ballata u elegġija*, u kapaċi nispjega l-effetti letterarji u l-funzjonijiet ta' dawn il-mezzi.
4. Kapaċi, bi gwida, napplika l-għarfien mgħallem b'modi ġodda u kreattivi, eż. *billi nikteb il-poeżiji*, *skripts tad-drammi jew stejjer qosra tiegħi stess*.
 PRATTIKA
5. Kapaċi nikkummenta dwar il-karatterizzazzjoni fil-poeżija, proża u drama. Kapaċi nikkummenta dwar is-seting, it-trama, il-karattru, u t-temi kif japplikaw fil-kuntest tat-tipi differenti ta' testi.
6. Kapaċi ninterpreta poeżiji u biċċiet oħra ta' testi letterarji mingħajr appoġġ jew għajnuna.
 IT-TAGĦLIM KONJITTIV
7. Konxju/a tal-mezzi letterarji differenti u ta' kif ħafna minnhom huma organizzati fi xbihat fonetiċi u viżwali. Kapaċi nsib eżempji ta' tali mezzi f'test u kapaċi nikkummenta dwar l-effettività ta' tali eżempji.
8. Kapaċi ngħid lill-oħrajn kif u għaliex test letterarju huwa ta' suċċess fl-involvement tal-udjenza maħsuba tiegħu u kapaċi nikkummenta dwar ir-reazzjonijiet tiegħi stess għat-test.
 IS-SMIGH U T-TAĦDIT
9. Konxju/a tal-ħsejjes tal-poeżija, eż. *rima*, *ritmu*, *alliterazzjoni u assonanza*. Kapaċi nsib eżempji ta' dawn il-mezzi u nikkummenta dwar l-effettività tagħhom.

L-Aspett tas-Suġġett: Il-Kitba dwar il-Letteratura Ingliża

1. Kapaċi nikteb esejs dwar aspetti differenti tat-testi letterarji li studjajt, eż. *forma u struttura poetika*, *karatterizzazzjoni*, *tema u trama*.
2. Kapaċi nippreżenta l-għarfien tiegħi dwar il-letteratura billi nikteb esejs organizzati sew, bl-użu tal-konvenzjonijiet xierqa, eż. *nikkwota b'mod effettiv u nuża t-terminoloġija letterarja korretta*.
3. Kapaċi nwieġeb mistoqsijiet bil-kunfidenza, speċjalment dawk tal-oghla ordni, li jirrikjedu l-analiżi kritika tiegħi ta' proża, drama u testi tal-poeżija mhux studjati, eż. *dawk li jistaqsu dwar l-udjenza maħsuba u l-interpretazzjoni personali*.
 IT-TAGĦLIM KREATTIV
4. Kapaċi nuri l-fehma u l-apprezzament tiegħi tal-aspetti estetici tal-lingwa letterarja f'testi letterarji kemm mogħtija kif ukoll mhux studjati billi nirreferi mill-qrib għal-lingwa letterarja użata u nirrispondi għall-effettività tagħha.
5. Kapaċi nikteb bl-użu tal-perspettiva ta' karattru jew persunagg poetiku li deher fit-test letterarju mogħti.
6. Kapaċi nuża evidenza mit-test, b'hal referenza mill-qrib, parafrasi u kummentarju, biex nappoġġja l-kitba tiegħi dwar testi letterarji u kapaċi nippreżenta dawn il-kwotazzjonijiet bl-użu tal-konvenzjonijiet xierqa.
7. Kapaċi nħejji paraguni bejn biċċiet ta' test li jittrattaw ma' suġġett jew tema simili. Kapaċi nikteb dwar similaritajiet u differenzi bejn dawn it-testi.
8. Kapaċi nirfina l-kitba tiegħi dwar testi li jkunu studjaw għal perjodu ta' żmien biex tinkludi vokabolarju aktar avvanzat u konnessjoni aħjar ta' ideat u talbiet. Kapaċi li issa norganizza l-ideat u t-talbiet tiegħi b'mod li huwa aktar faċli li wieħed jifhem.

LIVELL 10

L-Aspett tas-Suġġett: Il-Letteratura tal-Ingliż fil-Ħin u l-Post

1. Kapaċi nittratta u nirrispondi oralment firxa wiesgħa ta' testi letterarji bħall-poeżija, il-proża u d-drama miktuba għall-adulti u ż-żgħażaġħ bl-Ingliż, *eż. testi narrattivi aktar kumplessi li jittrattaw kwistjonijiet aktar kumplessi.*
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
2. Kapaċi nibni l-kapaċitajiet kritiċi tiegħi bl-użu tal-għarfien miġbur mit-testi letterarji differenti li naqra.
 IT-TAGĦLIM KONJITTIV
3. Kapaċi nirrifletti fuq il-ħajja u l-ideat kif muri fit-testi letterarji. Ir-riflessjoni tiegħi hija infurmata bil-qari u l-ħsieb tiegħi ta' testi kemm tal-passat kif ukoll kontemporanji.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
4. Kapaċi nuża r-riflessjonijiet tiegħi dwar il-qari tal-letteratura biex ninforma l-ideat u l-ħsieb tiegħi. Kapaċi nirrappreżenta dawn l-analizi bil-miktub.
 IT-TAGĦLIM KONJITTIV
5. Kapaċi naħseb b'mod kritiku dwar kif testi letterarji jimpenjaw ruħhom bi kwistjonijiet personali, estetiki, emozzjonali, soċjali, morali u politiċi. Kapaċi nirrifletti b'mod kritiku dwar perspettivi differenti ppreżentati fil-letteratura.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
6. Kapaċi nispjega kif ċirkostanzi u esperjenzi jinfluwenzaw l-għażliet tal-ħajja, l-opinjoni u l-attitudnijiet tal-personaġġi poetiċi u l-karattri li niltaqa' magħhom fil-qari. Kapaċi naqra u nifhem kwalunkwe test meqjus xieraq għal-Livell 9 u kapaċi nuri fehim aktar fil-fond tal-istorja, tal-karattri, tal-mezzi letterarji u tal-kwistjonijiet li qed jiġu mpenġija.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
7. Konxju/a u nista' nirrifletti b'mod kritiku dwar kif il-letteratura tista' tpingi d-dinja bħala post mimli b'identitajiet differenti.
 IL-BIDLA SOĊJALI
8. Kapaċi nikkunsidra t-test li qed naqra fil-kuntest soċjali, politiku u intellettuali tal-kitba tiegħu.
 NITGĦALLEM KIF
9. Kapaċi napprezza l-mod li l-letteratura tiddekrivi modi differenti ta' attegġjament u ħsieb fil-passat. Kapaċi nqabbell u nagħmel kuntrast ta' dawn il-modi ma' modi li huma aktar prominenti illum il-ġurnata.
 IL-BIDLA SOĊJALI
10. Għandi għarfien dwar l-isfond tal-poeta/awtur/drammaturgu u kapaċi nikkummenta dwar kif dan affettwa l-kitba tat-test li qed nittratta meta dan ikun speċifikament rilevanti għat-test.
11. Kapaċi nirrispondi għal test letterarju li qrajt jew għal prestazzjoni tad-drama/prezentazzjoni ta' poeżija li osservajt billi nitkellem b'mod kritiku u fil-fond dwar l-implikazzjonijiet estetiki varji tiegħu.

L-Aspett tas-Suġġett: Għarfien ta' ġeneri u mezzi letterarji

1. Konxju/a li awturi differenti jużaw stili letterarji differenti.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
2. Kapaċi nidentifika firxa wiesgħa ħafna ta' mezzi letterarji, *eż. asindeto, kjażmi u ċezura* u forom letterarji, *eż. epika, tragedja u kummiedja*. Kapaċi nispjega l-effetti u l-funzjonijiet letterarji ta' dawn il-mezzi.
3. Kapaċi napplika l-għarfien mgħallem b'modi ġodda u kreattivi, *eż. billi nikteb il-poeżiji, skripts tad-drammi jew stejjer qosra tiegħi stess.*
 PRATTIKA
4. Kapaċi ninterpreta tipi differenti ta' xbihat u nikkummenta dwar l-effettività tagħhom. Kapaċi nagħti eżempji ta' dawn it-tipi ta' xbihat mill-għarfien tiegħi stess.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT

5. Kapaċi nipproduċi apprezzament kritiku ta' biċċa letteratura kemm oralment kif ukoll bil-miktub, nevalwa l-effettività tat-trama, il-karatterizzazzjoni u elementi oħra, biex nuri jekk tkunx ikklassifikata bħala biċċa letteratura effettiva għall-udjenza maħsuba tagħha.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
6. Kapaċi nuża sorsi varji biex jgħinuni nsir naf aktar informazzjoni dwar l-aspetti differenti tat-testi letterarji li qed nistudja.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGHLIM
7. Konxju/a tal-ħsejjes tal-poezija, *eż. rima, ritmu, alliterazzjoni u assonanza*. Kapaċi nsib eżempji ta' dawn il-mezzi u nirrifletti u nikkummenta b'mod kritiku dwar l-effettività tagħhom.

L-Aspett tas-Suġġett: Il-Kitba dwar il-Letteratura Ingliża

1. Kapaċi nikteb esejs twal dwar aspetti differenti tat-testi letterarji li studjajt, *eż. forma u struttura poetika, karatterizzazzjoni, tema u trama*.
2. Kapaċi nindirizza testi li l-istudenti ma jkunux raw qabel b'mod indipendenti u nwieġeb għal kull tip ta' mistoqsija, bħal dawk tal-ordni l-aktar baxxa u tal-ogħla ordni, inklużi dawk li jitolbu għal interpretazzjoni kritika tat-test.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
3. Kapaċi nuri l-fehim tiegħi ta' karattri billi nohloq biċċiet oriġinali li jużaw il-perspettiva tagħhom, *eż. nikteb dħul fid-djarju għal Lady Macbeth*.
4. Kapaċi nuża evidenza mit-test, bħal kwotazzjonijiet, biex nappoġġja l-kitba tiegħi dwar testi letterarji u nippreżenta dawn il-kwotazzjonijiet bl-użu ta' konvenzjonijiet xierqa. Kapaċi nuża dawn il-kwotazzjonijiet b'mod effettiv u bħala parti integrali tal-kitba tiegħi.
5. Kapaċi nagħmel paragun u kuntrast tat-testi letterarji li huma simili fl-istruttura u fit-tema. Kapaċi nindika liema test nippreferi u nsib l-aktar effettiv.
6. Kapaċi napplika stili letterarji li studjajt għal biċċiet tal-kitba oriġinali tiegħi b'kunfidenza u għall-pjaċir, *eż. nikteb stejjer qosra, poeziji itwal*.
7. Kapaċi nuża teknoloġiji diġitali kreattivi biex nippreżenta l-biċċiet kreattivi tal-kitba tiegħi, *eż. bloggs jew djarji tal-vidjow*.
 L-UŻU TAL-MIDJA DIĠITALI

II-Pedagoġija

A. IL-PEDAGOĠIJA U PRATTIKI GHAT-TAGĦLIM

L-educaturi għandhom iżommu ruħhom aġġornati mal-istrateġiji pedagoġiċi u l-kunċetti l-aktar riċenti sabiex ikunu jistgħu jifhmu aħjar u jirrispondu għall-bżonnijiet tal-istudenti. L-istrateġija Ewropea *Education and Training 2020* tpoġġi enfasi partikolari fuq ir-rwol tal-għalliema fil-ħajja tal-istudenti tagħhom. L-għalliema għandhom rwol kruċjali fil-gwida tal-istudenti sabiex jilħqu l-għanijiet tagħhom filwaqt li jifformulawhom il-perċezzjonijiet tagħhom (European Commission, 2015).

L-Ingliż huwa kostituzzjonalment definit bħala wieħed miż-żewġ lingwi uffiċjali ta' Malta. Flimkien mal-Malti, l-Ingliż huwa mezz ta' identità kollettiva nazzjonali, u l-popolazzjoni bilingwali tqis l-Ingliż bħala parti intrinsika minn dak li hu soċjali u personali tagħha. Għal raġunijiet kulturali, storiċi u politiċi, l-Ingliż huwa parti essenzjali mid-definizzjoni tan-nazzjon. Il-kumplessità tal-identità ta' Malta tfisser li l-Ingliż huwa t-tieni lingwa għall-biċċa l-kbira tan-nies, l-ewwel lingwa għal minoranza sinifikanti, u l-lingwa barranija għal għadd dejjem jizdied ta' immigranti mill-UE u mill-bqija tad-dinja. L-Ingliż huwa dejjem preżenti f'Malta, mis-snin bikrija tat-tfal sal-partecipazzjoni attiva fis-soċjetà aktar tard fil-ħajja. Għalhekk, l-Ingliż f'Malta huwa marbut ma' min inti, x'tagħmel, u kif tagħmlu.

L-Ingliż mhuwiex biss preżenti fid-dominju personali iżda għandu rwol kruċjali fid-dominji pubbliċi, tal-impjeg u edukattivi. Flimkien mal-Malti, l-Ingliż jintuża biex nikkomunikaw mal-familja u mal-ħbieb, biex nistudjaw u naħdmu, kif ukoll biex inwettqu d-doveri ċivili tagħna. Il-forom miktuba u mitkellma tal-lingwa jidhru fl-oqsma kollha tas-soċjetà Maltija u jintużaw f'firxa wiesgħa ta' kuntesti fuq bażi kontinwa. L-abbiltà li tinnaviga matul dan il-pajsaġġ lingwistiku billi taqleb bejn iż-żewġ lingwi b'ħila kbira li jiddependi fuq l-esiġenzi tal-kuntest, l-iskop u l-interlokutur jikkostitwixxu sett ta' ħiliet fundamentali li kwalunkwe kelliem bilingwali f'Malta jeħtieġ jiżviluppa minn età żgħira ħafna biex ikun jista' jiffunzjona b'mod effettiv. Għall-maġġoranza tal-popolazzjoni dan jeħtieġ profiċjenza kważi lokali fl-Ingliż.

F'Malta huwa kkunsidrat ta' importanza kbira li ż-żgħażaġh jingħataw is-setgħa jiżviluppaw profiċjenza ta' livell għoli fl-Ingliż għall-partecipazzjoni attiva fis-soċjetà, għas-suċċess fl-edukazzjoni, fl-impjeg u fil-ħajja personali, u għall-espressjoni tal-identità. Skont *A National Curriculum Framework for All* (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 34), it-tagħlim tal-Ingliż “jipprovdi aċċess għal għarfien u kultura kważi universali”. Barra minn hekk, hemm “ħtieġa li jkollna profiċjenza fl-Ingliż għall-kompetittività f'ambjent ekonomiku globalizzat” (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 41). B'hekk, l-esperjenza tal-iskola għandha tikkomplimenta l-ambjent tad-dar fit-trawwim tal-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet meħtieġa mill-kelliema bilingwali tal-pajjiż.

Fil-livell primarju, l-istudenti għandhom ikunu esposti ħafna għall-Ingliż u għal opportunitajiet kontinwi biex jipprattikaw l-erba' ħiliet, isaħħu l-għarfien tal-grammatika u l-vokabolarju u jtejbu l-pronunzja tagħhom. Il-Letteratura Ingliża tista' sservi bħala funzjoni importanti f'dan ir-rispett billi tipprovdi opportunitajiet għal tagħlim ulterjuri tal-lingwa permezz tal-poeżija, il-proża u ġeneri letterarji oħra. Dan l-approċċ kontinwu għal-Letteratura Ingliża u l-qari jeħtieġ isiru bħala approċċ sħiħ skolastiku li fih l-istudenti jkunu jistgħu jiżviluppaw il-ħiliet fl-Ingliż permezz tal-kuntest tal-klassi, attivitajiet ekstrakurrikulari, kif ukoll il-logħob u r-rikreazzjoni. L-użu multimodali ta' testi awtentici u letterarji kif ukoll il-midja diġitali u filmati huma kruċjali għal dan il-għan. Għall-għanijiet tal-assessjar formattiv u kumulattiv, jeħtieġ jitqiesu l-erba' ħiliet (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 53).

Minħabba l-identità bilingwali tal-istudenti, l-espożizzjoni għall-Ingliż u l-opportunitajiet għall-użu jehtieg isiru mill-ewwel ġurnata tagħhom u jkunu fuq l-istess livell tat-tagħlim tal-Malti. Iż-żewġ lingwi għandhom jiġu żviluppati simultanjament (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 51) u l-iskejjel għandhom attivament “jippromwovu politika ta’ bilinwiżmu u bilitteriżmu fil-Malti u l-Ingliż” (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2014, p. 8).

Il-prattika metodoloġika tal-edukaturi teħtieġ tkun magħmula minn repertorju ta’ approċċi u metodi li jagħmlu lil-lingwa Ingliża esperjenza ta’ tagħlim ibbażata fuq l-istudenti. L-istudenti għandu jkollhom kmand tal-lingwa b’mod komunikattiv b’opportunitajiet regolari ta’ tagħlim interattiv, ibbażat fuq il-ħidma u induktiv. It-tagħlim tal-lingwi għandha tagħti importanza lill-attivitajiet li għandhom sinifikat xprunati mill-bżonnijiet tal-ħajja tal-istudenti u jstimula x-xewqa tagħhom li jikkomunikaw. Dawn l-attivitajiet għandhom irawmu fl-istudenti l-kreattività, il-ħiliet tal-ħsieb u l-ħiliet biex jitgħallmu kif jitgħallmu. L-abbiltajiet tal-istudenti li jiftakru, jifhmu u japplikaw l-għarfien għandhom jitravmu, f’konformità mar-rakkomandazzjonijiet li l-istudenti tal-lingwa għandhom ikunu jistgħu “jesploraw u jużaw b’mod effettiv il-mistoqsijiet, l-informazzjoni, il-ħsieb kritiku, it-teħid tad-deċiżjonijiet u l-memorja” (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 53).

Fir-rigward tal-edukazzjoni sekondarja, ħafna mill-prinċipji msemmija hawn fuq għandhom ikomplu jiġu kkunsidrati bħala kwalitajiet ewlenin tal-esperjenza tat-tagħlim tal-Letteratura Ingliża. Attivitajiet fil-klassi u barra mill-klassi għandhom ikomplu jenfasizzaw il-valur tal-proċessi tal-interattività u tad-djalogo. L-istudenti għandhom jinvolvu ruħhom ma’ materjali relevanti, testi letterarji, u kontenut li joħolqu huma stess. L-iżvilupp tal-ħiliet ta’ ħsieb kritiku f’dan l-istadju jsir aktar importanti u b’hekk l-istudenti għandhom ikunu inkoraġġiti jsiru aktar analitiċi, evalwattivi u kreattivi. Huwa importanti ħafna li jkunu esposti regolarment għal testi letterarji, billi l-Letteratura tesprimi forma msaħħa tal-Ingliż li tista’ ttejjeb b’mod sinifikanti s-sensittività tagħhom għal-lingwa u tistimola l-immaginazzjoni tagħhom.

L-interface bejn il-Letteratura Ingliża u l-Lingwa Ingliża

Il-Letteratura u l-Lingwa jistgħu jipprovdu interazzjoni dinamika li ssostni t-tagħlim matul l-edukazzjoni primarja u sekondarja. Permezz tal-bini fuq dan il-kuntest, il-Letteratura Ingliża fis-Snin 9-11 għandha tkun aspekt importanti u ta’ dimensjoni ulterjuri għat-tagħlim tal-Ingliż. Din hija konformi ma’ waħda mill-għanijiet iddikjarati għal-Lingwi f’*Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazżjonali għal Kulħadd* li hija li l-lingwi jinkoraġġixxu lill-istudenti jsiru “utenti kompetenti fil-Malti u fl-Ingliż, li huma kapaċi japprezzaw u jieħdu gost bil-wirt letterarju taż-żewġ lingwi” (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012:53). L-edukaturi għandhom jikkunsidraw il-Lingwa u l-Letteratura bħala komponenti interkonnessi tal-Ingliż.

Billi l-Letteratura titqies bħala parti integrali tal-Ingliż fil-livelli kollha, l-edukaturi għandhom jipprovdu lill-istudenti b’ħafna opportunitajiet regolari għal involviment iffokat ma’ testi letterarji. L-istudenti għandhom jilħqu l-kisbiet mit-tagħlim għal-Letteratura. Din għandha tkun karatteristika kontinwa mibnija fid-disinn tal-iskemi tax-xogħol tal-edukaturi. Mil-livelli 5 sa 7, l-enfasi fil-lezzjonijiet tal-Letteratura għandhom ikunu fuq il-massimizzazzjoni tal-għarfien tal-istudenti u l-involviment ma’ ġeneri differenti. L-edukaturi għandhom jagħtu prijorità lill-kultivazzjoni ta’ attitudnijiet pożittivi lejn il-Letteratura min-naħa tal-istudenti biex ikunu inkoraġġiti jaqraw għall-gost. Il-lezzjonijiet mil-Livelli 8 sa 10 għandhom iżidu l-attenzjoni fuq il-Letteratura billi simultanjament jiżviluppaw il-fehim tal-istudenti tal-Letteratura Ingliża fiż-żmien u l-post, l-għarfien tagħhom tal-ġeneru u tagħmir letterarju, u l-abbiltà tagħhom li jiktbu dwar testi letterarji. Fil-lezzjonijiet kollha tal-Letteratura f’dawn il-livelli, l-edukaturi għandhom jirfdu l-apprezzament tal-istudenti u l-involviment kritiku permezz ta’ testi letterarji. Fl-isforz tagħhom biex jgħinu lill-istudenti jilħqu l-kisbiet mit-tagħlim għal-Letteratura fis-sitt livelli kollha, l-edukaturi għandhom jgħammru lill-istudenti bil-kapaċità li jagħrfu jużaw il-ħiliet u s-sistemi li jiksbu fil-lezzjonijiet tal-lingwa Ingliża.

L-importanza tal-Letteratura f'kuntest iċċentrat fuq l-istudent

Il-Letteratura Ingliża hija parti kruċjali mill-iżvilupp tal-istudent f'termini ta' tkabbir personali, għarfien kulturali u apprezzament tal-estetika. Din tgħin lill-istudenti jikbru bħala individwi u bħala membri tal-komunità. Huwa importanti li jaqraw, jiddevertu u jistudjaw il-Letteratura għaliex dan jgħin lill-istudenti minn età żgħira jifhmu aħjar is-soċjetà, il-kultura u n-natura umana. Barra minn hekk, l-involvement mal-estetika tal-espressjoni lingwistika ssaħħaħ l-għarfien, l-apprezzament u l-użu tal-lingwa Ingliża tal-istudenti.

Il-Letteratura Ingliża, bħala suġġett, għandha tagħti lill-istudenti l-opportunità jżviluppaw il-ħsieb kritiku; jesprimu, jifhmu u jinterpretaw is-sentimenti u l-ħsibijiet tagħhom; jitgħallmu u jirrispondu għal esperjenzi speċifiċi għall-kultura kif ukoll esperjenzi universali tal-bnedmin; jirriflettu fuq is-soċjetà u l-ħajja iġenerali u jżviluppaw risponsi personali għal użi artistiki u kreattivi fil-lingwa Ingliża. F'dan is-sens, il-Letteratura Ingliża għandha rwol kruċjali biex tilhaq il-kisbiet krosskurrikulari. In-narrattiva, il-poeżija u d-drama huma għodda b'saħħitha fl-iżvilupp tal-empatija u l-fehim, fit-tnaqqis tad-differenzi u jappellaw għall-umanità bażika tagħna. Is-CCT tal-Edukazzjoni għad-Diversità hija dejjem preżenti fit-tagħlim tal-Letteratura. Barra minn hekk, l-għanijiet tas-CCT tal-litteriżmu, li fihom l-istudenti jkunu involuti matul it-testi, jintlaħqu b'mod ċar permezz tal-Letteratura.

Fis-sitt livelli kollha, il-prattika metodoloġika tal-edukaturi teħtieġ tkun magħmula minn repertorju ta' approċċi u metodi li jagħmlu l-Letteratura Ingliża esperjenza ċċentrata fuq l-istudenti. L-involvement tal-istudenti ma' testi letterarji għandu jiġi żviluppjat permezz ta' pedagoġija li tenfasizza r-rispons personali u kritiku u tipprovdi valur miżjud lill-aspett tal-prestazzjoni. Attivitajiet fil-klassi u barra mill-klassi tal-Letteratura għandhom jinkludu l-valur tal-proċessi tal-interattività u d-djalogu. Il-lezzjonijiet tal-Letteratura għandhom jinvolvu lill-istudenti fuq livell personali u soċjali b'testi li huma relevanti u stimolanti għalihom. L-edukaturi għandhom jinkoraġġixxu lill-istudenti jiggwadanjaw mill-fatt li l-Letteratura tesprimi forma aħjar tal-Ingliż li tista' ttejjeb b'mod sinifikanti s-sensittività tagħhom għal-lingwa u tistimola l-immaginazzjoni tagħhom. Approċċ multimodali lejn testi fil-lezzjonijiet tal-Letteratura għandhom ikunu promossi biex l-involvement tal-istudenti jmur lil hinn mill-enfasi esklussiv li hemm fuq il-kelma stampata f'pedagoġiji tradizzjonali. L-iżvilupp tal-ħiliet tal-ħsieb kritiku mil-livelli 7 sa 10 huwa speċjalment importanti u b'hekk l-istudenti għandhom ikunu inkoraġġiti jsiru aktar analitiċi, evalwattivi u kreattivi.

Billi wiehed mill-akbar effetti fuq it-tagħlim huwa meta l-istudenti jsiru l-edukaturi tagħhom infushom (Hattie, 2012), għandha tiġi kkultivata pedagoġija li trawwem l-awtonomija tal-istudenti. L-edukaturi għandhom jippromwovu opportunitajiet għal-tagħlim fil-fond, li huwa definit bħala "l-proċess li permezz tiegħu individwu jkun kapaċi jieħu dak li tgħalliem f'sitwazzjoni waħda u japplikaha f'sitwazzjonijiet oħra" (Pellegrino u Hilton, 2012: 5). F'dan il-proċess, l-istudenti għandu jkollhom il-possibilità jieħdu sehem f'tagħlim kondiviz billi jinteraġixxu ma' komunità tal-pari tagħhom. Dan jimplika l-formazzjoni ta' sħubijiet ta' tagħlim bejn l-edukaturi u l-istudenti biex jiġi ġġenerat għarfien ġdid u konness mad-dinja permezz ta' għodod u riżorsi digitali (Fullan u Langworthy, 2014). L-użu tal-*flipped classroom* tirrinforza t-tagħlim attiv u b'hekk ma tippermettix pedagoġija trażmissiva u ċċentrata fuq l-istudent (Keengwe, Onchwari u Oigara, 2014). Fl-aħħar nett, it-tagħlim huwa aktar effettiv meta l-edukaturi jkunu konxji tal-istili ta' tagħlim tagħhom u l-istudenti jkunu konxji tal-modi kif jitgħallmu. B'hekk, l-edukaturi għandhom jużaw pedagoġija li taqdi l-istili differenti ta' tagħlim tal-istudenti tagħhom u tinkoraġġihom jifruttaw dawn l-istili għat-tagħlim awtonomu (Rosenberg, 2013).

L-Istrateġiji Nitgħallem biex Nitgħallem

Dawn li ġejjin huma eżempji tal-istrateġiji li jagħmlu parti mill-‘proċess nitgħallem biex nitgħallem’, wieħed mit-tmien kompetenzi li jissemmew fid-dokument *European Reference Framework Key Competencies for Lifelong Learning (European Commission, 2006)*:

- Diskussjonijiet pedagogiċi bejn l-istudenti fejn, fuq bażi volontarja, l-istudenti jispjegaw kif għamlu biċċa xogħol u kif irnexxielhom jегħlbu d-diffikultajiet li ltaqgħu magħhom, li jwasslu għal skambju ta’ strateġiji u teknikalitajiet f’ambjent ta’ kooperazzjoni.
- L-istudenti jitgħallmu jużaw il-puntegġjatura, l-istampi, l-informazzjoni addizzjonali minbarra t-test, bħal spjegazzjoni tal-kliem diffiċli u l-identifikazzjoni ta’ kliem importanti waqt biċċa xogħol ta’ qari/taħriġ il-fehem.
- It-tagħlim u l-gwida fi stadji differenti tal-kitba ta’ komponiment u l-għodod differenti u l-metodi li jistgħu jintużaw f’kull stadju.

Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett (SLOs) inkitbu b’tali mod li l-edukaturi jużaw approċċi li jaddottaw it-tagħlim li jinvolvi, li juri ħila u jinvolvi lill-istudenti b’mod attiv f’numru ta’ kuntesti sabiex iħeġġu filwaqt li jippermettu tagħlim li jiffoka fuq l-istudenti u l-istrateġiji tat-tagħlim. F’kull stadju, daww li jippjanaw il-kurrikulu għandhom jikkonsidraw fuq bażi regolari l-opportunitajiet li jiġu pprezentati permezz tal-SLOs sabiex jiżviluppaw tagħlim attiv matul il-livelli fil-Qafas tal-Kisbiet tat-Tagħlim. L-ippjanar għandu jieħu ħsieb, filwaqt li jhegġeg il-partecipazzjoni tal-istudenti, li dan jista’ u għandu jkun ta’ influwenza filwaqt li jikkontribwixxi fil-proċess.

Sabiex jissafha l-ippjanar tal-kurrikulu, filwaqt li jkun assigurat li l-istudenti kollha jkollhom aċċess b’mod attiv u jinvolvu ruħhom fl-ambjent tat-tagħlim, hemm bżonn ta’ approċċ koerenti fl-ippjanar tat-tagħlim, fit-tagħlim u l-assessjar, u fil-qsim ta’ informazzjoni fuq il-progress u l-kisbiet mil-ħuqa. Meta jiġi addottat dan it-tip ta’ ppjanar tal-kurrikulu huwa importanti li ma narawx l-SLOs bħala fatturi li jillimitaw il-potenzjal tat-tagħlim tal-istudenti u li ma jippermettux li jkun hemm devjazzjoni tat-tagħlim lil hinn minn dak imsemmi fl-SLOs. Din l-idea tinjora l-iskop u l-flessibilità li jipprovdi l-approċċ tal-kisbiet mit-tagħlim. Kif, fejn u meta jiġu mgħallma dawn il-kisbiet huma fid-diskrezzjoni tal-edukatur. L-SLOs qegħdin hemm sabiex jiċċaraw il-proċess ta’ assessjar billi jelenkaw b’mod sempliċi l-aspettattivi tat-tagħlim. B’dan il-mod, l-assessjar huwa marbut li juri li dawn l-aspettattivi ntlahqu.

Ladarba jiġu ssettjati l-aspettattivi tat-tagħlim, l-edukaturi jistgħu jibdeu jintroduċu l-flessibilità fid-disinn tal-kurrikulu u fil-metodu ta’ tagħlim li s’issa kien diffiċli li jsir. L-approċċ tar-rizultati tat-tagħlim jippermetti lill-edukaturi jdurru lejn tagħlim li jiffoka fuq l-istudenti u l-istrateġiji tat-tagħlim. Dan ifisser li jsiru jafu l-ħafna modi li bihom l-istudenti huma differenti minn xulxin, liema mill-ħafna metodi jagħmlu sens fit-tagħlim attwali, u kif għandhom jaffrontaw din il-varjanza b’tali mod li joffru sapport lill-istudenti fuq bażi individwali filwaqt li jgħinuhom jipprogredixxu. Taqsima Ċ: *It-tagħlim ta’ studenti differenti f’kull livell toffri gwida fuq kif dan jista’ jsir.*

Kisbiet mit-Tagħlim Speċifiku tal-LOF tal-Letteratura Inġliża

Permezz tal-Letteratura Inġliża, l-istudenti:

- irawmu mħabba għat-tagħlim f'kuntest tal-idea tal-Letteratura bħala aspett prezzjuż tal-ħajja;
- jiżviluppaw il-ħiliet kritiċi u riflettivi tagħhom;
- japplikaw l-għarfien tagħhom tal-lingwa għal testi letterarji;
- jiżviluppaw ħiliet analitiċi rilevanti għall-qari b'attenzjoni;
- jidentifikaw modi differenti li permezz tagħhom ikunu jistgħu jiddeduċu t-tifsira u jinterpretaw testi letterarji;
- jagħrfu, japprezzaw u jiddevertu fid-dimensjonijiet figurattivi, kreattivi u ferrieħa tal-kliem;
- ikabbru r-repertorju tal-qari tagħhom billi jiżviluppaw għarfien ta' firxa ta' ġeneri, stili u tekniki letterarji, li min-naħa tagħhom isiru mezz ta' kif jesprimu lilhom infushom;
- itejbu l-ħiliet tal-qari kreattiv tagħhom;
- jinvolvu ruħhom fuq livell personali u soċjali ma' testi li huma rilevanti u ta' arrikkiment għall-istudenti tal-età tagħhom;
- jitgħallmu kif iwiegħbu b'mod orali għall-użi letterarju tal-lingwa billi, pereżempju, jaqraw il-poeżiji, jaqraw jgħajtu lill-udjenja, jipprezentaw l-argumenti li joħorġu minn testi letterarji u jużaw il-Letteratura għad-divertiment. Dan jgħin jindirizza firxa wiesgħa ta' għanijiet edukattivi li, fl-aħħar mill-aħħar, jibni studenti li jibqgħu jitgħallmu tul il-ħajja "li huma kunfidenti, ta' suċċess, kreattivi, konnessi u involuti fil-komunità u fil-ħajja ta' madwarhom u kapaċi jiżguraw il-ġustizzja soċjali" (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 32–33);
- jitgħallmu kif iwiegħbu bil-miktub għall-użi letterarji tal-lingwa;
- jinvolvu ruħhom u jipparteċipaw fil-prestazzjoni attwali u/jew il-kitba tal-Letteratura;
- jiltaqgħu mal-Letteratura matul għadd ta' pjattaformi tal-midja, waqt li jzommu l-punt fokali fuq l-aspetti lingwistiċi tat-testi.

B. L-EMBEDDING FIT-TAGĦLIM TAT-TEMI KROSSKURRIKULARI

Fl-Ewropa kien hemm bidla minn approċċ li jittratta b'mod esklussiv is-sugġett għal approċċ li jiffoka fuq temi krosskurrikulari, tematiku, interdixiplinarju u kollaborattiv, li jirrifletti s-sitwazzjonijiet reali tal-ħajja ta' kuljum filwaqt li jhegġeg it-trasferiment tal-ħiliet minn settur tat-tagħlim għal ieħor. Permezz tal-approċċ krosskurrikulari, ħafna mis-setturi tal-kurrikulu ngħataw profil ogħla filwaqt li ssaħħu numru ta' kompetenzi trasversali (European Commission, 2012). Is-CCTs jgħaqqdu flimkien is-sugġetti billi jidentifikaw l-għanijiet tat-tagħlim komuni li huma riflessi wkoll fit-twemmin tal-iskola (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 31, 39).

It-Temi Krosskurrikulari (CCTs) ġew introdotti fl-LOF sabiex jassiguraw li l-istudenti kollha, huma u jipprogedixxu matul il-livelli, jiġu f'kuntatt kontinwu mat-tipi ta' għarfien, ħiliet u fehim li huma meħtieġa sabiex huma jkunu jistgħu jipparteċipaw b'mod attiv, filwaqt li jirnexxu u jikkontribwixxu fis-soċjetà Maltija.

L-*embedding* tas-CCTs fil-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Sugġett joffri aċċess għal identità ġdida tat-tagħlim li jmur lil hinn mis-sugġett, u l-istudenti ser jagħtu valur lit-tagħlim tas-CCT meta jaraw li dawn huma parti integrali mill-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim u li huma vitali sabiex jgħinuhom biex isiru studenti olistiċi.

Kull CCT qed jiġi pprezentat bħala sett ta' riżultati addizzjonali tat-tagħlim liż-żgħażaġħ sabiex huma jiffaċċjaw u jżviluppaw għarfien u fehim tagħhom meta qed jipprogedixxu matul il-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim.

It-Temi Krosskurrikulari huma:

il-Litteriżmu Diġitali

I-Edukazzjoni għad-Diversità

I-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni

I-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

it-Tagħlim biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

il-Litteriżmu

It-Temi Krosskurrikulari jinsabu fl-Appendiċi onlajn fuq
<http://www.schoolslearningoutcomes.edu.mt/en/category/cross-curricular-themes>

Is-CCTs għandhom jiġu infilsati matul il-vjaġġ ta' tagħlim u l-esperjenzi tal-istudenti, fejn il-punt ewlieni għandu jkun li l-għarfien u l-fehim tas-CCT jiġi mgħallem, ikkonsolidat u kkuntestwalizzat. Il-kuntest huwa importanti bil-għan li jżid it-tifsira u l-iskop biex jiġi msahħaħ l-użu tas-CCT. Ma hemm l-ebda mod effettiv biex jiġi organizzat u nfilsat it-tagħlim tas-CCTs. Madankollu, meta CCT tingħaqad b'mod dirett ma' biċċa xogħol partikolari fi hdan l-SLO imbagħad ikun assigurat li jkun hemm opportunità għall-użu tas-CCT f'dik il-biċċa xogħol partikolari, huwa mod effettiv ħafna kif tiġi infilsata CCT.

L-embedding ma jinkludix biss l-għaqda ta' kurrikula differenti. L-ippjanar ta' fejn ser jiddaħħal il-kontenut tas-CCT biex jagħmel parti mill-SLOs jew mill-Aspett tas-Suġġett huwa biss il-bidu. L-educaturi għandhom jistabbilixxu kif il-kontenut tas-CCT jżid il-valur tal-SLOs li qed jiġu mgħallma u kif tista' tinkiseb xi ħaġa akbar minn sempliċement għaqda flimkien tal-partijiet differenti. Fuq kollox, it-tagħlim tas-CCT ser iżid il-valur fit-trasferiment tal-għarfien, tal-ħiliet u tal-fehim billi jipprezenta sitwazzjonijiet fattwali li jagħmlu sens għall-istudenti.

L-Embedding bħala proċess

Hemm tliet modi ewlenin sabiex jiġu mgħallma l-għarfien, il-ħiliet u l-fehim li hemm indirizzati fis-CCTs tul il-proċess tat-tagħlim. Dawn huma:

- permezz ta' metodi ta' tagħlim u t-tagħlim innifsu marbut mal-SLOs;
- billi jiġu magħzula metodi u strateġiji partikolari tat-tagħlim minn oħrajn biex jiġu mgħallma l-SLOs;
- billi jsiru attivitajiet krosskurrikulari mibnija b'mod speċifiku jew attivitajiet li jinvolvu lill-iskola kollha.

Dan il-proċess jimplika bidla importanti fil-mod kif l-għalliema jħarsu lejn it-tagħlim tal-kontenut tas-suġġett fil-klassi. L-integrazzjoni tar-riżultati tat-tagħlim krosskurrikulari fit-tagħlim ta' suġġetti differenti teħtieġ li l-għalliema jmorru lil hinn mill-iskemi tradizzjonali u jaħdmu f'kollaborazzjoni flimkien sabiex jiżviluppaw l-approċċ tagħhom għas-CCTs filwaqt li jkun hemm skambju ta' informazzjoni fuq l-iżvilupp tat-tagħlim ta' studenti speċifiċi b'rabta mas-CCTs (European Commission, 2012:25).

It-tagħlim tas-CCTs permezz tal-SLOs

L-ewwel approċċ għat-tagħlim tal-kontenut tas-CCT huwa permezz tal-integrazzjoni tat-tagħlim tas-CCT ma' dak tal-SLOs partikolari. Il-qafas jipprovdi gwida fuq l-aħjar opportunitajiet biex isir dan. Fejn SLO partikolari tipprezenta opportunità tajba li tindirizza tagħlim marbut mat-Tema Krosskurrikulari tidher l-istampa tas-CCT wara l-SLO. Din turi li l-SLO:

- qed toffri opportunità sabiex wieħed jibda jħares lejn l-iżvilupp tat-tagħlim u l-ħiliet marbuta ma' aspett partikolari tas-CCT;
- tista' tiġi msahħa billi jiġi introdott aspett partikolari ta' wieħed mis-CCTs.

Bħala gwida għall-educaturi, fejn il-kisbiet speċifiċi mit-tagħlim tas-CCT li l-aktar huma relevanti, l-istampa tas-CCT li jkun hemm flimkien mal-SLO partikolari tinkludi wkoll titlu sabiex jiġi identifikat liema hu l-aspett partikolari tas-CCT li 'joqgħod l-aktar', i.e. il-parti tal-kontenut tas-CCT li hija l-aktar marbuta mal-għarfien, il-fehim u/jew il-ħiliet indirizzati fl-SLO partikolari.

Għalkemm qed tiġi identifikata CCT waħda, dan ma jfissirx li CCTs oħra ma jkunux relevanti. L-identifikazzjoni ta' tema partikolari sempliċement tissuggerixxi li l-educaturi jstgħu jsibu dik il-parti identifikata bħala l-aktar relevanti, l-aktar xierqa jew l-aktar faċli li tiġi integrata f'dak il-punt partikolari, filwaqt li tippermetti lill-educaturi jgħallmu s-suġġett u s-CCT b'mod integrat.

Eżempji ta' dan it-tip ta' *embedding* fil-Letteratura Ingliża jinkludu:

- Kapaċi, bi gwida, nittratta u nirrispondi oralment firxa wiesgħa ta' testi letterarji, bħall-poeżija, il-proża u d-drama, miktuba bl-Ingliż għall-adulti u ż-żgħażaġh, eż. *testi narrattivi aktar sempliċi li jittrattaw kwistjonijiet inqas kumplessi.*

IS-SMIGH U T-TAHDIT

Meħuda minn Livell 8, Aspett tas-Suġġett: Il-Letteratura Ingliża fil-ħin u l-post

- Konxju/a li awturi differenti jużaw stili letterarji differenti u kapaċi niddeskrivi l-aspetti ta' dawn l-istili.

L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFSI

Meħuda minn Livell 9, Aspett tas-Suġġett: Għarfien ta' generi u mezzi letterarji

- Kapaċi nindirizza testi li l-istudenti ma jkunux raw qabel b'mod indipendenti u nwieġeb għal kull tip ta' mistoqsija, bħal dawk tal-ordni l-aktar baxxa u tal-ogħla ordni, inklużi dawk li jitolbu interpretazzjoni kritika tat-test.

IT-TAGĦLIM KREATTIV

Meħuda minn Livell 10, Aspett tas-Suġġett: Il-Kitba dwar il-Letteratura Ingliża

Eżempju: Is-sejba ta' opportunitajiet biex jiġi indirizzat it-tagħlim tas-CCT fl-SLOs tal-Letteratura Ingliża

- Konxju/a u nista' niddiskuti kif testi letterarji juru kif nies differenti jirreaġixxu b'mod differenti għall-ħajja u għal dak li tippreżenta.

L-GĦARFIEN TIEGĦI NNIFSI

Meħuda minn Livell 8, Aspett tas-Suġġett: Il-Letteratura Ingliża fil-ħin u l-post

Ħafna drabi l-aħjar opportunitajiet biex tintroduci, tiżviluppa, tikkonsolida jew turi l-abbiltà fl-għarfien, il-ħiliet, l-attitudnijiet u l-imġiba assoċjati mas-CCTs jinsabu fl-għażla tal-Letteratura li tqajjem kwistjonijiet fis-suġġett jew fl-imġiba tal-protagonisti ewlenin li jipprovokaw diskussjonijiet, dibattiti u riflessjoni. Id-deċiżjoni li għandha ssir fejn jipprezentaw ruħhom dawn l-opportunitajiet huwa jekk:

- huwiex aħjar tuża l-SLO bħala opportunità biex tintroduci u tiżviluppa l-għarfien, il-ħiliet, il-fehim, l-attitudnijiet u l-imġiba tas-CCT b'mod simultanju; jew
- huwiex aħjar tkopri xi wħud mit-tagħlim tas-CCT minn kmieni biex l-istudenti jkunu jistgħu jwasslu dawn il-ħiliet fil-proċessi ta' tagħlim u l-wiri tal-SLOs, u b'hekk itejbu l-prestazzjoni tagħhom f'rispons għall-isfidi tat-tagħlim fi ħdan l-SLO.

L-aspettattivi tal-Għarfien Tiegħi Nnifsi li jiffurmaw parti mis-CCT tal-Edukazzjoni għad-Diversità li jidhru li huma l-aktar addattati f'dan il-każ, huma:

- għandi approċċ għall-ħajja bbażat fuq il-prinċipji u l-etika;
- impenjat favur il-ġustizzja soċjali u soċjetà demokratika u inklussiva;
- ma nagħmilx ġudizzju biex dan isir fuq bażi ġusta u razzjonali.

Ħafna rumanzi u testi letterarji joffru l-opportunitajiet biex tirrifletti fuq ħafna prinċipji mqajma mir-riżultati tas-CCT t'hawn fuq meta mqabbla mal-karattri fil-Letteratura.

L-indirizz tas-CCTs permezz tal-użu ta' metodi u strategiji partikolari tat-tagħlim

Is-CCTs jistgħu jintużaw biex jinformaw il-ħolqien ta' *policies* u strategiji tad-Dipartiment tal-Ingliż, pereżempju, billi jiġi strutturat it-tagħlim biex jimmassimizza l-użu tat-teknoloġiji diġitali. F'livell dipartimentali s-CCTs li ġejjin jistgħu jkunu addattati sabiex jgħinu fl-għażliet tal-pedagoġija u stili ta' tagħlim magħżula biex jimmassimizza l-flessibbiltà bl-introduzzjoni tal-LOF:

 Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

 il-Litteriżmu Diġitali

 l-Edukazzjoni għad-Diversità

L-edukaturi jistgħu jsibu li s-CCTs li ġejjin għandhom rwol importanti fl-għażla tas-suġġett biex jistimolaw l-interess u d-dibattitu:

 l-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

 l-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni.

Huwa evidenti li xi wħud mis-CCTs jintegraw ruħhom b' mod naturali għal stili partikolari ta' tagħlim. Taqsima Ċ *It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* toffri gwida fuq kif CCTs partikolari jistgħu jgħinu lill-istudenti jirnexxu f'ambjenti ta' tagħlim partikolari. L-għażla b' mod deliberat ta' strategiji partikolari tat-tagħlim li jinvolvu tagħlim attiv u/jew sperimentali u approċċi għat-tagħlim ta' kif jistgħu jissolvew il-problemi, fejn jeħtieġ li jkun hemm livell ta' awtonomija tal-istudenti kif ukoll xogħol fi gruppi, ser jgħinu sabiex it-tagħlim ikun wieħed li jwassal għall-introduzzjoni tas-CCTs tal-Litteriżmu Diġitali u Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv.

Pereżempju, is-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv tinkludi kategorija ta' kisbiet mit-tagħlim fuq it-Tagħlim Personali u, billi jiġi indirizzat it-tagħlim marbut ma' din il-kategorija tas-CCT, l-istudenti ser jiżviluppaw il-ħiliet tat-tagħlim meħtieġa sabiex f'biċċa xogħol partikolari jkunu awtonomi filwaqt li jimmaniġġjaw lilhom infushom. Simili ta' din, il-kategorija tat-Tagħlim Soċjali fi ħdan l-istess CCT tista' tgħin lill-istudenti jiżviluppaw qafas ta' ħiliet, attitudnijiet u mġiba li jgħinohom jieħdu kemm jistgħu mix-xogħol fi grupp jew f'tim u minn strategiji oħra ta' tagħlim soċjali.

Is-CCT tat-Tagħlim Diġitali ser tgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-kompetenzi marbuta mal-immaniġġjar tat-tagħlim, is-sors minn fejn tingabar l-informazzjoni, il-manipulazzjoni tal-informazzjoni, il-komunikazzjoni u l-preżentazzjoni tal-informazzjoni. Meta jkun hemm dawn it-tipi ta' ħiliet tat-tagħlim infilsati fit-tagħlim qabel ma jibdeu jintużaw ta' spiss ser jgħinu lill-istudenti jaffrontaw il-biċċiet tax-xogħol b'aktar kunfidenza kemm fil-proċessi tat-tagħlim fuq l-SLOs kif ukoll fil-kisbiet infushom.

L-indirizz tas-CCTs f'attivitajiet krosskurrikulari jew f'attivitajiet li jinvolvu lill-iskola kollha

Is-CCTs kollha jistgħu jintużaw bħala strategiji għall-iskola kollha sabiex jinħoloq ambjent ta' tagħlim ta' kwalità għolja li jagħti valur lill-istudenti kollha filwaqt li jissettja għanijiet għoljin għal kulhadd. L-iskejjel jistgħu jaraw il-benefiċċju meta jkollhom *polices* li jinkludu lill-iskola kollha fuq il-progress fil-:

- Litteriżmu
- Litteriżmu Diġitali
- Edukazzjoni għad-Diversità
- Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

Dawn it-tipi ta' CCTs jistgħu jintużaw sabiex ikun hemm *polices* infurmati għall-iskola kollha kif ukoll iżidu l-valur tat-tagħlim fi ħdan il-klassi. Madankollu, CCTs oħra jistgħu jintużaw sabiex jiffurmaw il-bażi tal-attivitajiet għal sena sħiħa ta' grupp partikolari jew, aktar minn hekk, inizjattivi li jinvolvu lill-istudenti kollha fl-iskola fuq suġġetti ambjentali. Pereżempju:

- Is-CCT tal-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli tista' tintuża biex tiffurma l-bażi għal attivitajiet ekstrakurrikulari għall-iskola kollha marbuta mat-tip ta' inizjattivi bħal Eko-Skola jew inizjattivi fuq l-użu minimu tal-enerġija. Attivitajiet ta' ġbir ta' fondi jistgħu jgħinu attivitajiet tal-iskola ta' sorsi ta' enerġija li jistgħu jerġgħu jintużaw permezz tat-tagħlim f'din is-CCT flimkien ma' dak tas-CCT marbuta mal-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni.
- Is-CCT tal-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni tista' tintuża biex issaħħaħ it-tagħlim u l-esperjenzi marbuta ma' attivitajiet li jvarjaw minn *tuck shop* immexxi mill-istudenti għal avveniment skolastiku jew inizjattivi li jinvolvu lill-iskola kollha fuq id-dinja tax-xogħol.

Ċ. IT-TAGĦLIM TA' STUDENTI DIFFERENTI F'KULL LIVELL

Waħda mill-benefiċċji li taħdem b'Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim (u fl-istess hin waħda mill-isfidi) hija l-abbiltà li tippermetti lill-istudenti jipprogrédixxu bil-pass tagħhom u li tkun kapaċi taddatta l-metodoloġija tat-tagħlim u l-kurrikulu sabiex jissodisfaw il-bżonnijiet tagħhom. L-SLOs juru b'mod ċar fejn huwa t-'tmiem' tat-tagħlim f'kull livell għal kull student iżda l-edukaturi għandhom jirrikonoxxu filwaqt li jipplanaw għal dawk l-istudenti li ser jilħqu dan il-punt qabel l-oħrajn kif ukoll għal dawk li forsi jkollhom bżonn aktar żmien u aktar għajjnuna sabiex jilħqu l-livell mixtieq.

L-Aspetti tas-Suġġett mhumiex riġidi u lanqas restrittivi u ma hemmx bżonn li jiġu mgħallma f'xi sekwenza partikolari jew bħala kontenut meħud f'izolament. L-aspetti tas-suġġett jistgħu jidhru fuq xulxin u jithalltu fi programmi tat-tagħlim akbar (jew iżgħar). L-edukaturi jistgħu jippreferu li jaffrontaw il-kuntesti tat-tagħlim f'ordni differenti skont is-sitwazzjoni, jew li jgħallmu aspetti tat-tagħlim permezz ta' topiks tal-għażla tagħhom.

Id-diversità tal-istudenti

L-NCF iħaddan id-diversità u jitlob li din tiġi mhegġa f'ambjent inklussiv.

L-NCF jindirizza l-bżonnijiet ta':

- studenti tajbin ħafna u b'talent li għalihom il-proċess tat-tagħlim jeħtieġ li joffri sfida sabiex huma jieħdu sehem u jkunu motivati li jiżviluppaw it-talenti tagħhom;
- studenti bi bżonnijiet edukattivi speċjali li għalihom il-kurrikulu għandu jkun miktub b'tali mod li jippermetti lill-għalliema japprezzaw kif l-istudenti kollha jistgħu jaċċessaw l-istess kurrikulu f'kull settur tat-tagħlim u jippermetti assessjar ta' firxa ta' ħiliet;
- studenti b'diżabiltajiet severi li għalihom il-kurrikulu għandu joffri edukazzjoni mibnija fuq firxa ta' ħiliet imfissra f'termini ta' fażijiet ta' żvilupp;
- studenti minn ambjenti soċjali żvantaġġati li għalihom l-iskola, flimkien mal-imsieħba lokali u istituzzjonali l-aktar importanti fis-soċjetà, għandhom jgħallmu aktar ħiliet filwaqt li joffru ssaġort lill-familji tagħhom u l-komunità lokali sabiex jipprovdu ambjent edukattiv b'saħħtu u stabbli;
- studenti minn ambjenti soċjali, kulturali u lingwistiċi differenti, inkluz it-tfal ta' refuġjati u persuni li qed ifittxu l-ażil, li għalihom il-kurrikulu jinkludi aċċess għal programm edukattiv li hu infilsat f'ambjent li joffri ssaġort emozzjonali u psikoloġiku li jirrispetta ċ-ċirkostanzi tal-individwi.

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:41)

Il-klassijiet kollha, anke fejn qed jiġi mħaddem is-*setting*, ser ikunu magħmula minn firxa ta' abilitajiet. Dan għaliex l-istudenti jkollhom ħiliet u diffikultajiet differenti u jżviluppaw b'rati differenti. Sabiex tiġi definita klassi 'b'abilitajiet differenti' sempliċement bħala grupp ta' studenti b'firxa ta' abilitajiet hija superfiċjali wisq. Xi ngħidu għall-firxa ta' stili u preferenzi tat-tagħlim, livelli ta' interessi u l-ambjenti tad-dar, li kollha kemm huma jhallu impatt fuq l-esperjenza tat-tagħlim? L-istudenti kollha juru ħiliet differenti fi żminijiet differenti skont is-sugġett studjat u l-istil tat-tagħlim li jkun qed jintuża. Meta jkunu barra miż-żona ta' tagħlim l-aktar komda għalihom ser imorru anqas tajjeb. Mhix reali li tistenna minn grupp ta' studenti, hi x'inhil l-abilità tagħhom, li jipprogreddu matul il-biċċiet tax-xogħol bl-istess pass. Żewġ terzi tal-istudenti fil-klassi ser ikunu qed jaħdmu barra l-istil tat-tagħlim li jippreferu sakemm il-biċċa tax-xogħol ma tkunx varjata.

Wieħed mill-aktar modi effettivi li jassigura li l-istudenti differenti jintlaħqu f'kull livell matul l-LOF huwa li tghallim lill-istudenti jaħsbu għalihom infushom. Ftit mis-CCTs jipprovdu l-għodda tal-għarfien u l-ħiliet għall-istudenti sabiex ikunu kapaċi jsiru studenti aktar effettivi, li jaddattaw malajr, mimlija bir-riżorsi, u awtonomi.

Il-Progress u d-diverġenza fit-tagħlim

Il-prinċipju tad-diversità u l-inklużjoni li jiffurmaw il-bażi tal-NCF jimplikaw li f'kull stadju l-istudenti ta' kull livell u kompetenza għandhom jesperenzaw is-suċċess, l-isfidi, u s-sapport meħtieġ sabiex isaħħu l-impenn tagħhom. Jeħtieġu programmi flessibbli ta' tagħlim li jipprovdu esperjenzi ta' tagħlim differenti għal spettru wiesa' ta' studenti filwaqt li jippermettu li jkun hemm rati differenti ta' progress hekk kif it-tfal u ż-żgħażaġh iqattgħu ż-żmien fl-iskola. Hemm bżonn approċċi differenti li jindirizzaw il-bżonnijiet differenti tat-tagħlim. Bil-punt fokali dejjem jikber fuq l-istudenti, u b'aktar klassijiet b'abilitajiet differenti fl-iskejjel, l-approċċi li joffru diverġenza qed isiru aktar importanti u l-għalliema għandhom jaddottaw strateġiji li jibnu fuq it-tagħlim tal-passat tat-tfal u taż-żgħażaġh filwaqt li jgħinuhom jipprogreddu.

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:40)

Strateġiji għat-tagħlim ta' klassijiet b'abilitajiet differenti

L-għalliema fil-klassi għandhom jibdeu billi joħolqu relazzjoni personali ma' kull student/a fil-klassi tagħhom billi jitgħallmu u jużaw isimhom filwaqt li jsiru jafu x'jinteressahom. Li jiġu inklużi setturi ta' interess fit-tagħlim huwa mod tajjeb ħafna biex l-istudenti jkunu involuti. Fl-istess ħin, li jintuża dan it-tip ta' tagħlim meta jkun qed jiġi ssettjat ix-xogħol għad-dar jew xogħol individwali fil-klassi jista' jservi ta' motivazzjoni u jista' jgħin sabiex l-istudenti jżommu ruħhom involuti fit-tagħlim.

It-tagħlim Personali:

- Kapaċi nidentifika s-sapport u r-riżorsi li għandi bżonn biex nitgħallem.
- Konxju/a tal-mod li nippreferi kif nitgħallem u kapaċi nużah biex nipjana t-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nimmaniġġja l-għanijiet u l-ħin b'mod effiċjenti fit-tagħlim.
- Inħossni kompetenti fl-immaniġġjar tat-tagħlim tiegħi.
- Naċċetta r-riżpons tal-oħrajn u nikkonsidrah.
- Nagħraf lili nnifsi billi nbiddel is-suppożizzjonijiet tiegħi maż-żmien.
- Kapaċi nsewi l-interessi tiegħi peress li dawn jgħinuni nirrifletti fuq 'jien min jien'.
- Niehu gost meta nirnexxi f'xogħlijiet diffiċli.

Meħuda mis-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

Modi kif tagħti s-setgħa lill-istudenti filwaqt li tgħin hom jirnexxu fi hdan l-LOF

Il-ħolqien ta' ambjent dinamiku tat-tagħlim permezz ta':

- L-immaniġġjar tal-klassi u l-ħolqien ta' opportunitajiet għall-istudenti biex jaħdmu b'mod individwali, f'pari jew fi gruppi.
- Il-bidla fit-tqassim tal-klassi skont it-tagħlim li jkun qed isir.
- Il-provvista ta' attivitajiet differenti, li jippermettu lill-istudenti jagħzlu l-livell ta' involviment u sfida. Din ser tgħin fis-sens ta' 'dritt ta' pussess' imsemmi 'l quddiem.
- L-użu ta' għażla ta' riżorsi differenti bi ħsieb.
- Il-preżentazzjoni ta' modi differenti kif tista' tiġi mgħallma l-istess haġa.

L-involviment tal-istudenti permezz ta':

- Il-ħolqien ta' sens ta' 'dritt ta' pussess' min-naħa tal-istudenti tal-proċess tat-tagħlim billi, pereżempju, l-istudenti jkollhom ċans jagħzlu l-proġett tagħhom.
- L-għajjnuna lill-istudenti sabiex juru l-fehim tagħhom b'modi differenti, pereżempju permezz ta' mezzi li jagħzlu huma stess, sew jekk preżentazzjoni viżiva, orali jew preżentazzjoni fiżika.
- Il-bini ta' ħiliet għolja ta' ħsieb bl-użu tat-tassonomija ta' Bloom (f'kull livell) u l-ħidma permezz tal-SLOs sabiex it-tagħlim ikun wieħed interessanti, li jkun utli u joffri sfidi kif jindikaw l-SLOs, tant li l-SLOs jingħataw dimensjoni usa' jew jintużaw b'modi differenti. Dan jista' jsir billi l-istudenti jingħataw xogħol li jinvolvi s-soluzzjoni ta' problemi filwaqt li jingħataw l-opportunità li jittrasferixxu u japplikaw l-għarfien għal kument gdid.

Il-bidla tal-istudenti fi studenti li kapaċi jinbidlu billi:

- minn età bikrija l-istudenti jiġu introdotti għall-istrategġiji ewlenin tat-tagħlim li jagħmlu parti mis-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv;
- jiġu diksusi l-għanijiet tat-tagħlim f'kull lezzjoni mal-istudenti, u b'hekk isiru konxji ta' x'inhum mistenni li jingħallmu mat-tmiem tal-lezzjoni. L-SLOs (mitkuba fl-ewwel persuna) huma indirizzati lejn l-istudenti;
- l-istudenti jkunu konxji tal-istili differenti tat-tagħlim; l-istudenti jiġu mgħallma t-teknikalitajiet biex jingħallmu kontenut gdid bl-użu ta' metodi viżivi, ta' smiġħ u kinestetiki għat-tagħlim bl-użu ta' strategġiji varji tat-tagħlim bil-għan li jipprovdu għall-bżonnijiet tal-istudenti li jingħallmu aktar b'mod viżiv, ta' smiġħ u kinestetiku;
- l-istudenti jingħallmu kif ikunu anqas dipendenti fuq l-għalliema, pereżempju, kif ser 'jinqalgħu' mill-problema meta jehlu?

Uża x-xogħoli fi gruppi sabiex:

- ikun hemm tiżni u estensjoni (bl-użu ta' gruppi flessibbli);
- tteġġeg lill-istudenti biex jinvolvu ruħhom f'Tagħlim Soċjali u biex japprezzaw ideat u personalitajiet differenti; iżidu l-kunfidenza meta jiddiskutu l-ideat tagħhom ma' oħrajn; jikkollaboraw ma' studenti oħrajn bħala parti mit-tagħlim tagħhom; ifittxu l-għajjnuna u s-sapport mingħand studenti oħra; jitekallmu mal-oħrajn fuq it-tagħlim; jisimġu lill-oħrajn jitekallmu fuq it-tagħlim tagħhom filwaqt li jiddiskutu sugġetti varji u strategġiji ta' tagħlim ma' sħabhom (billi jintużaw gruppi ta' abbiltajiet differenti).

Għandu jkun assigurat approċċ inklussiv tat-tagħlim u l-ippjanar tal-kurrikulu. Filwaqt li l-iskola tkun trid toħloq is-sens ta' twemmin tagħha f'dak li għandu x'jaqsam ma' riżultati għall-istudenti kollha, u tapprezza firxa wiesgħa ta' talenti, ħiliet u riżultati, l-għalliema għandhom jaraw kif jistgħu jattwaw dan fil-klassi tagħhom. Fuq livell bażiku dan jibda permezz ta' promozzjoni tas-suċċess u l-apprezzament tagħhom infushom billi jieħdu azzjoni biex jeliminaw dak kollu li jillimita t-tagħlim, u għalhekk jassiguraw li l-istudenti kollha f'kull grupp jirnexxu fil-klassi. L-għalliema jistgħu jhegħgu l-fehim u l-apprezzament għad-diversità tal-individwi fil-klassijiet tagħhom u jużaw is-CCT tad-Diversità bħala katalist għal dan l-approċċ li jestendi sabiex jinkludi lill-istudenti b'mod dirett.

Edukazzjoni mibnija fuq il-valuri

L-edukazzjoni tiffoka kemm fuq il-bini tal-karattru kif ukoll fuq l-iżvilupp tal-istudenti b'ħiliet speċifiċi. Id-direzzjoni 'l quddiem għall-implimentazzjoni ta' dan il-qafas hija permezz ta' edukazzjoni mibnija fuq il-valuri. Edukazzjoni mibnija fuq il-valur tirreferi għal kwalunkwe attività kemm esplicita kif ukoll implicita fl-iskola li tkegħgeġ il-fehim u l-għarfien tal-istudenti tal-valuri u li jiżviluppaw il-ħiliet u l-ħajra tal-istudenti sabiex ikunu jistgħu jirrapprezentaw valuri partikolari bħala individwi u bħala membri mis-soċjetà iġenerali. Dan jassigura li dawk li ser joħorġu mill-iskola jkollhom il-kwalitajiet u l-kunfidenza fihom infushom, stima għolja tagħhom infushom, ottimizmu u impenn għal suċċess personali bħala l-baži għar-rwoli potenzjali fil-ħajja bħala membri minn familja, mill-komunità u bħala impjegati. Barra minn hekk, għandhom ikunu kapaċi jagħmlu għidizzju u jkunu responsabbli f'għażliet etici u soċjali.

Addattat minn *Respect for All Framework*, Ministry for Education and Employment (2014:10)

L-iskejjel għandu jkollhom kultura vibranti u progressiva, li tkegħgeġ il-benesseri u r-rispett, bl-ambizzjoni u r-riżultati bħala l-punti fokali għal kull student/a. Dan it-tip ta' approċċ għandu jintuża f'kull klassi. Skola tajba hija skola li tiegħu ħsieb l-individwi u li tagħti s-sapport tagħha lil kull individwu, irrISPETTIVAMENT mill-isfond u l-bżonnijiet tat-tagħlim. Dawn l-iskejjel jaħdmu f'atmosfera ta' pożittività assoluta. Dawn jaħdmu bla waqfien sabiex jipromwovu attitudnijiet b'saħħithom u produttivi għat-tagħlim, għall-ħajja u għax-xogħol. L-iżvilupp ta' sens ta' twemmin ta' ambizzjoni jiddefinixxi n-natura ta' ispirazzjoni ta' skejjel ta' suċċess, fejn issir l-għaqda bejn l-aspettattivi u s-suċċess – suċċess li jinkludi l-aspetti kollha tal-iżvilupp tal-ħiliet għall-ħajja, għax-xogħol u għat-tagħlim – timbru ta' eċċellenza.

Mill-perspettiva tal-klassi, l-approċċ inklussiv jindirizza l-bżonnijiet tal-istudenti permezz ta' varjetà ta' approċċi li jinkludu: strategiji ta' interventi bikrija u kurrikulu u approċċi għat-tagħlim li huma ddisinjati li jissodisfaw il-bżonnijiet tal-istudenti kollha. L-edukaturi għandu jkollhom aspettattivi għoljin għall-istudenti tagħhom għaliex dawn għandhom jiġu mhegħga sabiex ikollhom aspettattivi u miri għoljin għalihom infushom. Huwa importanti ferm li l-edukaturi jassiguraw li l-istudenti tagħhom ikunu jafu fejn jinsabu f'dak li għandu x'jaqsam mat-tagħlim tagħhom u kif jistgħu jittjiebu. L-istudenti għandhom jiġu mfaħħra fuq baži regolari, b'mod selettiv u effettiv biex jibqgħu motivati.

Titlu ta' vantaġġ

Titlu tajjeb jista' jagħmel id-differenza bejn is-suċċess jew il-falliment ta' ktieb jew ġurnal, iżda xi ngħidu dwar l-esejs tal-istudenti? Meta l-istudenti jaħdmu ħafna, għandhom ikunu inkoraġġiti joħorġu b'titlu informattiv u interessanti qabel jagħtuh lill-għalliema. Eżerċizzju ieħor interessanti għall-istudenti akbar ikun biex jaħsbu għal sottotitlu astratt u/jew *précis*.

Dan it-tip ta' eżerċizzju għandu diversi għanijiet:

- biex jagħmlu t-titlu informattiv, l-istudenti jridu jidentifikaw b'mod ċar u fil-qosor il-punti essenzjali tal-esej;
- biex jagħmlu t-titlu interessanti l-istudenti jeħtieġ jużaw mezzi letterarji li tgħallmu fil-lezzjonijiet preċedenti;
- id-dixxiplina tal-ħolqien ta' astratt jew *précis* għin fir-riflessjoni u r-revizjoni ta' xogħolhom.

Eżerċizzju ieħor huwa li l-istudenti jistgħu jaraw it-titli tal-kotba *bestsellers* li mhumiex finzjoni, ifittxu alliterazzjonijiet, metafori, mistoqsijiet rettoriki u mezzi letterarji oħra. Ħafna minnhom għandhom żewġ partijiet: normalment l-ewwel parti tistrieħ fuq il-logħob bil-kliem u t-tieni parti tgħidilna fuq xiex inhu l-ktieb. Permezz ta' dan il-format, l-istudenti jistgħu jżviluppaw titli li jiġbdu l-attenzjoni. Li jaħsbu fuq titli alternattivi għal-letteratura li qraw huwa eżerċizzju divertenti billi jharsu lejn titli alternattivi li huma 'intellettuali' jew 'faċli jinftiehem' jew jaraw kif il-ktieb jista' jitqiegħed fis-suq u jinbiegħ lill-udjenzi differenti permezz ta' bidla intelligenti fit-titlu. It-titli alternattivi jew imwarrba għal-letteratura klassika ħafna drabi jistgħu jkunu wkoll biċċiet żgħira ta' informazzjoni interessanti. Jintqal li Joseph Heller, pereżempju, kellu ħafna alternattivi qabel għażel *Catch 22*. Hemm kompetizzjonijiet interessanti fil-klassi li jistgħu joħorġu minn dawn l-approċċi.

Meta l-istudenti jagħtu l-esejs tagħhom, jistgħu jintalbu jiktbu t-titlu fuq *poster board*. Il-klassi tista' mbagħad tiddiskuti l-mezzi letterarji użati u tivvota għall-aħjar wieħed. Dan jista' jkun mod tajjeb ħafna kif tiċċelebra l-kreattività u tikkommemora t-tmiem ta' perjodu twil ta' xogħol ta' kitba. Dan jagħti wkoll l-opportunità lil dawk l-istudenti li jsibuha diffiċli jiktbu biex jibbrillaw – għalkemm l-attività teħtieġ il-ħsieb kreattiv u l-intelligenza; biex tasal għal titlu tajjeb ħafna mhumiex daqshekk diffiċli daqs li tikteb esej.

Meħuda minn bit.ly/LessonPlanner17July (Tes, 2015)

Hekk kif l-istudenti jipprogrédixxu fi ħdan u bejn il-livelli għandhom ikunu inkoraġġiti jirriflettu, jieħdu pussess u jassumu aktar responsabbiltà għat-tagħlim tagħhom stess. L-educaturi għandhom jibdeu jintroduċu t-tekniki biex jippermettu lill-istudenti jagħmlu ħafna aktar użu mill-assessjar tagħhom infushom biex jidentifikaw is-saħħiet u l-bżonnijiet ta' żvilupp mill-evidenza tal-isforzi tagħhom u jaġixxu fuq il-*feedback* mogħti mill-pari kif ukoll mill-educaturi biex jipplanaw il-passi li jmiss.

Billi l-istudenti bravi u b'talent huma dawk li għandhom abbiltajiet ġenerali u speċifiċi 'l fuq mill-medja, kif ukoll livelli għolja ta' impenn u kreattività (Renzulli, 1978), huwa importanti li jingħataw l-opportunità juru r-riżultati tagħhom tal-kisbiet mit-tagħlim permezz ta' involviment aktar intensiv u wiesa' b'enfasi fuq il-Lingwa u l-Letteratura. L-arrikkiment huwa wieħed mill-modi kif tista' tindirizza l-bżonnijiet ta' dawn l-istudenti u dan jista' jinvolvi li tippovdilhom attivitajiet u riżorsi li huma aktar diffiċli, tagħtihom proġetti indipendenti, l-opportunità li jużaw ħiliet ta' ħsieb aktar intelligenti fuq bażi regolari, u tinvolvihom f'attivitajiet ta' estensjoni (Townsend, 1996).

Pereżempju, il-ħiliet produttivi u reċettivi ta' studenti intelligenti u li għandhom talent jistgħu jitjiebu aktar billi titlobhom jaqraw u jiktbu testi itwal u aktar kreattivi. Studenti intelligenti u li għandhom talent bosta darbi jaqraw ħafna (Vosslamber, 2005) u b'hekk l-involviment mal-Letteratura tista' tkun rinforzata permezz ta' gwida min-naħa tal-educaturi fuq liema kotba għandhom jaqraw u kif jirrispondu għalihom fil-kitba u t-taħdit billi jużaw firxa wiesgħa ta' risponsi kreattivi u kritiċi li l-istudenti jkunu inkoraġġiti jippubblikaw onlajn jew bil-kitba. L-għarfien ta' ġeneri letterarji differenti jista' wkoll jinqasam b'dan il-mod.

Il-ftuħ ta' testi ta' sfida f'Shakespeare

L-istudenti jistgħu xi drabi wkoll isibuha diffiċli jifhmu s-saffi differenti tal-lingwaġġ ta' Shakespeare.

Biex janalizzaw it-ton u s-simboliżmu tas-solilokwiju ta' Macbeth f'Att 1, Xena 7 (fejn hu jikkontempla l-konsegwenzi tal-qtil tar-Re Duncan), ikkunsidra li tuża Play-Doh jew xi haġa simili fil-klassi.

Permezz tal-ħsieb laterali, għid lill-istudenti joħolqu l-ambizzjoni f'forma tangibbli, billi joqogħdu attenti għall-forma u t-tessut, imbagħad jispjegaw ir-razzjonal tagħhom. Dawk li jsibuha diffiċli biex jaċċessaw it-test jistgħu jesploraw din it-tema b'mod viżiv filwaqt li jsaħħu l-ħsieb kritiku tagħhom.

L-edukatur imbagħad jista' jaqra s-solilokwiju lill-klassi, u jitlob lill-istudenti f'pari jiktbu l-kliem jew il-frazzjiet kjavi marbuta mal-ambizzjoni fuq karti li jwaħħlu. Billi jużaw dan il-kliem, l-istudenti jibnu immagni kuncettwali marbuta mat-test.

L-edukaturi jistgħu jtemmu dan l-eżerċizzju billi jipprezentaw firxa ta' kuluri u jistaqsu lill-istudenti jassoċjawhom ma' kliem partikolari fis-solilokwiju. Flimkien ma' rabtiet ovvji – bħal aħmar il-kulur għad-demem – kliem bħal 'qtil, 'qbiż' u 'konsegwenza' jistgħu jiġġeneraw diskussjoni u dibattitu interessanti.

Dawn it-tipi ta' eżerċizzji joħolqu opportunitajiet biex tintroduċi aspetti tas-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv speċjalment fit-Tagħlim Konjittiv u Soċjali.

Times Education Supplement (New York) 12 ta' Ġunju 2015 (Bernard, 2015)

D. IT-TAGĦLIM TA' LIVELLI DIFFERENTI FL-ISTESS SENA

F'kull klassi ser ikun hemm studenti li jkollhom bżonn aktar żmien biex jilħqu t-tagħlim meħtieġ u b'hekk jilħqu l-livell tal-SLOs. Mal-progress tal-istudenti fil-mixja tagħhom ta' tagħlim huma jistgħu jgħaddu għal sena ġdida u jibdeu livell ġdid iżda jkun għad fadlilhom partijiet fejn ikun hemm xi nuqqasijiet fit-tagħlim mil-livell preċedenti. L-aktar fattur importanti hawn huwa li l-informazzjoni fuq il-progress tkun waħda kemm jista' jkun ċara li tinforma lill-għalliema l-ġodda bl-għajjnuna jew bix-xogħol addizzjonali li jkollhom bżonn l-istudenti sabiex ikunu żguri li dan il-progress fil-livell il-ġdid ikun attwat.

Taqsimha *Ĉ It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* tirreferi għall-użu ta' firxa ta' strateġiji maħsuba biex jirrispondu għall-preferenzi ta' tagħlim differenti tal-istudenti kollha. Meta jkun hemm studenti fil-klassi li jeħtieġu aktar sapport biex jilħqu xi aspetti mil-livell preċedenti huwa importanti li:

- ikun hemm informazzjoni ċara fuq l-oqsma li fihom jeħtieġu s-sapport;
- ikun ċar kif dawn l-oqsma jintrabtu mal-progress u l-kisba ta' riżultati fil-livell il-ġdid;
- ikun hemm firxa ta' strateġiji u metodi ta' tagħlim li jistgħu jintużaw biex jgħinu u jirfdu l-istil ta' tagħlim mal-preferenza tal-istudenti għal skop ta' progress bikri;
- il-konverżazzjoni mal-istudenti fuq l-oqsma li jeħtieġu sapport jew infurzar tibqa' waħda pożittiva u kostruttiva.

Wieħed mill-benefiċċji tal-istruttura tal-LOF huwa li Livelli 7 u 8 jiġu mgħallma b'kurrikulu li jifrex fuq sentejn u għalhekk ikun hemm żmien biżżejjed għal żvilupp ta' programmi ta' tagħlim u l-użu ta' firxa ta' metodi ta' tagħlim li jgħinu lill-istudenti jipprogradixxu u jiksbu r-riżultati mixtieqa.

Hemm numru ta' mudelli li wieħed jista' jikkonsidra bħala miżura introduttorja għal numru ta' studenti sabiex jiksbu l-ħiliet tal-SLOs fiz-żmien stipulat marbut mal-livell partikolari. L-educaturi għandhom jikkonsidraw li:

- jesploraw l-SLOs b'mod aktar miftuħ/fil-fond, forsi billi jittrasferixxu jew japplikaw it-tagħlim marbut mal-SLOs f'kuntesti ġodda;
- jużaw testi aktar speċifiċi u li joffru sfida akbar;
- jissettjaw xogħol li joffri sfida akbar u li hu aktar kumpless bil-għan li jipprezenta lill-istudenti b'testi u vokabularju li joffru sfida akbar jew li jintroduċuhom għal Aspetti ġodda tas-Suġġett jew oqsma ġodda tal-Aspetti eżistenti tas-suġġett, filwaqt li jzommu f'moħħhom li l-SLOs ma jistipulawx il-livell massimu tat-tagħlim li jista' jintlaħaq;
- iħarsu lejn l-opportunitajiet li joffru s-CCTs bħala sorsi ta' ispirazzjoni għall-introduzzjoni ta' oqsma ġodda ta' kontenut li jipprovdu kontenut addizzjonali għall-kurrikulu li jsaħħaħ kemm l-esperjenza tat-tagħlim tas-suġġett filwaqt li jaraw il-kontenut tas-CCT x'aktarx b'mod differenti jew b'modi li joffru sfida akbar.

Sors ewlieni ieħor ta' materjal marbut mal-provvista ta' sfida addizzjonali jew zieda huwa l-Aspett tas-Suġġett u l-SLOs mil-livell aktar għoli. Filwaqt li mhux dejjem ikun addattat sabiex dawn jiġu indirizzati b'mod dirett, l-educaturi forsi jkunu jixtiequ li jaraw it-tagħlim kuntestwalizzat jew ix-xogħol preparat li jservi ta' introduzzjoni tajba għat-tagħlim fil-livell li jmiss. Hawnhekk il-punt fokali huwa li nħarsu lejn l-għaqda bejn it-tagħlim f'kull livell u kif l-istudenti jistgħu jibdeu jaċċessaw dan it-tagħlim. F'dan it-tip ta' approċċ, bħal f'kull settur ta' xogħol ieħor, huwa importanti li jinżamm rekord aġġornat tar-riżultati sabiex l-għalliema jkunu preparati biex jaħdmu mal-istudenti li ser ikunu qed jitilgħu b'mod formali għal-livell li jmiss.

Għalkemm is-suggerimenti msemmija hawn fuq jistgħu jgħinu lill-educaturi jindirizzaw l-isfidi marbuta ma' tagħlim divrenzjali, wieħed ta' min japprezza li mhux faċli jiġi implimentat tagħlim divrenzjali fi klassi eteroġenja, speċjalment jekk l-educaturi ma jingħatawx is-sapport jew ma jkunux jafu x'qed jiddiverenzjaw – il-kurrikulu jew il-metodi ta' tagħlim li jintużaw. Għaldaqstant huwa importanti li jkun hemm gwida ċara u sapport fuq it-tagħlim divrenzjali filwaqt li jkunu jistgħu jissodisfaw il-bżonnijiet tal-istudenti kollha billi jikkonsidraw x'qed jgħallmu u lil min qed jgħallmu. Għandu jkun hemm ukoll ħin biżżejjed sabiex l-għalliema jassessjaw il-bżonnijiet, l-interessi u l-ħerqa tal-istudenti tagħhom, u biex jipplanaw u jiddisinnaw attivitajiet addattati għall-istudenti kollha. Dan it-tħassib għandu jiġi indirizzat permezz ta' żvilupp professjonali u effettiv li jinkoraġġixxi lill-għalliema japplikaw il-ħiliet tagħhom sabiex jipprovdu gwida matul proċess li fih hemm divrenzja fl-approċċ għat-tagħlim.

E. IT-TAGĦLIM TA' LIVELL WIEĦED FUQ SENTEJN

Fi ħdan l-LOF, il-Livelli 7 u 8 għandhom livell ta' sfida addizzjonali fl-ippjanar u d-disinn tal-kurrikulu minħabba li ż-żewġ livelli jiġu mgħallma f'sentejn differenti. Pereżempju, l-SLOs ta' Livell 8 jifirxu fuq id-9 u l-10 sena. Dan ifisser li l-educaturi għandhom jikkonsidraw kif jistgħu jistrutturaw il-programmi ta' tagħlim meħtieġa sabiex jintlaħqu l-SLOs li jippermettu tagħlim b'mod li jagħmel sens u koerenti fuq sentejn li jsarrfu f'opportunitajiet ta' progress fil-livell. Madankollu, din il-viżjoni wiesgħa biex jintlaħaq l-istandard tal-livell jgħin ukoll biex jiġu affrontati l-isfidi diskussi fil-kapitlu preċedenti.

Meta wieħed jara l-kontenut trattat mill-SLOs f'dan il-livell, l-educaturi jistgħu jidentifikaw l-SLOs li huma kkonsidrati bħala prerekwiziti għal oħrajn fl-istess livell u b'hekk jistrutturaw il-kurrikulu skont dawn. Xi Aspetti tas-Suġġett jistgħu jiġu mgħallma b'mod faċli qabel oħrajn, jew l-educaturi jistgħu jiddeċiedu li jiddisinnaw u jimplimentaw kurrikulu li għandu aktar sens ta' progress mibni fuq spiral. L-educaturi jistgħu jhossu wkoll li hemm modi differenti kif jistgħu jaħdmu bl-Aspetti tas-Suġġett, jiġbruhom flimkien u jindirizzaw l-SLOs billi joħolqu oqsma ġodda tas-suġġett li jinkorporaw l-Aspetti tas-Suġġett.

Id-deċiżjoni fuq l-aħjar approċċ tal-Aspetti tas-Suġġett u l-SLOs fi ħdan Aspetti tas-Suġġett huwa essenzjalment wieħed lokali. Huwa f'idejn l-educaturi li jużaw il-ġudizzju professjonali tagħhom fuq kif l-aħjar li jagħmlu dan skont il-bżonnijiet tal-istudenti, il-mod preferut tagħhom biex jistrutturaw il-kurrikulu u t-tipi ta' riżorsi li bihsiebhom jaħdmu bihom.

Hemm minn tal-anqas tliet approċċi potenzjali li l-educaturi jistgħu jikkonsidraw:

- L-iżvilupp ta' perijodu għal xogħol minn qabel jew il-preparazzjoni tal-istil tat-tagħlim qabel jipproċedu fuq il-kurrikulu li hu marbut direttament mal-SLOs.
- L-iżvilupp ta' approċċ ta' żvilupp fl-SLOs eżistenti fejn jiġu indirizzati Aspetti tas-Suġġett xierqa marbuta mal-SLOs qabel oħrajn magħhom li jagħtu sapport lit-tagħlim tal-SLOs li għandhom jiġu mgħallma fit-tieni sena.
- L-iżvilupp ta' approċċ ta' programm ta' tagħlim u tal-kurrikulu li juri taħlita taż-żewġ approċċi msemmija hawn fuq.

Jeżistu wkoll approċċi aktar ambizzjużi fejn l-Aspetti tas-Suġġett u l-SLOs jiddaħħlu f'approċċ iddisinjat lokalment li jissodisfa aħjar il-ħiliet u l-interessi tal-istaff u tal-istudenti. L-educaturi huma liberi li jiddeċiedu jekk ikun hemm mod aktar integrat biex jgħallmu s-suġġett. L-LOF jippermettu lill-educaturi jkejlu l-kontroll u l-innovazzjoni tal-benefiċċju tal-istudenti tagħhom. Hu x'inhu l-metodu magħżul, l-ippjanar tal-kurrikulu, l-għażla tar-riżorsi u l-għażla tal-istrateġiji tat-tagħlim huma kollha importanti.

L-Assessjar

A. METODOLOĠIJI LI JASSIGURAW ASSESSJAR XIERAQ

Il-Lingwa u l-Letteratura Ingliża għandhom jiġu assessjati permezz ta' taħlita ta' modi ta' assessjar kumulattivi u formattivi (Marshall, 2011). L-iżgurar li l-assessjar *tat*-tagħlim huwa komplimentat mill-assessjar *għat*-tagħlim huwa kruċjali minhabba li dan tal-aħħar "jipprovi informazzjoni li għandha tintuża bħala *feedback* mill-edukaturi, u mill-istudenti biex jassessjaw lilhom infushom u lil xulxin, u b'hekk jimmodifikaw l-attivitajiet ta' tagħlim li huma involuti fihom" (Black et al., 2003: 2). It-tagħlim tal-istudenti huwa mtejjeb aktar permezz tal-assessjar *bħala* tagħlim, li fih l-assessur ewlieni huwa l-istudent li jevalwa, jikkoreġi u jaġġusta lilu nnifso b'referenzi għal għanijiet personali u standards esterni (Earl, 2003). Bilanc ta' dawn it-tliet approċċi għandu jinstab.

Iż-żewġ attivitajiet li jsiru fil-klassi taħt kundizzjonijiet ta' eżami għandhom iservu bħala opportunitajiet biex l-istudenti juru li għandhom kisbiet mit-tagħlim speċifiċi marbuta mal-punti fokali għal kull komponent. Pereżempju, fir-rigward tat-taħdit u s-smiġħ, l-involvement f'dibattitu jista' jintuża bħala assessjar kontinwu filwaqt li l-għoti ta' preżentazzjoni u tqassir tal-kontenut ta' test tas-smiġħ jista' jintuża għal skopijiet kumulattivi. Li jesprimu l-opinjoni tagħhom fuq test jista' jkun mezz ta' assessjar kontinwu tal-ħiliet tal-istudenti fil-qari filwaqt li meta tistaqsihom jiġbdu l-konklużjonijiet issuggeriti f'test u jgħassru dan jista' jidher fl-assessjar kumulattiv. L-abbiltà tal-istudenti li jeditjaw u jirrevedu l-kitba tagħhom tista' tintuża biex jiġu assessjati l-ħiliet tal-kitba tagħhom b'mod formattiv filwaqt li l-kitba ta' testi itwal organizzati f'sensiela ta' paragrafi mibnija tajjeb tista' tkun forma ta' assessjar kumulattiv. L-għarfien u l-produzzjoni tal-lingwa jistgħu jkunu assessjati b'mod kontinwu permezz ta' attivitajiet ibbażati fuq l-erba' ħiliet filwaqt li għall-għanijiet ta' assessjar kumulattiv l-istudenti jistgħu jintalbu juru l-abbiltà tagħhom li jużaw il-forom tajbin tal-verbi f'biċċa xogħol fejn jimlew il-vojt, ibbażat fuq il-prinċipju tal-grammatika f'kuntest. L-involvement tal-istudenti f'firxa wiesgħa ta' testi letterarji jista' jkun assessjat b'mod kontinwu permezz ta' portafoll ta' letteratura li fiha serje ta' risponsi personali, kritiċi u kreattivi li jistgħu jkunu bil-kitba jew multimodali. L-abbiltà tal-istudenti li jkunu involuti f'test letterarju li ma jkunux raw qabel u li jiktbu fit-tul fuq testi li jkunu studjaw jistgħu jkunu forum ta' assessjar kumulattiv tal-għarfien u l-ħiliet tagħhom.

Fl-iskejjel, il-Lingwa u l-Letteratura għandhom jiġu assessjati bħala sugġett wieħed fil-Livelli 5-8 (Snin 3-10). Fil-kuntest tal-eżamijiet ta' importanza kbira fi tmiem l-iskola sekondarja (Sena 11), huwa rrakkomandat li l-istudenti jingħataw l-opportunità jagħmlu żewġ eżamijiet, il-Lingwa Ingliża u l-Letteratura Ingliża, u biex jagħzlu l-Livell taċ-Ċertifikat (1, 2, jew 3) tal-eżami li jkunu qed jagħmlu fiż-żewġ sugġetti. Dan jippermetti lill-istudenti jiksbu ċertifikat li jirrifletti x'jistgħu jagħmlu fil-Lingwa u fil-Letteratura, anke jekk laħqu livelli ta' abiltajiet differenti f'dawn l-oqsma differenti.

L-assessjar kontinwu għal-Lingwa u l-Letteratura użati biex jiddeterminaw jekk l-istudenti jiksbox ċertifikat fi kwalunkwe livell għandu jingabar fi ħdan il-kuntest pedagogiku tal-Lingwa u l-Letteratura li qed tiġi mgħallma b'mod trażversali fil-klassi, jiġifieri, fil-kuntest ta' sitwazzjoni fi klassi li fiha l-Letteratura u l-Lingwa t-tnejn għandhom sehem ċentrali mill-esperjenza tal-istudent fuq bażi ta' kull ġimgħa. L-assessjar kontinwu għandu jkun ibbażat fuq l-istess kriterji għal kulhadd, irrispettivament minn jekk l-istudenti għażilx Livell 1, 2, jew 3 fi tmiem l-iskola sekondarja. L-assessjar kontinwu għandu jkun rigoruż u mmoderat esternament biex jiżgura li huwa kemm jista' jkun ogġettiv u affidabbli.

L-Assessjar

L-assessjar huwa parti integrali mill-proċess tat-tagħlim, fejn jipprovdi lill-istudenti u lill-ġenituri tagħhom *b'feedback* kontinwu, fil-ħin u kwalitattiv fuq il-progress tat-tfal, filwaqt li jwassa informazzjoni fuq il-prattika tal-għalliema u jipprovdi lill-iskejjel u lill-kulleġġi b'informazzjoni fuq l-ippjanar tal-kurrikulu u t-tagħlim.

L-assessjar *għat*-tagħlim (assessjar għal skopijiet formattivi) huwa proċess li jsir fl-istess ħin tat-tagħlim. L-istudenti u l-għalliema tagħhom jużaw ir-rizultati biex isiru jafu x'jafu l-istudenti u jistgħu jagħmlu dan b'rabta mat-tagħlim.

L-assessjar *tat*-tagħlim (assessjar għal skopijiet summattivi) isir mat-tmiem ta' kull unità, f'nofs is-sena jew fl-aħħar tas-sena.

L-assessjar *bħala* tagħlim (assessjar kontinwu) huwa l-użu ta' assessjar kontinwu tal-istudenti nfushom minnhom stess bil-għan li jsir monitoraġġ tat-tagħlim tagħhom stess.

F'suġġetti li jġu mgħallma bħala moduli, l-assessjar tat-tagħlim isir mat-tmiem tal-modulu. L-informazzjoni u l-ġudizzji fuq it-tagħlim jinġabru flimkien bħala sommarju għal skop ta' rappurtaġġ għall-għalliema u għal skambju ta' informazzjoni ma' għalliema oħra fi klassijiet jew skejjel oħra. Jekk l-istudenti jkunu jafu eżatt x'inhu mistenni minnhom (l-iskopijiet tat-tagħlim) u l-kriterji ta' suċċess li ser jidentifikaw it-tagħlim tagħhom, huma jiżviluppaw ħiliet ta' evalwazzjoni personali li ser jgħinuhom isiru studenti li kapaċi jitgħallmu weħidhom.

Il-proċessi ta' assessjar fil-klassi li huma ddisinjati b'mod tajjeb u xieraq jistgħu:

- jagħtu support lill-istudenti sabiex permezz tal-assessjar tagħhom infushom ikunu kapaċi jkejlu t-tagħlim tagħhom, filwaqt li jidentifikaw il-ħiliet, il-bżonnijiet tat-tagħlim u xi jmiss li jitgħallmu;
- iħeġġu lill-istudenti jgħinu lil xulxin fit-tagħlim tagħhom permezz ta' assessjar li jsir minnhom stess;
- jgħinu lill-għalliema jifhmu aħjar kif l-istudenti jitgħallmu aħjar, jużaw l-evidenza biex jimmonitorjaw il-progress tal-istudenti, jirriflettu fuq il-prattika tagħhom filwaqt li jaddattaw jew iqabblu t-tagħlim tagħhom skont il-bżonnijiet tal-istudenti;
- jgħinu lill-għalliema jippjanaw fuq it-tagħlim ta' individwi u gruppi sabiex jassiguraw li t-tfal kollha jingħataw l-attenzjoni xierqa;
- jagħtu support lill-ġenituri sabiex dawn jaqsmu l-esperjenzi ta' tagħlim tat-tfal tagħhom, jinterpretaw l-informazzjoni tal-assessjar, u jsegwu l-iżvilupp edukattiv tat-tfal tagħhom;
- jippromwovu r-rappurtaġġ fuq il-progress individwali u l-ħiliet miksuba b'mod li jiziedu waħda mal-oħra.

Il-kulleġġi u l-iskejjel huma mitluba jiżviluppaw politika ta' assessjar. Din il-politika għandha tindirizza l-kwantità u l-kwalità tal-prattiki tal-assessjar kif ukoll ir-rappurtaġġ lill-ġenituri u msieħba oħra interessati.

Addattat minn *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd*, Ministeru tal-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:41-42) u *Assessments as Learning*, Lam (2015:1)

L-istudenti u persuni oħra involuti fit-tagħlim, jeħtiegu *feedback* fil-ħin u bl-eżatt fuq dak li tgħallmu kif ukoll kemm tgħallmu u kemm tgħallmu b'mod tajjeb. Dan jgħin fl-identifikazzjoni ta' xi jmisshom jagħmlu u min jista' jgħinhom biex iżidu mal-għarfien, il-fehim u l-ħiliet tagħhom. Il-progress tal-istudenti għandu jiġi assessjat permezz ta' modi u fi żminijiet xierqa għall-bżonnijiet tat-tagħlim tagħhom. Il-ġudizzji li jsiru fuq dan it-tagħlim għandhom ikunu msejsa fuq evidenza minn firxa wiesgħa ta' sorsi, kemm fl-iskola kif ukoll barra mill-iskola u b'referenza għall-progress tal-istudenti fuq perijodu ta' żmien u f'firxa ta' attivitajiet.

Permezz ta' ppjanar ta' opportunitajiet ta' assessjar kontinwu u testijiet perijodiċi, b'mod speċjali fejn l-istudenti jużaw il-ħiliet tagħhom b'mod integrat, l-edukaturi ser ikunu qed jippermettu lill-istudenti juru, fuq perijodu ta' żmien, *kemm u kemm* tajjeb ikunu tgħallmu.

Bilanċ bejn opportunitajiet ta' assessjar kontinwu u perijodu jitlob li l-istudenti juru qafas ta' tagħlim mibni fuq perijodu ta' żmien filwaqt li japplikaw l-għarfien u l-ħiliet f'kuntesti differenti. It-taħlit ta' firxa ta' opportunitajiet ta' assessjar formattiv immexxi mill-istudenti jippermettu lill-istudenti nfushom ikejlu l-progress tagħhom meta mqabbel ma' SLOs partikolari jew grupp ta' SLOs.

L-edukaturi għandhom jiġbru firxa ta' evidenza ta' kwalità biex juru l-progress fit-tagħlim minn opportunitajiet ta' assessjar formattivi fuq bażi regolari u assessjar perijodiku u kumulattiv. L-ammont u l-firxa ta' evidenza għandha tkun biżżejjed biex tibni profil tal-kisbiet tal-istudenti iżda wkoll proporzjonata u maniġġabbli. L-istudenti għandhom ikunu involuti fl-għażla tal-evidenza. L-evidenza għandha turi li l-istudenti fehmu sew, wiegħbu tajjeb u b'mod kostanti għall-esperjenzi ta' tagħlim ta' sfida u kienu kapaċi japplikaw dak li tgħallmu f'kuntesti ġodda u mhux familjari.

It-tagħlim u l-assessjar għandhom ikunu ddisinjati b'modi li jirriflettu kif studenti differenti jipprogrédixxu biex jimmotivawhom u jinkoraġġuhom fit-tagħlim tagħhom. Biex jappoġġjaw dan, l-istudenti kollha għandhom ikunu involuti fl-ippjanar u r-riflessjoni tat-tagħlim tagħhom stess, permezz ta' assessjar formattiv, evalwazzjoni proprja u tal-pari u l-ippjanar tat-tagħlim personali. L-istudenti b'hekk jingħataw l-opportunità jkollhom rwol attiv fl-assessjar tagħhom stess li jinkoraġġihom isibu l-għanijiet personali għat-tagħlim tal-Ingliż. Dawn it-tipi ta' assessjar jistgħu jiġu ppjanati f'punti partikolari, bħal fit-tmien ta' unità tematika, fejn l-istudenti jistgħu jiġġudikaw u jirvedu l-prestazzjoni tagħhom stess permezz ta' grid li tindika r-riżultati miksuba mistennija vis-à-vis il-livell li fih inkisbu.

L-edukaturi jridu jiżguraw li l-opinjoni tagħhom ta' x'kiseb student huwa appoġġat minn evidenza soda. L-evalwazzjoni tagħhom ta' din l-evidenza jeħtieġ tkun konsistenti mal-evalwazzjoni ta' kollegi fid-Dipartiment tagħhom jew f'dipartiment jew centru ieħor. L-ċentri għandhom jippjanaw flimkien u jużaw il-ġudizzju professjonali tagħhom biex jaslu għal fehim kongunt ta' xi jfisser li jintlaħaq livell fil-Letteratura. Il-gwida nazzjonali li ħierġa ser tappoġġa dan il-proċess. Il-moderazzjoni hija partikolarment importanti fi żminijiet ta' tranżizzjoni minn livell għall-ieħor u fit-tranżizzjoni bejn is-Snin Medji u Sekondarji.

It-tagħlim assoċjat mas-CCTs u l-assessjar assoċjat huma r-responsabbiltà tal-edukaturi kollha.

It-titjib tal-kwalità tat-tagħlim jimplika wkoll il-promozzjoni ta' kultura li tassigura t-trasparenza fil-kwalità tar-riżultati tal-assessjar filwaqt li jinholqu approċċi, strutturi u rwoli kemm interni kif ukoll esterni f'sistemi ta' evalwazzjoni mill-iskejjel.

Il-garanzija tal-kwalità fl-edukazzjoni tista' tinftiehem bħala policies, proceduri, u prattiki li huma ddisinjati sabiex tinkiseb, tinzamm jew tissaħħaħ il-kwalità f'setturi speċifiċi, u li jiddependu fuq il-proċess ta' evalwazzjoni ... [jiġifieri] proċess ġenerali ta' analiżi sistematika u kritika ta' suġġett definit li jinkludi l-gabra tad-dejta rilevanti li twassal għal ġudizzji u/jew rakkomandazzjonijiet għal titjib. L-evalwazzjoni tista' tiffoka fuq numru ta' suġġetti: l-iskejjel, il-kapijiet tal-iskejjel, l-għalliema u staff edukattiv ieħor, l-awtoritajiet lokali, jew l-andament tas-sistema edukattiva sħiħa.

Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe, European Commission (2015a:13)

L-iskejjel jeħtieġu jibdeu jizviluppaw proċeduri ġodda ta' garanzija tal-kwalità, filwaqt li jsaħħu dawk eżistenti, sabiex jgħinu fl-introduzzjoni tal-LOF u jassiguraw li l-implimentazzjoni tagħhom fil-klassijiet tkun waħda ta' suċċess. Dan jeħtieġ jagħmel parti mill-implimentazzjoni sħiħa tal-iskola u l-istrateġija ta' kwalità li tista' tinkludi opportunitajiet ta':

- Timijiet ta' Maniġment Superjuri li jieħdu interess attiv fis-CPD tal-ġhalliema, jimmonitorjaw il-livelli ta' kunfidenza tal-ġhalliema u l-progress tal-istudenti, eż. it-tqassim tax-xogħol tal-istudenti u t-tmexxija ta' evalwazzjonijiet tal-iskejjel infushom.
- Kapijiet tal-Iskejjel li joħolqu ħin flimkien għall-preparazzjoni u l-ippjanar sabiex jiffacilitaw xogħol kollaborattiv.
- Il-qsim ta' standards u l-istennija permezz tal-wiri tax-xogħol tal-istudenti skont il-livelli biex jidher il-progress, pereżempju, xogħol esebit fuq 'ħajt tat-tagħlim'.
- L-istaff jinvolvi lit-tfal u liż-żgħażaġħ f'diskussjonijiet fuq il-progress u l-issettjar ta' għanijiet bħala parti mill-ippjanar sabiex jintlaħqu l-bżonnijiet tagħhom tat-tagħlim.
- L-izvilupp ta' approċċi għall-iskola kollha għat-tagħlim u l-assessjar tas-CCTs.
- Strateġiji ċari ta' rappurtaġġ għall-*feedback* fuq il-progress fi ħdan l-iskola u barra mill-iskola, eż. il-ġenituri u l-kustodji tat-tfal.

Fid-Dipartimenti tal-Ingliz (flimkien mal-attivitajiet elenkati hawn fuq), l-edukaturi ser ikunu involuti:

- f'laqgħat tad-Dipartiment fuq bażi regolari sabiex jippjanaw it-tagħlim u l-assessjar b'mod koerenti, flimkien mal-kollegi tagħhom billi jaqsmu strateġiji effettivi li huma jhossu li jistgħu jgħinu t-tagħlim u l-ħiliet tal-istudenti;
- fi ppjanar kollaborattiv ma' għalliema oħra, *review* mill-kollegi u diskussjonijiet fuq standards u dak li jkunu qed jistennew mit-tagħlim tal-istudenti fl-istess livell;
- fi mmarkar ta' eżamijiet minn għalliema differenti fi tmiem ta' suġġett, assessjar perjodiku u assessjar intern ieħor billi jikkoreġu x-xogħol tal-istudenti minn klassijiet jew gruppi oħra; l-edukaturi jistgħu jkunu involuti fi djalogu professjonali dwar in-natura tal-assessjar, kemm hi adegwata għall-iskop u r-riżultati tal-istudent;
- fid-disinn ta' materjali tal-assessjar, skemi ta' marki u strateġiji ta' rappurtar b'kollaborazzjoni ma' għalliema oħra fi ħdan id-Dipartiment jew ma' membri mill-istaff minn skejjel oħra;
- fl-adozzjoni ta' strateġiji biex jiġu evitati ġudizzji qabel jiġu assessjati l-ħiliet, pereżempju l-ikkoreġar ta' xogħol ta' studenti mingħajr ma jkunu jafu min huma l-istudenti nfushom;
- fi djalogu professjonali dwar ix-xogħol tal-istudenti li kien immarkat minn qabel biex ikun hemm qbil dwar il-kwalità u l-istandards;
- f'Komunitajiet ta' Prattika għall-qsim u/jew it-tiħiħ tal-prattika professjonali tagħhom, li jiffokaw fuq l-assessjar, il-konsistenza fl-interpretar tal-SLOs, ir-rappurtaġġ tal-progress lill-għalliema, il-ġenituri u l-kustodji u għalliema oħra.

Id-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni (DQSE) ser jassigura li:

- l-Uffiċjali Edukattivi ser iżuru l-iskejjel biex jivvalidaw kull evidenza ta' evalwazzjoni li ssir mill-iskejjel stess filwaqt li jieħdu kampjun tal-konsistenza tat-tagħlim u l-assessjar;
- membri tal-istaff jiġbru flimkien u janalizzaw firxa ta' dejta lokali u nazzjonali sabiex tintuża bħala l-bażi ta' diskussjonijiet mal-Kapijiet tal-Iskejjel, il-Viċi Kapijiet u l-Kapijiet tal-Fakultà/il-Principali sabiex jippjanaw għat-titjib fil-kisbiet tal-istudenti;
- fejn tiġi identifikata Prattika tajba, l-Uffiċjali Edukattivi, it-Timijiet tal-Maniġment tal-Iskejjel u membri oħra jorganizzaw attivitajiet li jittrattaw Prattiki tajbin għall-membri tal-istaff fl-iskejjel li jaqgħu taħt l-awtorità tagħhom sabiex tixtered l-idea ta' Prattika tajba.

Għaldaqstant kull *feedback* li jasal mill-iskejjel, inkluż dak li jirriżulta mill-assessjar, għandu jirrifletti l-għanijiet aktar wesgħin tal-edukazzjoni. Barra minn hekk, il-konkluzjonijiet fuq il-Garanzija tal-Kwalità mhux ser iħallu impatt awtomatiku fuq l-effiċjenza tal-iskejjel. L-iskejjel jeħtieġu aktar minn informazzjoni fuq l-effiċjenza tagħhom – jeħtieġu wkoll gwida fuq kif jitjiebu u sapport, filwaqt li jaħdmu għal dan it-titjib. L-għan aħħari tal-proċeduri għall-garanzija tal-kwalità għandhom ikunu li joffru lill-iskejjel l-istrateġiji ta' evalwazzjoni xierqa, koerenti u komprensivi li jħallu impatt pożittiv fuq it-tim tat-tmexxija tal-iskola u fuq il-kwalità tat-tagħlim.

B. METODOĠIJI TA' ASSESSJAR INKLUSSIV

Sabiex klassijiet mimlija ħajja u differenti jirnexxu, filwaqt li juru potenzjal ta' tagħlim, l-educaturi għandhom jassiguraw li l-assessjar fil-klassi jkun ġust u inklussiv, li jippermetti lill-istudenti kollha juru xi jkunu kisbu u kif qed jipprogrédixxu. L-educaturi għandhom jassiguraw li l-assessjar jilħaq il-bżonnijiet tal-istudenti kollha billi jipprovdu lill-istudenti kollha bis-sapport xieraq, jużaw firxa ta' metodi ta' assessjar u għażliet u, permezz ta' dawn, joffru l-aqwa ċans ta' suċċess lill-istudenti kollha. Dan ifisser li għandhom jużaw informazzjoni fuq l-effiċjenza u l-assessjar minn varjetà ta' sorsi sabiex isir monitoraġġ tal-progress u jsiru jafu x'għandu jsir fil-vjaġġ tat-tagħlim.

L-educaturi għandhom ikunu konxji, filwaqt li jaħdmu skont l-oqfsa leġislattivi rilevanti, li jagħtu sapport lil dawk l-istudenti li jesperjenzaw limitazzjonijiet fit-tagħlim. Il-limitazzjonijiet jistgħu jkunu riżultat ta' ċirkostanzi familjari, diżabilità jew bżonnijiet ta' saħħa u fatturi soċjali jew emozzjonali. Fejn ikun hemm dawn il-limitazzjonijiet, l-istudenti għandhom jingħataw sapport addizzjonali sa mill-istadju l-aktar bikri possibbli – mill-iskola, mill-awtoritajiet edukattivi u/jew mill-Istat. L-istrateġiji tal-assessjar ikunu effettivi meta l-educaturi jużaw firxa ta' approċċi ta' assessjar flessibbli biex jiġu identifikati l-ħiliet, it-tagħlim u s-sapport meħtieġ għal dawk l-istudenti vulnerabbli, mhux interessati, u li huma diffiċli biex jirrilataw magħhom fil-klassijiet tagħhom.

Is-sapport lil studenti vulnerabbli

Li jingħataw sapport lil studenti vulnerabbli jista' jfisser li jintużaw mezzi ta' ppjanar bħal proġetti ta' tagħlim personali jew proġetti ta' sapport ikkoordinati minn numru ta' aġenziji. L-educaturi għandhom ipoġġu lill-istudenti bħala ċ-ċentru sabiex jassiguraw li l-istudenti kollha bi bżonnijiet addizzjonali jew differenti jistgħu jiksbu riżultati edukattivi pożittivi u sostenibbli.

L-educaturi fil-klassi joħolqu u huma responsabbli għall-ambjent ta' tagħlim fejn l-istudenti jitgħallmu l-Ingliż. Dan ifisser li jikkunsidraw b'mod attiv id-diversi ħtiġijiet ta' tagħlim li jiffaċċjaw. Pereżempju, il-ħolqien ta' ambjent li fih l-istudenti b'*dyslexia* jkunu jistgħu jitgħallmu b'mod effettiv ifisser li jifhem r-relazzjoni bejn l-irregolarità fl-ortografija tal-Ingliż u kif dan jista' jirriżulta fi sfidi f'xi aspetti tal-kitba tal-istudent. L-educaturi jeħtieġ jikkunsidraw jekk ir-repurtorju tal-approċċi ta' tagħlim li jużaw hux ser iwassal għall-għanijiet u l-miri tal-LOF biex jiżgura li huma aċċessibbli għall-istudenti kollha.

Filwaqt li l-iskejjel għandhom jikkunsidraw liema approċċi ser ikunu l-aktar effettivi fl-għajnuna biex jiġu eliminati l-limitazzjonijiet għat-tagħlim li huma riżultat ta' ċirkostanzi soċjali u emozzjonali inkluż, pereżempju, imġiba diffiċli, l-educaturi għandhom jikkunsidraw kif dawn il-*policies* li jaffettwaw lill-iskola kollha ser jiġu attwati b'mod prattiku fil-klassi.

L-ippjanar tal-assessjar u l-approċċi li ser jintużaw (kif ukoll l-istrumenti u l-metodi użati) għandhom jassiguraw li l-istudenti kollha jkollhom opportunità ndaqs li juru xi jkunu tgħallmu u x'kapaċi jagħmlu. L-educaturi għandhom jikkunsidraw ukoll 'x'aġġustament raġonevoli' għandu jkun hemm għall-approċċi tal-assessjar ta' studenti b'diżabbiltà fl-assessjar tal-abbiltà. Dan jista' jinkludi l-użu proprju ta' teknoloġiji ta' assistenza. Ladarba l-prattika ta' assessjar tajjeb hija l-fattur ewlieni fit-tagħlim, l-approċċi li jintużaw sabiex jassessjaw il-progress tal-istudenti fuq bażi individwali għandhom ikunu kemm jista' jkun konsistenti ma' dawk li jintużaw fit-tagħlim innifsu.

Il-prinċipju ta' sekwenza ta' kisbiet għandu jkun tali li jippermetti lill-istudenti jagħzlu l-aħjar triq li tippermettilhom li jilhq u l-massimu tal-potenzjal tagħhom – irrispettivament jekk humiex studenti tajbin ħafna, għandhomx ħiliet medji, bażiċi u/jew diżabbiltà. F'dan ir-rigward, l-NCF fittex li jstabilixxi qafas li jassigura li, fejn hu possibbli, l-ebda student ma jspicċa vittma ta' sistema edukattiva li mhijiex kapaċi tidentifika dawk l-istudenti li jeħtieġu inkoraġġiment u gwida. Importanti wkoll li l-NCF jippermetti l-introduzzjoni ta' toroq differenti li verament jippermettu lill-istudenti jiżviluppaw l-abbiltajiet tagħhom bl-aħjar mod possibbli għalihom.

Addattat minn Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:5)

Ċ. MODI TA' ASSESSJAR TA' MIN JOQGHOD FUQHOM U VALIDI

L-assessjar ser jinvolvi l-ippjanar ta' interazzjonijiet għolja mal-istudenti u ser ikun ibbażat fuq mistoqsijiet ta' ħsieb u li jidhlu fil-fond meħuda mill-SLOs u ddisinjat li jassigura kemm il-kisbiet mit-tagħlim ikunu ntaħqu. L-istudenti jkollhom idea ċara fuq it-tip u l-kwalità tax-xogħol mistenni sabiex jilħqu b'suċċess l-SLOs. Il-metodi ta' assessjar li jintużaw għandhom jirriflettu n-natura ta' x'qed jiġi assessjat.

Fil-perijodi ta' bejn l-assessjar formali, l-istudenti individwali għandhom ikunu mhegġa biex jitolbu u għalhekk jingħataw *feedback* ta' spiss fuq il-kwalità ta' xogħlhom li huma jistgħu jifhmu, jirriflettu u jistaqsu mistoqsijiet fuqu. L-edukaturi għandhom ifittxu li jhegġu lill-istudenti jieħdu sehem b'mod attiv f'diskussjonijiet dwar ix-xogħol u l-progress tagħhom, filwaqt li jissuggerixxu x'jistgħu jagħmlu biex itejbu r-riżultat tagħhom.

L-edukaturi għandhom jagħtu s-setgħa lill-istudenti jizviluppaw il-ħiliet biex jevalwaw ix-xogħol tagħhom u ta' sħabhom skont l-SLOs, filwaqt li jhegġuhom jizviluppaw apprezzament tal-bżonnijiet tagħhom tat-tagħlim, kemm qed jipprograddixxu sabiex jilħqu l-istandard elenkat fl-SLOs, u t-tipi ta' azzjonijiet li jeħtieġ li jieħdu sabiex itejbu l-progress tagħhom.

L-SLOs inkitbu b'mod li huma ddisinjati li jassiguraw li l-aspettattivi tat-tagħlim ikunu ċari. Jintużaw ukoll bħala ankra għal kull tip ta' attività ta' assessjar marbuta magħhom billi jiddefinixxu t-tagħlim li hu maħsub għall-attività ta' assessjar u jeliminaw b'mod ċar dak li mhux maħsub jiġi assessjat. Dawn jagħmlu l-proċess tal-assessjar u l-kisbiet tal-assessjar aktar trasparenti għall-istudenti. Xi drabi l-SLOs jinvolvu livell ieħor ta' dettall mogħti permezz tal-eżempji sabiex juru n-natura tal-isfida fi ħdan l-SLO jew permezz ta' dikjarazzjoni ċara ta' xi jrid ikun inkluż bħala l-minimu fl-indirizz tat-tagħlim marbut mal-SLO partikolari.

Fejn ikun hemm għoti ta' eżempji, iridu jkun ddisinjati biex jindikaw il-livell ta' diffikultà jew l-isfida mistennija fl-SLO. L-eżempju jzid aktar il-livell ta' dettall u ċarezza sabiex l-edukaturi jkun jafu xi standard iridu jilħqu l-istudenti.

L-eżempji li ġejjin huma meħuda mill-SLOs tal-Letteratura Ingliża:

- Kapaċi nittratta u nirrispondi oralment firxa wiesgħa ta' testi letterarji bħall-poezija, il-proża u d-drama, miktuba għall-adulti u ż-żgħażaġħ bl-Ingliż, *eż. testi narrattivi aktar kumplessi li jittrattaw kwistjonijiet kumplessi.*
- Kapaċi nuri l-għarfien tiegħi ta' karattri billi npoġġi lili nnfsi fil-perspettiva tagħhom, *eż. billi nippartecipa f'loġħob tar-rwol jew nikteb kitba fi djarju mill-perspettiva tagħhom.*

Dak li għandu jstabbilixxi l-assessjar huwa jekk l-istudenti laħqux l-istandard tal-SLO. L-istudenti kapaċi jagħmlu dak li qed isemmi l-SLO? Kapaċi juru l-abbiltà li tisemma' fl-SLO u kapaċi jagħmluha fuq bażi ta' rutina, b'kunfidenza u b'kumdità? Hawnhekk il-ġudizzju professjonali tal-edukaturi u l-fehim professjonali ta' x'jagħmel is-suċċess huwa xi ħaġa importanti.

L-istandard tal-assessjar mhux bilfors dak li jisemma fl-SLO. L-istandard huwa l-interpretazzjoni applikata b'mod konsistenti u bi qbil ta' xi tisser li l-istudenti jilħqu kisbiet aċċettabbli b'rabta mal-SLO. Sabiex jintlaħaq dan il-ġudizzju, l-edukaturi jeħtieġu li jaħdmu bejniethom sabiex jaqblu fuq xi jfissru li jinkisbu l-ħiliet f'kull livell (eż. Livell 8), fil-livell tal-Aspett tas-Sugġett fi ħdan livell partikolari, u l-livell tal-SLO kemm-il darba dan ma jidhix immedjatament u jista' jkun hemm każ ta' ambigwiżità jew interpretazzjoni.

L-assessjar fi ħdan l-LOFs jeħtieġ li jkun sugġett għal proċeduri ta' garanzija tal-kwalità robusti li huma ddisinjati biex iżidu l-kunfidenza fil-ġudizzji tal-assessjar fost l-għalliema filwaqt li jassiguraw lill-ġenituri, kustodji u persuni/gruppi oħra interessati li l-istudenti kollha ser jirċievu rikonoxximent xieraq għall-ħiliet miksuba konformi mal-istandards nazzjonali miftehmin u li l-istudenti qed jagħmlu l-progress xieraq b'rabta ma' dak li hu mistenni minnhom.

Fejn l-assessjar għandu rwol importanti hafna għall-kwalifiki u ċ-ċertifikazzjoni esterna, jehtieg li jkun hemm protezzjoni partikolari sabiex ikun hemm garanzija ta' ġustizzja fost iż-żgħażaġh kollha, u l-ġenituri u l-kustodji, l-MCAST, l-Università ta' Malta u min iħaddem jingħataw iċ-ċertezza li s-sistema hija waħda b'saħħitha. F'dan il-każ il-MATSEC għandu jipprovdi pjanijiet ċari ta' assessjar għal Livelli 9 u 10 billi joħroġ bilanċ dettaljat bejn proċeduri ta' assessjar estern u intern kif ukoll garanzija tal-kwalità.

Hekk kif l-istudenti jilħqu punti ta' tranżizzjoni (pereżempju, minn Livell għal ieħor) huwa importanti li jkun hemm assessjar rigoruż u b'saħħtu u marbut mal-proċeduri ta' garanzija ta' kwalità li hemm fis-seħh sabiex ikun assigurat li s-sistema hija waħda ta' min joqgħod fuqha għall-iskambju ta' informazzjoni fuq il-progress u r-riżultati. Għal darb'ohra, il-MATSEC u/jew id-DQSE ser ikun responsabbli li jipproduċi dokumentazzjoni dettaljata li toffri gwida fuq il-politika u l-proċeduri għal kwalunkwe każ ta' assessjar ta' tranżizzjoni li jinvolvu assessjar importanti hafna jew estern.

Eżempju: Mil-Letteratura tal-Ingliš għall-Matematika

F'dan l-eżerċizzju l-istudenti jintalbu jikkonvertu format ta' materjal ippreżentat f'format differenti. Xi eżempji jkunu li jdawru n-narrattiv ta' test f'mappa tal-ħsibijiet, *flow diagram* jew *storyboard*. Il-Letteratura u l-karattri fi ħdanha jistgħu wkoll ikunu rrappreżentati grafikament. Pereżempju, timmarka t-tema tal-ħżunija ta' Macbeth f'graff lineari, billi tindika fejn kien l-aktar u l-inqas ħżunija f'kull xena; timmarka l-karattri differenti fuq l-istess graff u tfittex xejriet fejn in-nies donnhom isegwu l-istess mogħdija jew trajettorja, jew li qed juru riżultati opposti.

Dan il-proċess ta' konverżjoni jgħin biex joħroġ tagħlim aktar profond tax-xena, il-karattru u n-narrattiv u jista' jkun ukoll mod kif tinduna jekk l-istudenti humiex qed isegwu jew jifhmu l-iżvilupp tal-karattru, isegwu n-narrattiv jew jekk humiex qed ibatu bil-lingwa, l-immaġinazzjoni jew il-vokabolarju. Dan jiftaħ it-test għal stili differenti ta' tagħlim u jintroduċi wkoll tagħmir ta' revizjoni utli għall-istudenti.

Addattat minn idea f'*The Teacher's Toolkit* by Ginnis (2008)

D. L-ASSESSJAR TAT-TEMI KROSSKURRIKULARI

Is-CCTs infilsati fl-SLOs huma biss għal skop ta' gwida. Kif imsemmi aktar 'il fuq, l-għalliema jista' jkollhom ideat oħra ta' fejn, meta u kif jinfilsaw aspetti partikolari tas-CCTs.

Is-simbolu tas-CCT infilsat fl-SLOs ikollu warajh sottotitlu mis-CCT. Dan jindika s-settur partikolari ta' kontenut li huwa l-aktar approprjat li jiġi infilsat fit-tagħlim tal-SLO.

Il-gwida fuq is-CCTs tiddekrivi wkoll kif is-CCTs jistgħu jiġu indirizzati permezz ta' għażla ta' pedagoġija jew stil ta' tagħlim, attivitajiet fil-klassi jew approċċi għat-tagħlim. Xi wħud jistgħu jiġu indirizzati wkoll permezz tal-introduzzjoni ta' attivitajiet immirati lejn l-iskola kollha jew grupp partikolari li jsaħħaħ il-kurrikulu jew l-addozzjoni ta' settijiet partikolari ta' mġiba fi ħdan l-iskola. Il-flessibilità u l-libertà li wieħed jiddeċiedi fuq il-metodi u l-għażla tal-metodi, l-opportunitajiet u l-aspetti tas-CCTs, meta, fejn u kif ser jiġu indirizzati hija purament waħda suġġettiva. L-għan hu li jkun assigurat li l-istudenti, matul il-vjaġġ tagħhom ta' tagħlim permezz tal-LOF, jiġu f'kontatt mat-tagħlim ewlieni marbut mas-CCTs kollha permezz ta' modi li għandhom tifsira speċjali u li jagħmlu sens. Ir-rwol tas-CCTs huwa li jiġġeneraw żgħażaġħ li kapaċi jitgħallmu, jaddattaw ruħhom, u mhegga b'ħiliet b'saħħithom u li kapaċi jużawhom f'okkażjonijiet partikolari, ħiliet li l-pajjiż jeħtieġ biex jibqa' pajjiż responsabbli, inklussiv, kompetittiv u produttiv. Dan għandna nżommuh f'moħħna meta qed inħarsu lejn l-implimentazzjoni sħiħa u l-infilsar tas-CCTs fil-kurrikula.

Dan l-approċċ miftuħ u flessibbli ta' fejn, meta u kif ser jiġu indirizzati s-CCTs huwa wieħed ta' sfida meta tiġi biex tippreskrivi l-approċċi tal-assessjar. Filwaqt li n-nuqqas ta' uniformità u konsistenza fuq meta, fejn u kif ser jiġu infilsati s-CCTs fl-LOF u f'kull aspekt tas-suġġetti hija xi ħaġa attraenti f'dak li għandu x'jaqsam mal-flessibilità tat-tagħlim, dan joffri wkoll sfida fl-assessjar f'dak li għandu x'jaqsam ma' standardizzazzjoni.

Il-gwida fuq l-assessjar tas-CCTs sempliċement qiegħda hemm biex tassigura li:

- l-impatt fuq l-istrateġiji tal-*embedding* addottati fil-klassi, fuq livell dipartimentali u mill-iskola jkunu magħrufa u mifhuma f'dak li għandu x'jaqsam ma' x'għie mgħallem;
- ikun hemm komunikazzjoni bejn l-iskejjel, it-tutors u l-għalliema fil-klassi fuq il-progress tal-istudenti fuq x'għie kopert u l-kisba tal-kontenut tas-CCT;
- l-istudenti jesperjenzaw is-sitt CCTs bi frekwenza, sens u dettall biżżejjed li jippermettulhom jilħqu l-kompetenzi ewlenin u għaldaqstant jibbenefikaw minn tagħlim u ħiliet ġodda li jiġu introdotti permezz ta' kull CCT.

F'kull suġġett, l-edukaturi jistgħu jsibuha l-aktar ta' benefiċċju meta jaħdmu ma' edukaturi oħra sabiex jiddeterminaw l-aħjar opportunitajiet li joffru s-CCT, billi joħolqu grupp ta' support li jaqsam flimkien l-iżvilupp ta' riżorsi u li jgħin sabiex jinholq approċċ konsistenti għat-tagħlim u l-assessjar f'dak li għandu x'jaqsam ma' *embedding* tas-CCTs.

Permezz ta' dan il-grupp ta' support wieħed jista' jipprova:

- jaqbel fuq l-approċċi tat-tagħlim li joqogħdu l-aktar għal CCTs partikolari;
- jaqsam ideat u riżorsi;
- jiżviluppa approċċi li jibbażaw fuq proġett għat-tagħlim tal-SLO li huma msaħħa permezz tal-inkluzjoni tas-CCT;
- jistandardizza proċeduri ta' assessjar marbuta mas-CCTs.

E. IR-RAPPURTAR TAL-PROGRESS

Ir-rappurtar fuq l-istudenti għall-ġenituri/il-kustodji tagħhom

Ir-rappurtar fuq it-tagħlim u l-progress għandu joffri lill-istudenti, lill-ġenituri, lill-kustodji tagħhom u lill-għalliema idea fuq l-aspettattivi tat-tagħlim li ġew issettjati, kif qed jipprogrédixxu l-istudenti b'rabta ma' dawn l-aspettattivi, u kif l-istudenti jistgħu jagħmlu dak li għandu b'zonn isir sabiex ikun assigurat li jkun hemm progress u titjib huma u javvanzaw fit-tagħlim tagħhom. Ir-rappurtar għandu jkun dejjem wieħed kostruttiv, li jagħti idea kif ukoll jintuza biex jistimola diskussjoni li tagħmel sens bejn l-għalliema, l-istudenti u l-ġenituri jew il-kustodji tagħhom. Fl-istess ħin, għandu jirrifletti fuq ir-riżultati miksuba u fl-istess ħin iħares 'il quddiem għat-titjib li jista' jkun hemm.

L-LOF joffri flessibilità lill-iskejjel lokali li jiddeċiedu fuq kif inhu l-aħjar mod li jirrapportaw l-informazzjoni fuq il-progress tal-istudenti, ir-riżultati u x'passi jmiss bħala parti mill-aspettattivi nazzjonali ssettjati. Kemm isir frekwenti u b'liema mod isir dan it-tip ta' rappurtar hija wkoll deċiżjoni li għandha tittiehed mill-iskejjel u mill-kulleġġi.

L-aspettattivi nazzjonali għar-rappurtar

Ir-rappurtar ser jipprovi lill-istudenti, lill-ġenituri u l-kustodji tagħhom bl-informazzjoni fuq il-progress u r-riżultati f'kull suġġett li jinkludi:

- *feedback* kostruttiv, li jagħti informazzjoni u ċar matul l-esperjenza tat-tagħlim;
- *feedback* fuq il-ħiliet partikolari tal-istudenti, punti għall-iżvilupp u r-riżultati miksuba;
- *feedback* fuq partijiet differenti tal-kurrikulu;
- is-sapport partikolari li għandhom b'zonn l-istudenti biex jipprogrédixxu;
- l-attitudni tal-istudenti lejn it-tagħlim;
- kemm id-dar tilgħab rwol importanti fis-sapport tal-proċess tat-tagħlim;
- opportunità li jinstema' l-lehen tal-istudenti;
- opportunità għall-ġenituri/il-kustodji tal-istudenti li jirrispondu direttament għall-*feedback* mogħti.

Huwa importanti li l-istruttura tar-rappurtar użata tkun waħda li tista' titħaddem mill-għalliema.

Ir-rappurtar huwa mibni fuq il-progress tal-assessjar, u hemm b'zonn li jkun hemm bilanċ bejn kemm isir ta' sikwit l-assessjar tal-progress, kemm jiġi rrekordjat ta' spiss, u kemm dan l-istess progress jiġi mgħoddi lill-istudenti u lill-ġenituri/lill-kustodji tagħhom. Il-ħtiġijiet tar-rappurtar taż-żewġ gruppi huma differenti:

- L-istudenti għandhom jirċievu l-*feedback* fuq il-progress fuq bażi kontinwa bħala parti minn rutina tal-progress tat-tagħlim u l-assessjar. L-użu tal-assessjar formattiv (magħruf ukoll bħala Assessjar għat-Tagħlim) għandu jkun parti minn rutina ta' strateġija tal-assessjar. Dan jagħmel dan it-tip ta' rappurtar wieħed frekwenti u kontinwu.
- Il-ġenituri u l-kustodji tal-istudenti għandhom ikunu infurmati bil-progress tat-tfal tagħhom matul aspetti ewlenin fil-proċess tat-tagħlim fejn għandu jingħata *feedback* fuq ir-riżultati miksuba u fl-istess ħin ikun hemm lok għal diskussjoni bejn id-dar u l-iskola fuq il-progress u t-titjib li jista' jkollhom l-istudenti. Dan kollu jagħmel ir-rappurtar ħafna anqas ta' spiss iżda wieħed rikorrenti. Fl-aħħar mill-aħħar, il-kisba ta' ħiliet f'livell partikolari għandha tiġi rrapportata kull darba li jintlaħaq il-livell.

Il-proċess tar-rappurtar

Huwa importanti li jiġi ssettjat proċess li permezz tiegħu l-istudenti jkollhom sens ta' pussess ta' dak li qed jiġi rrapportat. L-educaturi għandhom jikkonsidraw il-ħidma mal-istudenti sabiex jiddeterminaw liema evidenza għandhom jaħdmu fuqha sabiex isir sommarju tat-tagħlim u l-progress għal skop ta' rappurtar. Dan iwassal għal riflessjoni u djalogu fuq it-tagħlim tagħhom u għandu jintuza bħala opportunità li tgħin lill-istudenti jieħdu sehem b'mod aktar attiv u bis-sens fid-diskussjoni fuq it-tagħlim tagħhom. Dan it-tip ta' djalogu mhux ser jillimita jew iħalli effett fuq il-ġudizzji professjonali tal-għalliema iżda ser joffri xi ideat fuq il-viżjoni tal-istudenti filwaqt li jgħinlihom jifhemu aktar l-impatt fuq l-istrateġiji tagħhom tat-tagħlim.

Permezz tal-LOF jista' jsir rappurtar tal-progress fi ħdan is-suġġett f'livelli differenti b'mod dettaljat. Kull suġġett jiġi maqsum f'livelli, li jinkludu l-Aspetti tas-Suġġett, u kull Aspett tas-Suġġett jerġa' jinqasam f'SLOs. Filwaqt li l-SLOs jidentifikaw il-kisbiet mit-tagħlim b'mod esplicitu, huwa importanti li jiġi stabbilit x'għandhom ikunu jafu l-istudenti, il-ġenituri/il-kustodji fuq il-progress b'rabta mal-SLOs u kif jista' jkun maqsum, kemm ta' spiss u meta. Qabel xejn l-educaturi għandhom jisseparaw il-bżonnijiet tar-rappurtar intern biex tinħoloq stampa tal-progress tal-istudenti, sabiex dawn jistgħu jinqasmu ma' għalliema oħra huma u jipprogedixxu f'suġġetti oħra, sabiex jinħoloq *benchmark* tal-progress b'mod aktar wiesa'. L-udjenzi differenti jeħtieġu dettall differenti fuq il-progress tal-istudenti.

L-iskola u-dipartiment rilevanti għandhom jissettjaw politika fuq kif ser isir ir-rappurtar.

Rappurtar intern

Sabiex jiġu massimizzati l-opportunitajiet li joħolqu l-LOFs f'terminu ta' flessibilità u libertà sabiex l-istudenti jiġu megħjuna jipprogedixxu fl-aspettattivi tat-tagħlim, l-għalliema għandhom japprezzaw b'mod dettaljat dawk il-ħiliet li jkunu diġà kisbu l-istudenti u kif dawn jorbtu mal-aspettattivi tat-tagħlim li l-għalliema huma responsabbli li jgħallmu. L-għalliema li jiġu wara wkoll ser jistennew valutazzjoni tal-andament tal-istudenti. Huwa importanti li jiġi stabbilit, permezz ta' diskussjoni mal-kollegi, kif l-aħjar li titmexxa din il-komunikazzjoni interna u r-rappurtar bil-għan li jkun assigurat bilanċ bejn x'inhu ta' għajjnuna fil-proċess ta' tranżizzjoni u x'mhux faċli, manigibbli u jrid sforz kbir biex iseħħ.

Huwa importanti li wieħed jiftakar li d-dettall li jiġi ġġenerat fuq l-andament tal-individwu mhux bilfors għandu l-għan li jipromwovi programm ta' tagħlim individwali għal kull student/a. Iżda dan ser ikun hemm biex jiffaċilita approċċ aktar favorevoli għad-disinn tal-kurrikulu u għażla aktar xierqa fl-istrateġiji tat-tagħlim u l-għażla tar-rizorsi fi klassi.

Il-progress tal-istudenti permezz tal-LOF, minn livell għal ieħor, minn sena għal oħra u minn klassi għal oħra, isir b'rati differenti. Dan joffri sfidi jekk it-tagħlim għandu jibqa' fluwidu u kontinwu u fl-istess ħin mingħajr interruzzjoni fil-progress. Għaldaqstant, l-Aspetti tas-Suġġett u l-SLOs jippermettu lill-għalliema joħolqu profil tal-progress u r-riżultati filwaqt li jwasslu l-progress b'mod regolari, li juru fejn jinsabu l-istudenti b'rabta mal-aspettattivi kollha ta' livell partikolari, li jindikaw ukoll meta jkun hemm riżultati oġġla mil-livell partikolari. L-iskola tingħata l-flessibilità li tiddeċiedi kif ser tikkomunika bl-aħjar mod il-progress tal-istudenti fi ħdan l-iskola bejn dawk responsabbli mit-tagħlim u l-progress tagħhom. Fi ħdan it-tim tal-persuni li jgħallmu s-suġġett huwa importanti li jiġi identifikat approċċ li huwa funzjonali u ċar fi ħdan is-suġġett u li fl-aħħar mill-aħħar jimmassimizza l-ħila li l-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett juri l-progress b'mod dettaljat u b'mod personalizzat fejn l-istudent huwa ċ-ċentru ta' kollox.

Għalkemm Miksub/Mhux Miksub tingħadd bħala *feedback* ċar, madankollu dan ma jurix kemm fadlilhom l-istudenti biex jilħqu l-livell mistenni fl-SLO. L-educaturi jstgħu jsibuha utli li jużaw metodu aħjar minn dak binarju biex jirrapportaw il-kisbiet tat-tagħlim. Li tingħata aktar informazzjoni fuq kif marru l-istudenti b'rabta ma' livell partikolari tgħin tinħoloq diskussjoni fuq fejn jista' jkun hemm sfidi partikolari fit-tagħlim jew fejn l-istudenti jkunu għadhom kif bdew it-tagħlim tagħhom marbut ma' Kisbiet partikolari mit-Tagħlim.

Rappurtar mibni fuq l-evidenza għandu jieħu minn numru ta' sorsi, inkluż assessjar formali u informali, u l-educaturi jistgħu japplikaw il-ġudizzju professjonali tagħhom fuq biżżejjed evidenza li hi wkoll robusta u li tippermettilhom jirrapportaw b'kunfidenza fuq il-progress li sar fuq tagħlim partikolari. L-assessjar formali summattiv għandu jkun sugġett għal disinn u żvilupp kollaborattiv u jinkludi fih ammont ta' garanzija ta' kwalità u moderazzjoni li tassigura li dak li jiġi rrapportat jiddaħħal f'*benchmark* meta mqabbel mal-istandard nazzjonali.

Kif isir dan f'pajjiżi oħra

Il-Curriculum for Excellence Skoċċiż jorbot il-progress mal-aspettattivi tat-tagħlim bħala ħiliet li qed jiżviluppaw, jiġu kkonsolidati jew assigurati. Dawn mhumiex kategoriji riġidi iżda punti li juru fejn l-istudenti waslu b'rabta mal-aspettattivi partikolari.

Tipikament, student li beda jaħdem fuq livell jew settur ġdid u qed jipprogradi f'numru ta' kisbiet ikun fi stadju ta' Żvilupp.

Ladarba l-istudent jikseb numru ta' Aspetti tas-Sugġett, ikun jista' japplika t-tagħlim f'sitwazzjonijiet familjari, qed jibda juri aktar kunfidenza billi jieħu sehem f'tagħlim li joffri aktar sfida, u qed jibda jittrasferixxi t-tagħlim tiegħu lejn kuntesti anqas familjari, ikun qed jieħu sehem fi proċess ta' Konsolidazzjoni.

Ladarba jinkisbu l-ħiliet fl-Aspetti tas-Sugġett, jinżammu r-riżultati u jkun hemm rata konsistenti ta' kisbiet tal-livell, l-istudenti jingħataw xogħol li joffri sfida akbar, u jittrasferixxu t-tagħlim tagħhom b'mod kunfidenti filwaqt li japplikaw għal sitwazzjonijiet ġodda u mhux familjari, il-pożizzjoni tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mal-aspettattivi hija meqjusa bħala waħda Sikura.

Addattat minn *Building the Curriculum 5, A Framework for Assessment: Reporting*,
The Scottish Government (2010)

Ir-Referenzi

Bernard, A., 2015. *Times Education Supplement* (New York), No. 5150, 12 June.

Black, P., Harrison, C., Lee, C., Marshall, B., u Wiliam, D., 2003. *Assessment for learning: Putting it into practice*. Maidenhead: Open University Press.

Earl, L. M., 2003. *Assessment as learning: Using classroom assessment to maximize learner learning*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

European Commission., 2006. *Key Competencies for Lifelong Learning - European Reference Framework*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2012. *Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and Opportunities for Policy*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2015. *The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions, and Policies*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2015a. *Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Fullan, M., u Langworthy, M., 2014. *A rich seam: How new pedagogies find deep learning*. London: Pearson.

Ginnis, P., 2008. *The Teacher's Toolkit: Raising Classroom Achievement with Strategies for Every Learner*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hattie, J., 2012. *Visible learning for educators: Maximizing impact on learning*. Abingdon: Routledge.

Hilberg, R.S., Chang, J.M., u Epaloose, G., 2003. *Designing Effective Activity Centers for Diverse Learners: A Guide for Educators At All Grade Levels and for all Subject Areas*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://manoa.hawaii.edu/coe/crede/wp-content/uploads/Hilberg_et_al_20031.pdf> [Aċċessat fit-12 t'Awwissu 2015].

Keengwe, J., Onchwari, G. u Oigara, J. N. (Eds.), 2014. *Promoting active learning through the flipped classroom model*. Hershey, PA: IGI Global.

Lam, R., 2015. Assessment as learning: examining a cycle of teaching, learning, and assessment of writing in the portfolio-based classroom. *Studies in Higher Education*. [e-journal] 01 (2015) Jista' jinkiseb minn: <<http://dx.doi.org/10.1080/03075079.2014.999317>> [Aċċessat fit-12 t'Awwissu 2015].

Marshall, B., 2011 *Testing English: Formative and summative approaches to English assessment*. London and New York: Continuum.

Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol., 2012. *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<http://sacredheartmalta.org/wordpress/wp-content/uploads/2013/05/Il-Qafas-tal-Kurrikulu-Nazzjonali-g%C4%A7al-Kul%C4%A7add-2012.pdf>> [Aċċessat fl-20 ta' Ġunju 2015].

Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol., 2014. *L-Istrateġija Nazzjonali tal-Litteriżmu għal Kulhadd F'Malta u Għawdex 2014 – 2019*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<http://education.gov.mt/en/Documents/Literacy/MALTI.pdf>> [Aċċessat fit-23 t'Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014. *Framework for the Education Strategy for Malta 2014 – 2024*. [Ktejjeb] Jista' jinkiseb minn: <<http://education.gov.mt/strategy/Documents/BOOKLET%20ESM%202014-2024%20ENG%2019-02.pdf>> [Aċċessat fit-23 t'Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014a. *Respect for All Framework* [pdf] Jista' jinkiseb minn : <<http://education.gov.mt/en/resources/News/Documents/Respect%20For%20All%20Document.pdf>> [Aċċessat fit-23 t'Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014b. *A Strategic Plan for Early School Leaving in Malta 2014*. [pdf] Jista' jinkiseb minn : <<http://education.gov.mt/ESL/Documents/School%20Leaving%20in%20Malta.pdf>> [Aċċessat fit-23 t'Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014c. *Education for All: Special Needs and Inclusive Education in Malta*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<https://education.gov.mt/en/Documents/Special%20Needs%20and%20Inclusive%20Education%20in%20Malta%20%C2%AD-%20External%20Audit%20Report.pdf>> [Aċċessat fit-23 t'Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2015. *Malta National Lifelong Learning Strategy 2020* [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<https://education.gov.mt/en/Documents/Malta%20National%20Lifelong%20Learning%20Strategy%202020%20-%20Draft%20for%20Public%20Consultation.pdf>> [Aċċessat fit-23 t'Awwissu 2015].

Pellegrino, J., u Hilton, M., 2012. *Education for life and work: Developing transferable knowledge and skills in the 21st century*. Washington, D.C.: National Research Academy.

Renzulli, J. S., 1978. *What makes giftedness? Re-examining a definition*. *Phi Delta Kappa*, 60, pp. 180-181.

Rosenberg, M., 2013. *Spotlight on learning styles: Educator strategies for learner success*. Peaslake: Delta ELT Publishing.

Scottish Government., 2010. *Building the Curriculum 5, A Framework for Assessment: Reporting*. [pdf] Edinburgh: Scottish Government. Jista' jinkiseb minn: <https://www.educationscotland.gov.uk/Images/HowgoodisourschoolJtEpart3_tcm4-684258.pdf> [Aċċessat fit-30 ta' Lulju 2015].

Tes Professional., 2015. Lesson Planner Resources 17 July [onlajn] Jista' jinkiseb minn: <bit.ly/LessonPlanner17July> [Aċċessat fis-6 ta' Settembru 2015]

The New London Group., 1996. *A pedagogy of multiliteracies: Designing social futures*. Harvard Educational Review, 66(1), pp. 60-92.

Townsend, M. A., 1996. Enrichment and acceleration: Lateral and vertical perspectives in provisions for gifted and talented children. In D. McAlpine and R Moltzen (Eds.), *Gifted and talented: New Zealand perspectives*. Palmerston North: Educational Research and Development Center, Massey University. pp. 361-376.

Vosslamber, A., 2005. Gifted readers: Who are they, and how can they be served in the classroom? In S. K. Johnsen and J. Kendrick (Eds.) *Language arts for gifted learners*. Waco, TX: Prufrock Press. pp. 1-15.

L-Appendiċi

Il-Litteriżmu Diġitali

Il-litteriżmu diġitali sar essenzjali għat-tagħlim u għall-ħajja. Apparti milli jidhol matul ħafna dixxiplini issa huwa kkunsidrat bħala dixxiplina fiha nfisha bħall-mużika, l-arti, ix-xjenza u l-letteratura. L-edukazzjoni tal-litteriżmu diġitali jfittex li jgħammar lill-istudenti bil-kompetenzi (l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet) fl-użu tat-teknoloġija diġitali meħtieġa biex jaċċessaw l-opportunitajiet ta' tagħlim, biex isegwu l-karriera magħżula u l-interessi waqt il-ħin liberu tagħhom, u biex jikkontribwixxu għas-soċjetà bħala ċittadini attivi. Huwa għandu wkoll l-għanijiet li jipprovdihom b'għarfien tal-prinċipji li jsostnu dawn it-teknoloġiji u fehim kritiku tal-implikazzjonijiet tat-teknoloġija diġitali għall-individwi u għas-soċjetajiet.

Studenti li huma diġitalment litterati jitgħallmu jkunu indipendenti, kunfidenti u utenti għaqlin tat-teknoloġija. Sussegwentement huma jiksbu u jiżviluppaw attitudnijiet kritiċi u analitiċi biex jagħżlu b'mod addattat l-għodod diġitali tajbin skont il-ħtiġijiet speċifiċi tagħhom.

Il-litteriżmu diġitali jinkludi ħames kategoriji ta' kompetenzi diġitali, jiġifieri: L-Immaniġġjar tal-Infommazzjoni, Il-Komunikazzjoni u l-Kollaborazzjoni, il-Midja Diġitali, l-Użu ta' Għodod Diġitali għat-Tagħlim, l-Immaniġġjar tal-Internet.

Il-kompetenza fl-immaniġġjar tal-infommazzjoni tagħti lill-istudenti l-mezzi biex jaċċessaw, jevalwaw u janalizzaw u b'hekk jagħmlu għażliet informati minn firxa wiesgħa ta' sorsi ta' dejta u infommazzjoni disponibbli. Il-kompetenzi relatati mal-Komunikazzjoni u l-Kollaborazzjoni jagħtu l-awtonomija lill-istudenti biex jitgħallmu jikkomunikaw, jikkollaboraw u jinnetwerkjaw mal-oħrajn. Il-kompetenzi fil-Midja Diġitali jippermettu lill-istudenti janalizzaw messaġġi mmedjati mill-midja diġitali u jesprimu lillhom infushom b'mod kreattiv matul firxa wiesgħa ta' midja diġitali.

Il-litteriżmu diġitali jinvolvi wkoll il-kompetenza fl-użu ta' għodod diġitali f'għadd ta' midja u b'mod ta' tagħlim differenti (awtonomu, kollaborattiv, esploratorju, iddisinjat). Studenti li huma diġitalment litterati jitgħallmu jkunu responsabbli u kompetenti fl-immaniġġjar tal-internet, iżommu lilhom infushom siguri onlajn, jagħmlu għażliet informati tal-privatezza, jieħdu r-responsabbiltà għall-azzjonijiet tagħhom, jirrispettaw il-propjetà intellettuali, jirrispettaw it-termini u l-kundizzjonijiet tas-sistemi li jużaw, u jirrispettaw id-drittijiet u s-sentimenti tal-oħrajn. Fit-tagħlim tal-litteriżmu diġitali, l-għalliema għandhom ifittxu opportunitajiet ta' tagħlim li huma awtentici, sinifikanti u soċjalment inklużivi, u li jippermettu lill-istudenti japplikaw u jiżviluppaw il-ħiliet, l-għarfien u l-fehim tagħhom matul il-kurrikulu. Studenti li huma diġitalment litterati jkunu jistgħu jwettqu proġetti kreattivi u ta' sfida, individwalment u b'mod kollaborattiv li jkopru aspetti minn kategoriji ta' kompetenzi differenti.

II-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

L-Immaniġġjar tal-Infurmazzjoni

- Kapaċi nidentifika u nartikula l-bżonnijiet tal-infurmazzjoni tiegħi.
- Kapaċi nsib, nagħżel, nuża u ngħaqquad infurmazzjoni minn firxa ta' sorsi.
- Kapaċi ninnaviga b'mod sigur u kritiku bejn sorsi onlajn u nagħżel l-infurmazzjoni b'mod effettiv.
- Kapaċi ninnaviga bejn sorsi onlajn u nagħżel l-infurmazzjoni b'mod effettiv.
- Kapaċi noħloq strateġiji ta' infurmazzjoni personali.

II-Komunikazzjoni

- Kapaċi nikkomunika permezz ta' għadd ta' tagħmir u applikazzjonijiet diġitali.
- Kapaċi naddatta l-modi u l-istrateġiji ta' komunikazzjoni tiegħi skont in-nies li qed nikkomunika magħhom.
- Kapaċi nuża għodod diġitali differenti biex naqsam l-għarfien, il-kontenut u r-riżorsi.
- Kapaċi ngħin lill-oħrajn jaqsmu l-għarfien, il-kontenut u r-riżorsi.
- Kapaċi nikkwota x-xogħol ta' ħaddieħor u nintegra infurmazzjoni ġdida f'għarfien li diġà jeżisti.
- Kapaċi ninvolvi ruħi ma' komunitajiet onlajn b'mod effettiv.
- Kapaċi nuża t-teknoloġiji diġitali biex nieħu sehem f'ċittadinanza onlajn.

II-Kollaborazzjoni

- Kapaċi nuża t-teknoloġiji u l-midja biex naħdem f'timijiet u nikkollabora fit-tagħlim.
- Kapaċi nikkollabora mal-oħrajn u nibni u noħloq flimkien magħhom riżorsi, għarfien u tagħlim.
- Kapaċi niffunzjona tajjeb f'Komunitajiet ta' Prattiki li huma medjati diġitalment.

L-Użu tal-Midja Diġitali

- Kapaċi nanalizza, nirvedu u nevalwa l-infurmazzjoni pprezentata f'għadd ta' midja diġitali.
- Kapaċi nifhem kif u għaliex il-messaġġi fil-midja diġitali huma mibnija u għal liema raġunijiet.
- Kapaċi neżamina kif individwi jinterpretaw messaġġi fil-midja diġitali b'modi differenti.
- Kapaċi nifhem kif valuri u opinjonijiet huma inkluzi jew esklużi u kif il-midja diġitali tinfluenza t-twemmin u l-imġiba.
- Kapaċi nifhem il-kwistjonijiet etiċi / legali li jeżistu dwar l-aċċess u l-użu tal-midja diġitali, inkluz id-drittijiet tal-awtur, il-pussess, il-liċenzjar u l-użu tal-kontenut u s-sofware tal-proprjetà.
- Kapaċi naħdem b'mod kreattiv matul firxa wiesgħa ta' midja diġitali u sistemi multipli biex nipprezenta infurmazzjoni b'mod effettiv lil udjenza speċifika.
- Kapaċi neditja u ntejjeb il-kontenut li diġà ħloqt jew li ħoloq ħaddieħor, billi nirrispetta u nirrikonoxxi d-drittijiet tal-awtur oriġinali.
- Kapaċi nesprimi lili nnifsi permezz ta' midja u teknoloġiji diġitali.

L-Immaniġġjar tat-Tagħlim

- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nimmaniġġja t-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nikkollabora ma' ħaddieħor fit-tagħlim.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nesplora ideat, teoriji, relazzjonijiet u proċeduri.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nitgħallem billi niddisinja oġġetti diġitali.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nirrifletti fuq it-tagħlim.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nevalwa dak li tgħallimt.
- Kapaċi nibni u nassessja portafolli elettronici.
- Kapaċi naħdem fuq sistemi u pjattaformi multipli tal-immaniġġjar tal-eLearning.

L-Immaniġġjar tal-Użu tal-Internet

- Kapaċi nifhem kif l-internet u l-*world wide web* jaħdmu, u kapaċi nużahom għall-komunikazzjoni u l-kollaborazzjoni.
- Jiena konxju/konxja ta', u nirrispetta, il-prinċipji tan-*netiquette*.
- Naf x'jikkostitwixxi l-plaġjarizmu.
- Kapaċi niproteġi t-tagħmir tiegħi minn riskji u theddid onlajn.
- Kapaċi niproteġi lili nnifsi minn perikli possibbli onlajn (pereżempju, l-ibbuljar fuq l-internet) billi nsegwi proċeduri addattati ta' privatezza u kunfidenzjalità.
- Kapaċi nikkunsidra l-implikazzjonijiet soċjali, kulturali, reliġjużi u etiċi tat-teknoloġija diġitali, u kapaċi b'kunfidenza nikkomunika, naqsam informazzjoni, naċċessa u niddistribwixxi kontenut mingħajr ma nikser id-drittijiet tal-propjetà intellettuali tan-nies.
- Jiena konxju/konxja mid-diversità kulturali onlajn.
- Kapaċi niżviluppa strateġiji attivi biex niskopri mgħiba mhux addattata.
- Kapaċi noħloq, naddatta u nimmaniġġja identità diġitali multipla waħda jew aktar.
- Kapaċi niproteġi r-reputazzjoni elettronika tiegħi.
- Kapaċi nimmaniġġja d-dejta li nipproduċi permezz ta' bosta kontijiet u applikazzjonijiet onlajn biex nevita riskji għas-saħħa relatati mal-użu tat-teknoloġija f'termini ta' theddid għall-benesseri fiżika u psikoloġika.
- Kapaċi nagħraf il-*Cloud Computing* bħala teknoloġija konverġenti li fuqha nista' naħdem u nissejvja l-materjal tiegħi.

L-Edukazzjoni għad-Diversità

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali (NCF) jirrikonoxxi d-diversità kulturali ta' Malta u l-valuri, l-istorja u t-tradizzjonijiet tal-poplu tagħha. Huwa jirrikonoxxi u jirrispetta d-differenzi individwali tas-sessi, il-kultur, l-origini etnika u soċjali, il-lingwa, ir-religjon jew it-twelmin, il-politika jew opinjonijiet oħra, l-appartenenza għal minorità nazzjonali, it-twelid, il-kapaċità, l-età jew l-orientazzjoni sesswali u l-post ġeografiku. Kurrikulu li jirrikonoxxi l-fatt li d-diversità hija karatteristika tas-soċjetà Maltija, kif inhija ta' nazzjonijiet madwar l-Ewropa u d-dinja, li tista' tikkontribwixxi għall-prosperità nazzjonali u l-koeżjoni soċjali.

Bħala stat membru tan-Nazzjonijiet Magħquda, Malta hija firmatarja tal-istrumenti internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem inkluż id-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem (1948), il-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali (1950), il-Ftehim Internazzjonali tad-Drittijiet Ċivili u Politici (1966), Il-Patt Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali (1966) u l-Konvenzjoni tan-NU dwar id-drittijiet tat-Tfal (1989). Bħala membru tal-Unjoni Ewropea, Malta hija legalment marbuta bil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE.

Dawn l-istrumenti jistabbilixxu standards internazzjonali u jimpenjaw lill-gvern u l-poplu ta' Malta għad-demokrazija u jirrikonoxxu li ċ-ċittadini u residenti oħra għandu jkollhom, u għandhom igawdu, id-drittijiet tal-bniedem minghajr diskriminazzjoni.

Konsegwentement l-NCF għandu l-għan li jgħin lit-tfal jirrikonoxxu l-ġustizzja soċjali u s-solidarjetà bħala valuri ewlenin fl-iżvilupp tas-soċjetà Maltija u jinkoraġġixxi liż-żgħażaġh jirrispettaw il-valuri fundamentali demokratiċi u jippromwovu l-ġustizzja soċjali.

L-Edukazzjoni għad-Diversità tippromwovi kultura edukattiva inklużiva u tisfida proċessi edukattivi differenti bħat-tehid tad-deċizzjonijiet fl-iskejjel, it-tagħlim tal-lingwi, il-metodoloġiji użati, l-interazzjoni tal-istudenti u riżorsi ta' tagħlim. L-Edukazzjoni għad-Diversità tiżgura l-inklużjoni ta' perspettivi multipli u ilhna fi ħdan l-ambjent tat-tagħlim, tippromvdi spazji għat-tagħlim fuq il-lingwi, l-istorja, it-tradizzjonijiet u l-kulturi ta' gruppi mhux dominanti f'soċjetà, tinkoraġġixxi ħidma f'timijiet u t-tagħlim koperattiv f'kontesti multikulturali, multietniċi u oħrajn, tgħaqqad għarfien tradizzjonali u lokali u *know-how* flimkien max-xjenza u t-teknoloġija avvanzata u tgħożż il-prattiki tal-multilingwizmu. Meta tagħmel dan, hija tkun qed tinkoraġġixxi fehim ta' kwistjonijiet globali u ħtieġa li ngħixu flimkien b'kulturi u valuri differenti.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

L-Għarfien Tiegħi Nnifs

- Jiena persuna impenjata għad-demokrazija u nifhem li dan ifisser li niżgura li persuni li għandhom opinjonijiet u kulturi differenti jesprimu l-opinjonijiet tagħhom u jaħdmu flimkien għal soċjetà aħjar.
- Jiena għandi prinċipji u approċċ etiku għall-ħajja.
- Jiena impenjat/a għall-ġustizzja soċjali u soċjetà demokratika u inklużiva.
- Jiena nirrinva l-ġudizzju tiegħi biex ikun imsejjes fuq bażi ġusta u razzjonali.
- Jiena nistinka biex insib bilanċ bejn id-drittijiet u d-doveri tiegħi u dawk tal-oħrajn.

II-Bidla Soċjali

- Jiena nirrispetta l-valuri demokratiċi fundamentali u naħdem biex nipromwovi l-ġustizzja soċjali.
- Nirrispetta l-konvinzjonijiet reliġjużi u umanistiċi differenti, il-morali u t-twemmin li jinformat il-kunċetti ta' dak li hu tajjeb u dak li hu ħażin.
- Jiena nagħraf inġustizzji u trattamenti preferenzjali f'sitwazzjonijiet fil-ħajja ta' kuljum, inkluż ir-razziżmu, is-sessiżmu u lingwaġġ u mgħiba omofobika.
- Jiena nisfida l-espressjonijiet ta' preġudizzju u intolleranza lejn il-minoritajiet bħar-razziżmu, is-sessiżmu, u ismijiet, aneddoti u kummenti omofobiċi.
- Jiena nfittex id-drittijiet tiegħi u naġixxi fuq id-doveri tiegħi billi naf li sħabi l-istudenti u l-għalliema jibbenefikaw mill-istess drittijiet.
- Napprezza li l-kunċett tal-'identità' huwa kumpless u jinbidel u limitat bħala kunċett biex insir naf min jien u li l-idea tal-'identitajiet' huwa mod aktar b'saħħtu biex nifhem min jien u min huma l-oħrajn.
- Jiena nisma' u nwieġeb lill-għalliema u lil sħabi l-istudenti, u naċċetta li jista' jkollhom opinjonijiet differenti.

II-Komunikazzjoni għad-Diversità

- Kapaċi nikkomunika ma', naħdem ma', u nirrispetta lil sħabi l-istudenti, l-għalliema u l-adulti li jgħinu.
- Kapaċi nikkomunika ma' nies differenti biex nifhem kif aħna l-istess u biex nifhem lili nnifsi aħjar.
- Nistinka biex nikkomunika b'mod effettiv mal-oħrajn b'mod kostruttiv, b'appoġġ u b'awtodeterminazzjoni.
- Kapaċi nuża lingwaġġ effettiv biex nisfida l-inġustizzji u l-inugwaljanzi.
- Jiena napproċċa opinjonijiet differenti u kunflitti ta' interess permezz ta' djalogu, komunikazzjoni mhux vjolenti u konsensus; fejn dan ma jirnexxi, jiena lest/a u kapaċi nuża l-medjazzjoni.

L-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni

Filwaqt li l-intraprenditorija, il-kreattività u l-innovazzjoni jistgħu potenzjalment jidhru bħala attributi diskreti, x'aktarx huwa aktar strateġiku jekk nikkunsidrawhom bħala karatteristiċi b'mod reċiproku ta' tisħiħ ta' għan aktar koeżiv u singolari: biex niżguraw li ċ-ċittadini futuri ta' Malta jkollhom il-mezzi biex jikkontribwixxu għall-prosperità sostenibbli tan-nazzjon f'kuntesti globali ekonomiċi u soċjali dejjem aktar kompetittivi. L-għanijiet jinkludu l-erba' oqsma ta' kompetenzi ewlenin ta' ħiliet personali u interpersonali, ħiliet prattiċi u konjittivi. Din il-viżjoni aktar strateġika tirrinforza l-ħtieġa għal approċċ għall-Intraprenditorija, l-Innovazzjoni u l-Kreattività li tinfiltra l-aspetti kollha tal-kurrikulu, filwaqt li jkunu mmarkati b'mod ċar biex jiżguraw li dak li huma intitolati għalih l-istudenti qed jintlaħaq u li l-kwalità tat-tagħlim fir-rigward ta' dawn it-temi tkun assigurata.

L-għanijiet generali tal-edukazzjoni tal-intraprenditorija huma li jagħtu lill-istudenti l-attitudnijiet, l-għarfien u l-kapaċità li jaġixxu b'mod intraprenditorjali u jksbu l-ħiliet li ser jippromwovu l-impjegabilità tul il-ħajja tagħhom f'ambjent kummerċjali, ekonomiku u soċjali li qed jinbidel b'mod mghaġġel. Dan jinkludi li nsiru ċittadini intraprenditorjali fi sferi oħra lil hinn mill-industrija u l-impjegabilità. Dawn l-għanijiet jeħtieġu l-iżvilupp ta' ħiliet personali ġeneriċi soċjali u interpersonali li huma fundamentali biex isiru intraprenditorjali, kif ukoll it-trawwim tal-għarfien u l-fehim intraprenditorjali aktar diskreti meħtieġa biex isegwu impenji intraprenditorjali u biex ikollhom mentalità intraprenditorjali li hija kemm kreattiva u innovattiva.

Il-kreattività hija ġeneralment rikonoxxuta bħala kwalità intrinsika iżda ħafna drabi sottożviluppata fiż-żgħażaġh, kif ukoll bħala ħila prattika li tgħinhom isibu dispożizzjoni intraprenditorjali. Hija ħila li tista' titgħallimha u li kulhadd għandu jaspira għaliha. Hija tinvolvi l-ftuħ tal-proċessi tal-ħsieb taż-żgħażaġh b'modi li jgħinuhom iħarsu lejn affarijiet familjari b'għajnejn ġodda, jidentifikaw problema u jiġġeneraw soluzzjonijiet waqt li jużaw l-immaginazzjoni, l-għarfien u l-ħiliet tagħhom biex jesploraw possibiltajiet ġodda aktar milli jistabbilixxu approċċi.

L-abbiltà li wieħed ikun innovattiv u l-kunfidenza li jfittex twegibiet innovattivi għal opportunitajiet jew problemi li jiffaċċja jitravmu l-aħjar f'ambjent sigur u ta' appoġġ fejn dan it-tip ta' approċċ ikun inkuraġġut, rikonoxxut u ppremjat. Din il-pedagoġija teħtieġ li l-istudenti jkollhom il-ħin jirriflettu fuq is-sitwazzjoni u jużaw ir-rizorsi u l-immaginazzjoni tagħhom biex jiżviluppaw pjanijiet u soluzzjonijiet. Teħtieġ ukoll il-ħin għall-implimentazzjoni ta' proċessi ġodda u l-applikazzjoni ta' ideat ġodda. It-tagħlim għall-innovazzjoni jista' wkoll jinkludi spazju fejn wieħed 'jitgħallem mill-iżbalji'.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

Personali

- Kapaċi naħdem b'mod effettiv waħdi.
- Kapaċi nirreżisti u nippersevera.
- Kapaċi nifhem l-importanza li nrawwem immaġni pożittiva tiegħi nnifsi, stima tajba u kunfidenza fija nnifsi.
- Kapaċi nagħraf l-importanza tal-integrità u ta' valuri etici.

Interpersonali

- Kapaċi nikkomunika l-istrateġiji proposti tiegħi lil ħaddieħor b'mod effettiv.
- Kapaċi nikkontribwixxi f'tim.
- Kapaċi mmexxi.

Konjittiv

- Kapaċi nsolvi problemi b'mod immaginattiv u laterali.
- Kapaċi naħseb b'mod kritiku.
- Kapaċi nikkunsidra perspettivi differenti.
- Kapaċi nagħraf li l-intraprenditorija u l-innovazzjoni għandhom ikunu mirfuda mill-etika u l-valuri relatati mal-ġustizzja soċjali u s-sostenibilità.

Prattika

- Kapaċi ndawwar ideat kreattivi f'azzjoni.
- Għandi sett bażiku ta' ħiliet ta' riċerka.
- Kapaċi nassessja l-ħiliet u l-interessi tiegħi stess biex nikkunsidra l-għażliet tal-karrieri akkademiċi u vokazzjonali futuri.
- Napprezza l-importanza tar-rwol li l-kreattività u l-intraprenditorija kellhom fl-iżvilupp u l-progress tas-soċjetà umana.

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli (ESD) jgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-kompetenzi meħtieġa (l-għarfien, il-ħiliet, il-valuri, l-attitudnijiet u l-imġiba) li jgħinuhom isiru ċittadini sostenibbli. L-ESD jawtonomizza lill-individwi jipparteċipaw b'mod attiv fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet li huma kompatibbli mal-għajxien fi ħdan il-limiti ambjentali tal-pjaneta tagħna b'mod ġust, f'soċjetà diversa, ekwitabbli u paċifika.

L-ESD tfittex li tiżgura li l-istudenti:

- Jiżviluppaw sens ta' identità u appartenenza għall-komunità lokali, nazzjonali, reġjonali u globali tagħhom.
- Huma awtonomizzati biex jaddottaw ir-rwoli u r-responsabilitajiet tagħhom fi ħdan dinja globalment interdipendenti.
- Jifhmu u huma awtonomizzati jindirizzaw il-kawżi reali u l-konsegwenzi ta' mġiba mhux sostenibbli f'kuntest ta' dinja globalment interdipendenti.
- Jiżviluppaw perspettiva orjentata lejn il-futur li tenfasizza s-sinifikat tad-deċiżjonijiet, l-għażliet u l-azzjonijiet tagħhom fuq il-kwalità tal-ħajja tal-generazzjonijiet preżenti u futuri.
- Huma esposti għal ambjenti ta' taġħlim differenti billi jużaw firxa wiesgħa ta' esperjenzi edukattivi.
- Jiżviluppaw kuncett olistiku tal-ambjent li jinvolvi perspettivi naturali, soċjali, ekonomiċi, fiżiċi u kulturali.
- Ikollhom valur ta' u jirrispettaw id-diversità soċjali, kulturali u ekoloġika.
- Huma kommessi jieħdu azzjoni biex iġibu l-bidla.

L-ESD għandha tinkiseb permezz ta' approċċ tal-iskola kollha li tinvolvi r-riorjentazzjoni mhux biss tal-kurrikulu iżda tal-kultura tal-iskola, l-immaniġġjar tal-kampus tal-iskola, il-komunità tal-iskola u l-komunità lokali usa' b'konformità mal-iżvilupp sostenibbli.

L-istudenti għandhom jesperjenzaw l-ESD permezz ta' pedagoġiji trasformattivi li jiffaċilitaw l-esperjenzi ta' taġħlim li jippromwovu l-kisba tal-għarfien, il-ħiliet, il-valuri, l-attitudnijiet u l-imġiba meħtieġa biex isiru ċittadini attivi globali.

L-ESD għandha tkun proċess ta' taġħlim tul il-ħajja li tinvolvi taħlita ta' proċessi bbażati fuq l-istudenti, bħat-tagħlim parteċipattiv/kollaborattiv; it-tagħlim ibbażat fuq il-problemi; it-tagħlim interdixiplinarju; it-tagħlim soċjali tad-diversi partijiet interessati; it-tagħlim ibbażat fuq il-ħsieb kritiku u sistematiku; it-tagħlim ibbażat fuq l-azzjoni; it-tagħlim barra mill-klassi; it-tagħlim mill-esperjenza; l-evalwazzjoni riflessiva u l-użu ta' kuntesti rilevanti tad-dinja reali.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Nitgħallem biex Insir Naf

- Kapaċi nispjega kif is-sistemi naturali, soċjali, kulturali u ekonomiċi jaħdmu u huma interrelatati.
- Kapaċi niddekrivi l-irwol tiegħi bħala ċittadin fi ħdan il-kuntest lokali, nazzjonali, reġjonali u globali.
- Kapaċi nagħraf ir-relazzjoni bejn il-fehim ta' ħaddieħor u l-benesseri ta' kulħadd fil-preżent u fil-futur.
- Kapaċi nidentifika l-kawżi bażiċi tal-inugwaljanza u l-ingustizzja u l-azzjonijiet li jwasslu għal kwalità ta' ħajja aħjar, l-ekwità, is-solidarjetà u l-ambjent sostenibbli.
- Kapaċi niġġustifika l-importanza tal-identifikazzjoni tal-problemi, nirrifletti b'mod kritiku, naħseb b'mod kreattiv, u jkolli viżjoni usa' biex nippjana għall-futur u nsir aġent effettiv tal-bidla.
- Kapaċi nagħraf l-importanza tat-tagħlim tul il-ħajja u nuża dawn l-esperjenzi ta' taġħlim biex inkun nista' niffaċċja sfidi ġodda u nkun f'pożizzjoni aħjar biex nieħu deċiżjonijiet infurmati u nevalwa l-konsegwenzi tagħhom.

Nitgħallem Kif

- Kapaċi nikkomunika l-ideat tiegħi u nippreżenta l-opinjoni tiegħi f'diskusjonijiet maħsuba u infurmati u fi proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet.
- Kapaċi nassessja b'mod kritiku proċessi ta' bidla fis-soċjetà u nipprevedi dinja aktar ekwitabbli u sostenibbli.
- Kapaċi nidentifika l-prijoritajiet u nevalwa l-konsegwenzi possibbli ta' deċiżjonijiet u azzjonijiet differenti.
- Kapaċi nikkollabora ma' persuni li għandhom perspettivi differenti fuq dilemmi, kwistjonijiet, tensjonijiet u kunflitti minn dixiplini/postijiet/kulturi/generazzjonijiet differenti.
- Kapaċi nuża l-ambjent naturali, soċjali u mibni ta' madwari bħala kuntest u sors ta' taġħlim.
- Kapaċi ninvolvi lili nnifsi u lill-oħrajn fi kwistjonijiet tad-dinja reali biex nagħmel differenza pożittiva.

Nitgħallem Inkun Jien

- Jiena persuna li nirrifletti b'mod kritiku u kapaċi nevalwa deċiżjonijiet, għażliet u azzjonijiet.
- Jiena responsabbli għall-azzjonijiet tiegħi u kapaċi nanticipa, naddatta u niffaċċja l-bidla.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-konsegwenzi tal-azzjonijiet tiegħi fuq generazzjonijiet preżenti u futuri.
- Jiena sensitiv/a għad-dixiplini u l-perspettivi diverġenti, kulturi u gruppi ta' minoritajiet, inkluż l-għarfien indiġenu u opinjonijiet globali mingħajr preġudizzji u prekuncetti.
- Jiena mmotivat/a nagħti kontribut pożittiv lil persuni oħra u l-ambjent soċjali u naturali ta' tagħhom, lokalment u globalment.
- Jiena kapaċi nieħu azzjoni kkunsidrata b'mod kreattiv u innovattiv u nisfida suppożizzjonijiet sottostanti għal prattiki mhux sostenibbli.

Nitgħallem Ngħix ma' Haddieħor

- Kapaċi ngħix f'armonija miegħi nnifsi, mal-oħrajn u mad-dinja naturali fuq firxa ta' livelli minn lokali sa globali.
- Jiena nirrispetta u ngħożż id-diversità u nisfida l-ingustizzja soċjali.
- Jiena għandi perspettiva orjentata lejn il-futur għal kif ngħix bħala ċittadin tad-dinja.
- Jiena ninvolvi lili nnifsi attivament ma' gruppi differenti matul generazzjonijiet, kulturi, postijiet u dixiplini.
- Kapaċi nipparteeċipa b'mod attiv fi proċessi u ninkoraġġixxi negozjati għal futuri sostenibbli alternattivi.
- Jiena ngħin lil haddieħor jiċċara opinjonijiet globali differenti permezz tad-djalogu u nirrikonoxxi li jeżistu oqfsa alternattivi.
- Kapaċi nisfida prattiki mhux sostenibbli matul is-sistemi edukattivi, inkluż fuq livell istituzzjonali.

Nitgħallem kif Nitgħallem u t-Tagħlim Koperattiv

L-għanijiet ta' Nitgħallem biex Nitgħallem huma biex l-istudenti:

- Jiffokaw fuq il-proċessi tat-tagħlim kif ukoll il-prestazzjoni finali.
- Ikollhom kunċett qawwi tat-tagħlim ibbażat fuq konvinzjoni personali biex jimmanigġjaw it-tagħlim tagħhom stess.
- Jiksbu firxa wiesgħa ta' strateġiji għat-tagħlim.
- Jiżviluppaw strateġiji biex jippjanaw, jimmonitorjaw u jirrevedu t-tagħlim tagħhom stess.
- Isiru kompetenti fl-awtoassessjar.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

It-Tagħlim Soċjali

- Kapaċi napprezza diversi opinjonijiet u personalitajiet.
- Niddiskuti l-opinjonijiet tiegħi mal-oħrajn b'kunfidenza.
- Kapaċi niddiskuti l-ideat tal-oħrajn u nikkummenta fuq l-opinjonijiet tagħhom b'kunfidenza.
- Kapaċi nsegwi diskussjonijiet fi gruppi u nikkollabora u nagħmel sommarju ta' dak li qed jintqal jew isir.
- Kapaċi nikkollabora ma' studenti oħra bħala parti mit-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nitgħallem billi niddisinja prodotti mal-oħrajn.
- Jiena nfitex u lest nilqa' gwida u appoġġ mill-pari u l-adulti.
- Kapaċi nitkellem mal-oħrajn fuq it-tagħlim.
- Kapaċi nisma' lill-oħrajn jikkellmu fuq it-tagħlim.
- Kapaċi niddiskuti għadd ta' sugġetti u strateġiji ta' tagħlim mal-pari.
- Kapaċi niddibatti u nappoġġja l-argumenti tiegħi mingħajr ma niġġudika u waqt li nempatizza mal-oħrajn.
- Kapaċi nitgħallem dwar il-bżonnijiet tiegħi biex nagħmel deċiżjonijiet tajbin.

It-Tagħlim Personali

- Kapaċi nidentifika l-appoġġ u r-riżorsi li neħtieġ għat-tagħlim.
- Jiena konxju/konxja mill-mod ta' tagħlim preferut tiegħi u kapaċi nuża dan biex nippjana t-tagħlim tiegħi stess.
- Kapaċi nimmanigġja l-għanijiet u l-ħin tiegħi b'mod effettiv fit-tagħlim.
- Inħossni kompetenti fl-immanigġjar tat-tagħlim tiegħi.
- Jiena nilqa' rispons mingħand ħaddieħor u kapaċi nikkonsidrah għat-titjib personali tiegħi.
- Kapaċi norganizza lili nnifsi billi espliċitament inbidel is-suppożizzjonijiet tiegħi matul iż-żmien.
- Kapaċi nsegwi l-interessi tiegħi billi dan jgħinni nirrifletti fuq 'min jien'.
- Kuntent/a li nrexxieli nagħmel biċċiet tax-xogħol diffiċli.
- Nemmen li l-isforz iwassal għas-suċċess.
- Kapaċi nirrifletti fuq l-iżbalji tiegħi u nitgħallem minnhom.

It-Tagħlim Konjittiv

- Kapaċi niftakar billi nagħraf u nsib l-informazzjoni.
- Kapaċi norbot informazzjoni ġdida mal-għarfien eżistenti tiegħi.
- Kapaċi nanalizza informazzjoni li niltaqa' magħha.
- Kapaċi nevalwa l-għarfien f'termini tal-għanijiet tat-tagħlim u l-mod preferut ta' tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nsolvi problemi waħdi u f'kollaborazzjoni mal-oħrajn.

- Kapaċi nassessja lili nnifsi għaliex dan jgħinni nifhem dak li naf u min jien.
- Kapaċi nassessja lili nnifsi u nkompli nizviluppa l-ideat tiegħi.
- Kapaċi nassessja l-pari tiegħi biex inqabbel dak li naf ma' dak li jaf haddieħor, nikseb l-għarfien ta' mudelli mentali li għandu haddieħor ta' kunċett partikolari u kif dawn il-mudelli mentali jevolvu biex iwasslu għall-fehim.
- Kapaċi niffoka fuq is-suġġett ewlieni u nagħmel sommarju tal-punti importanti.
- Kapaċi napplika l-għarfien u l-fehim tiegħi f'kuntesti differenti.
- Kapaċi nimmaniġġja l-ħiliet tiegħi, inkluż il-ħiliet fil-litteriżmu u fl-għadd.
- Jiena nifhem li t-tagħlim jinvolvi proċessi differenti.

It-Tagħlim Kreattiv

- Kapaċi nieħu inizjattiva fl-iddisinjar ta' prodotti godda.
- Kapaċi naħseb fuq modi godda ta' kif nagħmel użu tajjeb mill-oġġetti.
- Kapaċi nuża l-immaginazzjoni u l-kreattività tiegħi.
- Nippreferi nagħmel xogħol aktar ta' sfida milli nibqa' nagħmel xogħol ħafif.
- Kapaċi niffaċċja esperjenzi godda ta' sfida u nitgħallem minnhom.
- Kapaċi nitgħallem billi nesplora attivitajiet, esperjenzi tal-ħajja u l-ambjent fiżiku.
- Kapaċi ninvolvi ruħi f'logħob mhux ippjanat u spontanju.
- Kapaċi ninvolvi ruħi f'logħob ippjanat u bi skop.
- Nifhem li kapaċi nitjeb u nitgħallem u jekk neħel kapaċi nara x'inhuma d-diffikultajiet tiegħi, insolvi l-problemi tiegħi u nimxi 'l quddiem.

Il-Litteriżmu

Wieħed mill-aktar aspetti importanti tal-litteriżmu f'Malta huwa l-implikazzjoni li persuna litterata tkun midħla tal-Malti u l-Ingliż. Fattur essenzjali biex niżguraw li Malta tibqa' pajjiż bilingwali huwa li niżguraw li l-istudenti tagħha jiżviluppaw kompetenzi ugwali fil-qari, il-kitba, is-smiġħ u l-fehim fiż-żewġ lingwi uffiċjali mis-snin bikrin tagħhom, preferibbilment mill-kindergarten. Fattur ieħor huwa li niżguraw li l-istudenti jiżviluppaw il-ħila li jaqilbu mill-Malti għall-Ingliż (jew vice versa) skont il-bżonn tal-mument. Li niksbu litteriżmu bilingwali fl-edukazzjoni tagħna tfisser li ż-żgħażaġh tagħna jhossuhom komdi u kunfidenti jużaw iż-żewġ lingwi.

L-iżvilupp tal-litteriżmu ser ikun jeħtieġ approċċ mill-iskola kollha li jkun rifless b'mod ċar fil-politiki tal-iskola fejn ikun hemm sforz konxju biex tkun promossa komunità għal-litteriżmu matul il-kurrikulu kollu. Il-litteriżmu għat-tagħlim hu parti intrinsika mill-ħajja skolastika, u d-dominju ta' kull suġġett jista' jservi bħala kuntest li fih l-iżvilupp tal-ħiliet tal-litteriżmu jistgħu jissafħu. Barra minn hekk, l-iskejjel għandhom jistinkaw għal ambjent għani fil-litteriżmu billi jużaw it-teknoloġija bħala pjattaforma.

Ir-relevanza tal-qari bil-vuċi u l-preżentazzjoni ta' ideat lil udjenza u l-opportunitajiet għal lingwaġġ kuntestwalizzat u r-reċtar (drama) għandhom ikunu identifikati b'mod ċar bħala komponenti tal-litteriżmu mitkellem matul il-kurrikulu. L-enfasi fuq l-importanza tat-taħdit huwa essenzjali biex ninkoraġġixxu kulturi u komunitajiet li jitgħallmu b'mod attiv.

Fir-rigward tal-qari, l-aspett divertenti u interattiv huwa importanti ħafna; l-għan tal-qari inizjalment għandu jkun għad-divertiment/interess u l-komunikazzjoni. Il-valur tad-divertiment fil-qari, li huwa marbut mill-viċin mal-attitudni u d-dispożizzjoni tal-lingwa, huwa kruċjali speċjalment fis-Snin Bikrin. Imbagħad isegwi l-ħsieb kritiku u kreattiv, fejn l-istudent dejjem aktar jieħu kontroll tat-testi f'dominji differenti u jkiseb aktar għarfien.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Is-smiġħ u t-taħdit

- Kapaċi nitkellem f'firxa ta' sitwazzjonijiet, kemm formali u informali, inqabel ir-reġistru u l-lingwaġġ mas-sitwazzjoni u l-udjenza.
- Kapaċi nisma' u nifhem tajjeb test mitkellem u nwieġeb jew napplika l-informazzjoni b'mod addattat b'kummenti u/jew mistoqsijiet.
- Kapaċi nuża lingwaġġ biex nipprezenta l-ħsieb tiegħi b'mod loġiku u ċar u kapaċi nitkellem biex ninvolvi udjenza waqt li nanalizza u nevalwa permezz ta' approċċ miftuħ.
- Kapaċi nuża l-lingwa mitkellma biex naqsam l-ideat tiegħi b'mod kollaborattiv, napprezza l-elementi soċjali ta' konverżazzjoni bħal nistenna sakemm imissni u nisma' dak li għandu xi jgħid haddieħor.

Lingwaġġ espressiv

- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex niżviluppa l-ħsiebijiet tiegħi, billi nuża kliem biex nesplora, niċċara u nikkonferma ideat.
- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex niżviluppa l-ħsiebijiet tiegħi u l-ħsiebijiet ta' haddieħor billi nikkontribwixxi għad-diskors esplorattiv tal-pari tiegħi u d-djalogu tal-għalliema tiegħi.
- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex norganizza u nipprattika ideat, argumenti u strutturi tal-lingwa biex nissintetizza u nevalwa qabel nikteb u waqt l-editjar.

II-qari u I-fehim

- Kapaċi niddeċifra l-kitba b'mod effettiv u b'suċċess nistabbilixxi r-rabta multisensorjali u l-fenomeni tal-għarfien bejn grafema u fonema.
- Kapaċi naqra test b'mod mexxej u nifhem x'hemm miktub, nikseb għarfien u nieħu gost fil-proċess.
- Kapaċi nagħzel testi reali, virtwali u multimedjali għad-divertiment u biex inżomm ruħi infurmat/a, nibni tifsira mit-test billi nuża kliem u informazzjoni viżiva jew bl-awdjo biex nikkonferma, nikkomplementa jew inbidel dak li diġà naf filwaqt li nwarra dak li huwa superfluwu.
- Kapaċi nħares lejn testi bi skop: Jiena konxju/konxja minn dak li nittama li nikseb minnhom u kapaċi nuża mezzi ta' rkupru, verifiki u links biex insegwi temi jew ideat permezz ta' għadd ta' mezzi, inkluż testi assistiti mit-teknoloġija.
- Kapaċi nagħzel testi addattati għall-finijiet tiegħi, billi nikkunsidra l-qarrejja u l-provenjenza impliċita kif ukoll is-sugġett u l-format.
- Kapaċi nidentifika u nsegwi konvenzjonijiet tal-qari tas-sugġetti akkademiċi tiegħi, rigward il-post u l-iskop tat-testi tal-qari fit-tagħlim u nistaqsi jew naċċetta l-awtorità ta' dawn it-testi.

II-kitba

- Nista' nuża dak li qrajt, dak li għamilt u dak li ħassejt id-dar, l-iskola u waqt il-logħob fil-kitba tiegħi.
- Kapaċi nwassal il-ħsibijiet tiegħi b'mod qawwi u elokwenti permezz tat-taħdit u l-kitba.
- Kapaċi nagħzel lingwaġġ, reġistru, ġeneru u midjum addattati għat-testi li nikteb.
- Kapaċi nuża l-kitba f'manuskritti (bil-miktub) kif ukoll f'forma diġitali biex ninforma, nipperswadi u nagħti divertiment lill-oħrajn.
- Kapaċi nuża l-kitba biex nikkunsidra ideat u nirrifletti fuq u nikkonsolida l-ħsieb u t-tagħlim tiegħi stess. Kapaċi nsegwi konvenzjonijiet bil-miktub ta' ġeneri u sugġetti li qed nistudja.

II-precizjoni

- Kapaċi nikteb b'mod preciz billi nuża konvenzjonijiet u regoli tal-lingwa bħal daww stabbiliti minn Standard English / Il-Kunsill Nazzjonali tal-Ilsien Malti / l-Akkademja tal-Malti.
- Kapaċi nuża l-għarfien tiegħi tal-morfoloġija kif ukoll l-għarfien fonoloġiku tiegħi u l-memorja viżiva biex nipprova nisPELLI kliem mhux familjari u nagħraf kliem ortografikament ħażin.
- Kapaċi nuża firxa wiesgħa ta' punteġġjatura biex il-qarrejja jkun jistgħu jifhmu ċar dak li qed ngħid.

L-ippjanar u r-riflessjoni

- Kapaċi nippjana x-xogħol bil-miktub tiegħi u naħseb fuq dak li nixtieq nikkomunika qabel nibda nikteb.
- Kapaċi nifhem il-bżonn ta' abbozzar; kapaċi neditja u nagħmel il-qari tal-provi tax-xogħol tiegħi u nħalli biżżejjed żmien biex intemm biċċa xogħol.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-kitba tiegħi u naħseb fuq kif nitgħallem l-aħjar.

Learning Outcomes Framework

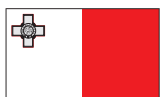
Dan id-dokument jagħmel parti mill-Proġett ESF1.228 bl-isem 'id-Disinn tal-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim, marbut mal-programmi ta' Tagħlim u Assessjar b'rabta mat-Taħriġ' implimentat fil-Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013, parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew tal-Unjoni Ewropea bir-rata ta' ko-finanzjament: 85% Fondi ta-UE; 15% Fondi Nazzjonali.

© Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni 2015

Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni,
Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol,
Triq l-Assedju l-Kbir, il-Furjana VLT 2000
Malta

Pubblikatur: Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni

www.schoolslearningoutcomes.edu.mt

Programm Operattiv II - Politika ta' Koeżjoni 2007-2013
Insahhu Hilitna għall-Aktar Impjegi u Kwalità ta' Hajja Ahjar
Proġett parzjalment iffinanzjat mill-Unjoni Ewropea
Fond Soċjali Ewropew (FSE)
Rata ta' Ko-finanzjament: 85% Funds UE; 15% Fondi Nazzjonali

Ninvestu fil-futur tiegħek